

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА НАУЧНОТЕХНОЛОШКИ РАЗВОЈ,
ВИСОКО ОБРАЗОВАЊЕ И ИНФОРМАЦИОНО ДРУШТВО**

Трг Републике Српске 1, Бања Лука; Тел: 051/338-731; Факс: 051/338-856;
www.vladars.net; E-mail: mnrvoid@mnrvoid.vladars.net

На основу члана 22. став 8. Закона о високом образовању («Службени гласник Републике Српске», бр. 73/10, 104/11, 84/12, 108/13, 44/15, 90/16, 31/18, 26/19 и 40/20), члана 18. став 2. Уредбе о условима за оснивање и почетак рада високошколских установа и о поступку утврђивања испуњености услова («Службени гласник Републике Српске», бр. 35/11 и 51/11) и Рјешења број: 19.040/612-186-14-2/19 од 09.06.2020. године, министар за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво издаје

**ДОЗВОЛУ
ЗА ИЗВОЂЕЊЕ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА**

Универзитету у Бањој Луци, са сједиштем у Бањој Луци, Универзитетски град-булевар војводе Петра Бојовића 1А, одобрава се извођење студијског програма

ПОЛИТИЧКЕ НАУКЕ - 240 ECTS, са усмјерењима:

- Међународни односи и
- Јавна администрација,

на првом циклусу студија, у трајању од четири године, на ОЈ Факултет политичких наука, адреса: Бања Лука, Булевар војводе Петра Бојовића 1А, од академске 2020/21. године.

МИНИСТАР

др Срђан Рајчевић

Број: 19.040/612-186-14-3/19
Датум: 29.06.2020. године

ФЛН

Република Српска
УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
Сенат Универзитета

Број: 02/04-3.3376-5-5/19
Дана, 26.12.2019. године

На основу члана 64. Закона о високом образовању („Службени гласник Републике Српске“, 73/10, 104/11, 84/12, 108/13, 44/15, 90/16, 31/18 и 26/19) и члана 33. Статута Универзитета у Бањој Луци, а након разматрања Приједлога одлуке Наставно-научног вијећа Факултета политичких наука број: 08/3.1458-3/19 од 18.12.2019. године, Сенат Универзитета у Бањој Луци, на 45. сједници одржаној 26.12.2019. године, утврдио је

О Д Л У К У

*о прихватању и усвајању Елабората о оправданости покретања студијског програма
Политичких наука првог циклуса студија на Факултету политичких наука Универзитета
у Бањој Луци*

I

Усваја се Елаборат о оправданости покретања студијског програма Политичких наука са усмјерењима Међународни односи и Јавна администрација првог циклуса студија на Факултету политичких наука Универзитета у Бањој Луци.

II

Саставни дио Одлуке је Елаборат о оправданости покретања студијског програма Политичких наука са усмјерењима Међународни односи и Јавна администрација првог циклуса студија на Факултету политичких наука Универзитета у Бањој Луци.

III

Наставни план и програм студијског програма Политичких наука првог циклуса студија примјењиваће се од академске 2020/2021. године.

IV

Универзитет у Бањој Луци поднијеће Министарству за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво Републике Српске захтјев за лиценцирање студијског програма Политичких наука првог циклуса студија на Факултету политичких наука Универзитета у Бањој Луци.

V

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења.

Образложење

У складу са одредбама Закона о високом образовању и Статута Универзитета у Бањој Луци, а након разматрања Одлуке Наставно-научног вијећа Факултета политичких наука о усвајању Елабората о оправданости покретања студијског програма Политичких наука са усмјерењима Међународни односи и Јавна администрација првог циклуса студија на Факултету политичких наука Универзитета у Бањој Луци број: 08/3.1458-3/19 од 18.12.2019. године, Сенат Универзитета Бањој Луци на 45. сједници одржаној 26.12.2019. године Универзитета у Бањој Луци донио је Одлуку као у диспозитиву.

**ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋИ СЕНАТА
РЕКТОР**

Проф. др Радослав Гајанин

Достављено:

1. Министарству за научнотехнолошки развој,
високо образовање и информационо друштво РС,
2. Проректору за наставу и студентска питања,
3. Факултету политичких наука,
4. Материјал сједнице Сената

Број: 08/3.1458-3/19
Дана: 18.12.2019. године

На основу чланова 22. и 71. Закона о високом образовању Републике Српске („Службени гласник Републике Српске” број 73/10, 104/11, 84/12, 108/13, 44/15, 90/16, 31/18 и 26/19) и чланова 54. и 102. став (2) Статута Универзитета у Бањој Луци, Наставно-научно вијеће Факултета политичких наука на 116. сједници одржаној 18.12.2019. године, доноси

ОДЛУКУ о утврђивању приједога за лиценцирање новог студијског програма

I

Усваја се приједлог за лиценцирање новог студијског програма I циклуса студија, на Факултету политичких наука Универзитета у Бањој Луци, под називом „**Студијски програм политичких наука, са усмјерењима Међународни односи и Јавна администрација**“.

II

Саставни дио ове Одлуке је Елаборат о оправданости оснивања новог студијског програма са наставним планом и програмом студија.

III

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења.

Достављено:

1. Сенат Универзитета
2. а/а

ПРЕДСЈЕДНИК
Наставно-научног вијећа
Проф. др Здравко Злокапа

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
UNIVERSITY OF BANJA LUKA
ФАКУЛТЕТ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА
FACULTY OF POLITICAL SCIENCES

ЕЛАБОРАТ

о оправданости покретања новог студијског програма под називом:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА СА УСМЈЕРЕЊИМА:

- **МЕЂУНАРОДНИ ОДНОСИ**
- И**
- **ЈАВНА АДМИНИСТРАЦИЈА**

Бања Лука, 2019. године

Чланове Комисије за израду Елабората о изради и покретању новог студијског програма под називом: „Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација“ именовало је Наставно-научно вијеће Факултета политичких наука одлуком бр. 08/3.972-3-3/19 на сједници одржаној 18. 09. 2019. год.

Комисију чине:

- 1. Проф. др Здравко Злокапа, декан Факултета политичких наука, предсједник Комисије**
- 2. Доц. др Владе Симовић, руководиоца Студијског програма политикологије, члан**
- 3. Мр Жељко Будимир, секретар Студијског програма политикологије, члан**
- 4. Доц. др Невенко Врањеш, наставник, члан**
- 5. Доц. др Мања Ђурић Џакић, наставница, чланица**
- 6. Милорад Којић, директор Републичког центра за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица, представник заинтересованих страна, члан**
- 7. Ања Мудреновић, студенткиња Факултета политичких наука, чланица**

САДРЖАЈ

1. Увод.....	4
2. О Универзитету у Бањој Луци.....	7
3. О Факултету политичких наука.....	9
4. О Студијском програму политикологије.....	14
5. Основа за израду новог студијског програма	16
5.1. Извјештај о самоевалуацији Студијског програма политикологије и постојећи друштвени трендови у Републици Српској	16
5.2. Истраживање „Студирање, запошљавање и каријерни обрасци дипломираних студената Факултета политичких наука“	17
6. Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација	20
6.1. Опис новог студијског програма, његови циљеви и усклађеност са тржиштем рада.....	20
6.2. Исходи учења.....	22
6.3. Профил квалификација.....	24
6.4. Критеријуми и начини осигурања квалитета	25
6.5. Услови и критеријуми за упис	26
6.6. Услови преласка са других студијских програма	27
6.7. Мобилност студената и наставника	27
6.8. Начин оцјењивања и вредновања студената	27
6.9. Консултације са заинтересованим странама	30
6.10. Кадровски потенцијал за нови студијски програм и његова усмјерења.....	40
6.11. Компатибилност и подударност са другим високошколским установама.....	41
6.12. Наставни план, ECTS бодови, листа обавезних и изборних предмета и одговорни наставници	41
6.13. Силабуси	50
7. Прилози.....	202
7.1. Одлука о утврђивању приједлога за лиценцирање новог студијског програма ...	202
7.2. Одлука о именовању Комисије за израду и побољшање Студијског програма	203
7.3. Одлука о утврђивању Радног задатка за израду и побољшање студијских програма	204

1. Увод

Студијски програм политикологије Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци постоји дванаест година. За то вријеме се на прва два циклуса овог студијског програма уписало 1.017 студената¹, а студије је успјешно завршило њих 320. Излазни профил – дипломирани политиколог – релативно добро је пролазио на тржишту рада. Међутим, нове друштвене и привредне тенденције у Републици Српској усмјерене су ка остваривању квалитетнијег високог образовања са више практичне наставе и интензивнијим повезивањем излазних профила са тржиштем рада. Како би се академски студиј политичких наука модернизовао и ускладио с новим друштвеним и политичким потребама, покренута је активност израде и лиценцирања новог студијског програма, максимално прилагођеног наведеним промјенама у друштву и привреди. Ријеч је о студијском програму под називом **„Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација“**.

Приједлог за покретање новог студијског програма усклађен је са новим тенденцијама у науци о политици, с потребама тржишта рада у Републици Српској и с мишљењима послодаваца, заснован је на плановима Министарства за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво у Влади Републике Српске и на Стратегији развоја Универзитета у Бањој Луци. У том контексту нови студијски програм предвиђа остваривање неколико битних циљева.

Први циљ новог студијског програма јесте већи степен отворености према јавности и грађанима. Планирано је да се путем званичног сајта Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци као и друштвених мрежа оствари већа комуникација са студентима, њиховим родитељима, послодавцима и заинтересованим грађанима. Из тог разлога у Елаборату су јасно описане компетенције, наведени исходи учења, прецизно дефинисан наставни план и програм новог студијског програма.

Други циљ новог студијског програма јесте осавремењавање предмета, метода наставе и приступа изучавању политиколошких дисциплина. Студенти се стављају у центар наставног процеса, са циљем напредовања у процесу усвајања како стручних, теоријских и дисциплинарних тако и општих знања и вјештина, укључујући стране језике, информационе технологије, комуникацијске способности, тимски рад, критичко размишљање и слично. Предвиђено је да се овај циљ оствари увођењем нових предмета који се до сада нису изучавали на Факултету политичких наука али и методичким унапређењем постојећих, остварујући тиме већи степен интерактивности у самом наставном процесу.

Компатибилност новог студијског програма са сличним студијима у региону омогућава студентима већи степен мобилности, што је једна од тенденција у болоњском систему високог образовања. У циљу остваривања модернијег и тржишно прилагођенијег студијског програма предвиђена је студентска пракса у међународним организацијама које имају испоставе у Републици Српској, затим у јавној управи и локалној самоуправи Републике Српске, привредним друштвима, невладином сектору и слично. Комисија за израду Елабората обавила је разговоре са једним бројем институција које би примиле

¹ Изрази „студент“, „наставник“, „сарадник“, „професор“ и сл. односе се на оба рода.

будуће студенте новог студијског програма на праксу и добила позитивна мишљења за покретање овог студијског програма. Са свим институцијама планирана је интензивнија сарадња у остваривању студентске праксе по завршетку процеса покретања новог студијског програма.

Студентска пракса је механизам путем којег студенти усвајају практична знања и упознају се са практичним радом у пословима за које се школују. На Студијском програму политикологије студентска пракса није била заступљена у довољној мјери. У том погледу Студијски програм политикологије није изолован случај када је ријеч о студијским програмима друштвених наука Универзитета у Бањој Луци. То је показао процес самоевалуације студијских програма Универзитета у Бањој Луци. Анализирајући извјештаје о самоевалуацији студијских програма, Агенција за акредитацију високошколских установа Републике Српске дала је оцјену према којој већина студијских програма друштвених наука нема довољно практичне наставе. Пратећи препоруке Агенције, нови „Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација“ посебну пажњу посвећује организацији и извођењу практичне наставе. Ово је видљиво кроз наставни план наведен у истоименом потпоглављу.

Трећи циљ новог студијског програма јесте усклађивање излазног профила овог студија са потребама друштва и тржишта рада те с мисијом и стратегијом Универзитета у Бањој Луци. У том контексту процесу израде Елабората претходило је неколико активности.

Прва активност била је израда **Извјештаја о самоевалуацији Студијског програма политикологије**. Овај извјештај показао је предности и недостатке, снаге и слабости, могућности и потенцијалне ризике постојећег Студијског програма политикологије. На темељу овог документа нови студијски програм користи предности, снаге и могућности постојећег студијског програма (одговарајући кадровски ресурси, остварени контакти са сличним студијским програмима у региону, одговарајућа комуникација са студентима, висок степен транспарентности у раду и одговарајуће материјалне претпоставке за рад). У истој мјери овај документ помаже у процесу креирања новог студијског програма, предвиђања и отклањања потенцијалних недостатака, слабости и ризика (застарјелост наставних планова, неодговарајућа студентска пракса и недовољна повезаност излазног профила са тржиштем рада). Извјештај о самоевалуацији показао је потребу за трансформисањем Студијског програма политикологије у правцу образовања излазних профила који ће имати модерније наставне планове и излазни профил који ће дипломиране студенте боље позиционирати на постојећем тржишту рада.

Друга активност била је покретање иницијативе за израду новог студијског програма. У том процесу одржана је расправа у оквиру Вијећа Студијског програма политикологије на тему израде новог студијског програма. Закључак са ове сједнице био је да се нови студијски програм усмјери у правцу међународних односа и јавне администрације. На бази анализе тржишних потреба, развојних стратегија Универзитета у Бањој Луци и искустава сродних студијских програма у региону оцијењено је да постоји оправдана потреба за увођењем новог студијског програма под називом „**Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација**“. Предвиђено је да прве три године студија буду јединствене и да студенти слушају заједничке предмете. У четвртој години студија студенти могу да бирају

између два усмјерења: (1) **Међународни односи** или (2) **Јавна администрација**. Излазни профили су: **дипломирани политиколог – усмјерење Међународни односи** код првог усмјерења, а друго је **дипломирани политиколог – усмјерење Јавна администрација** код другог усмјерења. Овај став су заузели и представници заинтересованих страна који су позитивно оцијенили план израде новог студијског програма, о чему ће бити више ријечи у наставку Елабората.

Трећа активност била је спровођење анкетног истраживања под називом **„Студирање, запошљавање и каријерни обрасци дипломираних студената Факултета политичких наука“**, у оквиру којег је међу бившим студентима провјерено колики проценат њих се запослио након студија. Ово истраживање је показало повољне резултате по све студијске програме Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци. Спроведено истраживање показало је да је 71,2% испитаних дипломираних студената ступило у неку врсту радног односа. Њих 47,5 запослени су на неодређено, 21,0% на одређено вријеме, док 2,7% испитаника има флексибилне радне ангажмане (привремене и повремене послове). Ово истраживање показало је да студијски програми Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци образују студенте које препознаје савремено тржиште рада.

У изради новог студијског програма посебна пажња посвећена је осигурању квалитета образовања. У том контексту нови студијски програм предвиђа одговарајуће механизме помоћу којих ће се вршити периодична анализа квалитета извођења наставе. Предвиђено је да се индикатори обезбиједи анкетањем студената и наставног особља, као и тражењем мишљења послодаваца код којих се обавља студентска пракса. На овај начин могуће је вршити стална усавршавања новог студијског програма.

У изради овог Елабората Комисија је водила рачуна о доброј пракси описаној у низу докумената, као што су: Оквир квалификација у европском простору високог образовања, Европски оквир квалификација за цјеложивотно учење, Конвенција о признавању квалификација у области високог образовања у европском региону (Лисабонска конвенција), Стандарди и смјернице за осигурање квалитета у европском простору високог образовања.

2. О Универзитету у Бањој Луци

Табела: Општи подаци о Универзитету у Бањој Луци

Назив високошколске установе	Универзитет у Бањој Луци
Адреса	Универзитетски град, Булевар војводе Петра Бојовића 1 А, 78 000 Бања Лука
Контакт телефон и факс	Тел: +387 51 321 181
Е-маил	info@unibl.org
Web адреса	www.unibl.org
Назив, број и датум акта о оснивању	РЕПУБЛИКА СРПСКА – НАРОДНА СКУПШТИНА Закон о измјенама и допунама Закона о високом образовању (Службени гласник Републике Српске, број 30/07)
Пореско-идентификациони број (ПИБ)	401017720006
Матични број додијељен од Републичког завода за статистику	01040251
Име, презиме и адреса (назив и сједиште) оснивача	РЕПУБЛИКА СРПСКА
Број и датум одлуке о именовању лица овлашћеног за заступање	Број: 02/04-3.1161-7/16 04. 05. 2016. године
Број и датум дозволе за рад високошколске установе	07.23/602-3900/09, од 22. 06. 2009. год.
Број и датум дозволе за рад ван сједишта	07.23/612-625-2/10, од 12.11. 2010. год.
Организационе јединице, чланице Универзитета у Бањој Луци	<ol style="list-style-type: none"> 1. Академија умјетности 2. Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет 3. Економски факултет 4. Електротехнички факултет 5. Машински факултет 6. Медицински факултет 7. Пољопривредни факултет 8. Правни факултет 9. Природно-математички факултет 10. Рударски факултет

	11. Технолошки факултет 12. Факултет политичких наука 13. Факултет физичког васпитања и спорта 14. Филозофски факултет 15. Филолошки факултет 16. Шумарски факултет 17. Факултет безбједносних наука 18. Институт за генетичке ресурсе
Контакт особа (за посјету)	Проф. др Страин Посављак, проректор

Универзитет у Бањој Луци основан је 7. новембра 1975. године. Према броју факултета, наставног и административног особља и студената овај универзитет је највећа високошколска институција у Републици Српској и друга по величини у Босни и Херцеговини.

У оквиру седамнаест факултета Универзитета у Бањој Луци дјелују 64 студијска програма првог циклуса студија, 71 програм другог циклуса и 12 студијских програма трећег циклуса студија.

Наставу на Универзитету у Бањој Луци изводи 811 наставника и сарадника у пуном радном односу. Дио наставе и вјежби изводи мањи број наставника и сарадника са других високошколских установа. У оквиру служби административно-техничких послова Универзитета у Бањој Луци запослено је 559 радника.

На Универзитету Бањој Луци студира око 17.000 студената. Већина студената је из бањолучке регије и осталих дијелова Републике Српске. Посљедњих година повећава се број студената који долазе изван Републике Српске и који Универзитет у Бањој Луци бирају за мјесто свога академског школовања.

Основне студије Универзитета у Бањој Луци завршило је више од 43.044 студената, а мастер студије њих више од 835. Титулу магистра стекло је више од 1.437 студената, а титулу доктора наука њих 697.

Највећи дио факултета и студентских домова Универзитета у Бањој Луци смјештен је у два кампуса и неколико објеката изван њих. Универзитет у Бањој Луци располаже са просторним капацитетима одговарајућим за извођење наставе и вјежби на свим студијским програмима. То подразумијева одговарајуће амфитеатре, учионице, библиотеке, читаонице, лабораторије и рачунарске сале. Укупна површина учионица на Универзитету у Бањој Луци износи око 16.000 м², док је лабораторијски простор нешто мањи и покрива око 10.000 м². Већина учионица опремљена је одговарајућим рачунарима и видео опремом за приказивање дигиталних садржаја. Универзитет располаже са 20 рачунарских сала које имају стални приступ интернету. Укупан библиотечки фонд свих факултета Универзитета у Бањој Луци је 185.000 књига. Универзитет у Бањој Луци претплаћен је на 75 научних часописа.

3. О Факултету политичких наука

Табела: Општи подаци о Факултету политичких наука

Назив високошколске установе	Факултет политичких наука Бања Лука
Адреса	Универзитетски град, Булевар војводе Петра Бојовића 1 А, 78 000 Бања Лука
Контакта телефон и факс	Тел: +387 51 304 001
Е-маил	info@fpn.unibl.org
Web адреса	www.fpn.unibl.org
Декан факултета	Проф. др Здравко Злокапа
Продекан за наставу	Проф. др Душко Трнинић
Продекан за научно-истраживачки рад и међународну сарадњу	У процесу именовања
Датум првог уписа ВШУ у судски регистар, број уписа и суд	
Датум посљедњег уписа ВШУ у судски регистар, број уписа и суд	
Име и презиме овлаштеног лица ВШУ за контакт	
Број запослених наставника и сарадника	39

Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци основан је 27. 03. 2009. године. Настао је издвајањем студијских програма **социологије, журналистике, социјалног рада и политичких наука** из Филозофског факултета Универзитета у Бањој Луци.

Четири набројана студијска програма били су лиценцирани као трогодишњи студији од 180 ECTS бодова (број Дозволе за извођење студијских програма: 07.29616/07, од 28. 12. 2007. године). На иницијативу проф. др Ненада Кеџмановића, првог изабраног декана Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци, покренут је током 2010. године процес релиценцирања ових студијских програма. У оквиру овог процеса настала су четири тзв. „прелазна” четворогодишња студијска програма од 240 ECTS бодова по којима су наставили да студирају постојећи студенти, али и нова четири студијска програма са истим бројем ECTS бодова по којима је уписана нова генерација студената, и то: **политикологије, социјалног рада, новинарства и комуникологије и социологије** (број Дозволе за извођење студијских програма: 07.023/612-454-14/10, од 15. 10. 2010. године).

Послије три године постојања Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци покренуо је мастер студије (академска 2011/2012. година). Ријеч је о шест усмјерења: **политиколошке студије, међународне студије, новинарске студије, комуниколошке студије, студије социјалног рада и студије социологије** (број Дозволе

за извођење студијских програма: 07.023/612-669-10/11, од 19. 09. 2010. године). Од 2018. године на Факултету политичких наука Универзитета у Бањој Луци покренута су два нова мастер усмјерења у оквиру Студијског програма политикологије. То су: **Јавна управа и јавне политике** и **Локална самоуправа** (број Одлуке 07.050/612-145-40/17, од 20.06. 2018. године).

Током 2017. године лиценциран је програм докторских студија под називом **Докторски студиј друштвених наука за истраживачке области Социологија, Политикологија, Социјални рад и социјална политика и Студије медија**. Настава на трећем циклусу студија изводи се од академске 2017/2018. године у три истраживачке области: **Социологија, Политикологија и Студије медија**. (Рјешење о испуњености услова за извођење студијског програма трећег циклуса број: 07.05/612-176-8/14, од 05.10. 2016. године). У првој генерацији студената, у све три истраживачке области, уписано је укупно 14 докторанада.

Најважније тијело на Факултету политичких наука Универзитета у Бањој Луци јесте Наставно-научно вијеће Факултета. Факултетом политичких наука Универзитета у Бањој Луци управља декан, иза којег су по хијерархији два продекана – један за наставу, а други за научно-истраживачки рад и међународну сарадњу. Затим сlijеди Колегијум Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци, као савјетодавни орган декана, потом четири студијска програма, као подорганизационе јединице којима управљају руководиоци и секретари. У рангу подорганизационе јединице налази се и Институт за друштвена истраживања Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци. Све подорганизационе јединице имају своја вијећа, у којима се одлучује о њиховом раду. У даљој хијерархији Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци сlijеде наставници, сарадници и административно-техничко особље. Студенти Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци активно су укључени у доношење одлука Факултета кроз своје представнике у Наставно-научном вијећу Факултета. Број студената и начин њиховог избора регулисан је Статутом Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци.

Наставу и вјежбе на основном студију Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци изводи искључиво наставни и сараднички кадар запослен на Универзитету у Бањој Луци. Гостујући професори се у правилу ангажују само на студијама другог и трећег циклуса. У пуном радном односу, на Факултету политичких наука Универзитета у Бањој Луци запослено је **39 наставника и сарадника**.

Правне, кадровске, рачуноводствене, библиотечке, административне, техничке и друге послове који су од заједничког интереса за обављање дјелатности Факултета, обављају стручне службе, чији рад организује и координише секретар Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци.

У циљу подстицања и јачања научно-истраживачког рада у области друштвених наука Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци је 2013. године основао **Институт за друштвена истраживања**, који се налази у статусу подорганизационе јединице.

Студенти Факултета политичких наука Универзитета добро су организовани и активни. Они дјелују кроз три студентске организације: Студентска организација Факултета политичких наука, Клуб студената Факултета политичких наука и Унија студената социјалног рада.

Од 2017. године на Факултету политичких наука Универзитета у Бањој Луци дјелује Дебатни клуб. Циљ дебатног клуба је развијање реторичких вјештина студената, те усавршавање вјештина њиховог јавног наступа. Иако постоји тек двије године Дебатни клуб Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци постигао је запажене успјехе и привлачи све више нових чланова.

Зграда Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци је модерно здање усељено крајем 2013. године. Објекат задовољава потребе савременог студирања и научног рада. Зграда Факултета политичких наука има **4.481 метар квадратни корисног простора**. У оквиру овог простора налази се **амфитеатар са 250 мјеста** за сједење, **13 учионица капацитета од 40 до 120 мјеста** за сједење, **свечана сала, сала за састанке, 39 кабинета за наставнике и сараднике, канцеларија Студентске организације Факултета политичких наука, студентска служба за основни студиј, студентска служба за мастер и докторски студиј, канцеларије за администрацију и техничко особље, библиотека, читаоница (са укупно 72 мјеста), рачунарски центар (са укупно 36 мјеста), скриптарница и студентски бифе**. Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци посједује укупно **110 рачунара**. Од тог броја **30 рачунара** је доступно студентима у оквиру рачунарског центра. Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци има сталну – особљу, студентима и гостима факултета доступну – **интернет конекцију**.

Табела: Структура зграде Факултета политичких наука

Назив простора	Број/мјеста/
Амфитеатар	1 (250 мјеста)
Учионице	13 учионица (од 40 и више мјеста)
Рачунарска сала	1 (30 рачунара)
Кабинети за наставнике и сараднике	39
Свечана сала	1
Сала за састанке	1
Канцеларија Института за друштвена истраживања	1
Библиотека	1 (библиотечки фонд 6. 650)
Читаоница	72 мјеста
Скриптарница	1
Канцеларија за студентске организације	1
Канцеларије за администрацију	8
Студентска служба	2
Студентски бифе	1

На пољу издавачке дјелатности Факултет политичких наука покренуо је 2011. године научни часопис за друштвена питања под називом **Политеиа** (<http://politeia.fpn.unibl.org/index.php/sr/>). Ово је први часопис такве врсте у Републици Српској и издаје се у штампаној и електронској форми. По своме садржају **Политеиа** је мултидисциплинарни научни часопис који објављује научне радове из области политикологије, међународних односа, балканских студија, социологије, комуникологије, медијских студија, политичког система, новинарства, односа с јавношћу, геополитике, међународне безбједности, студија културе, социјалне политике, социјалног рада, као и текстове из других области из поља друштвених наука. Занимљиво је да је **Политеиа** доскора био једини часопис из области друштвених наука који је регистрован и у Србији и у Републици Српској. **Политеиа** има за циљ спајање домаћих и иностраних истраживача и тема.

У погледу свога садржаја **Политеиа** је заснована на *концепту отвореног приступа* (OPEN ACCESS). Директоријум часописа отвореног приступа (DOAJ) извршио је индексирање часописа **Политеиа**. На тај начин **Политеиа** је постала један од 11.224 часописа отвореног приступа из 123 државе свијета. То суштински значи да је сав садржај бесплатно доступан корисницима и њиховим установама. Корисници могу да читају, преузимају, копирају, дистрибуирају, штампају, претражују или да улазе у цјелокупне текстове чланака, као и да их користе у било које друге законски дозвољене сврхе без тражења претходног одобрења од издавача или аутора, што је у складу с дефиницијом отвореног приступа.

Од његовог оснивања, на Факултету политичких наука Универзитета у Бањој Луци одржавају се научне конференције, округли столови, јавна предавања угледних научника и политичких радника, трибине и панели (<https://fpn.unibl.org/sr/#>).

Библиотека Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци располаже са 6.602 наслова и интензивно се попуњава новим насловима релевантним за области које се изучавају у оквиру сва четири студијска програма овог факултета.

Процес високог образовања које се одвија на Факултету политичких наука Универзитета у Бањој Луци усклађено је са Болоњским процесом. По завршетку свих циклуса образовања студенти добијају диплому о завршеним студијама са додатком који садржи вјештине, компетенције и знање носиоца дипломе. Додјела бодова којим се вреднују поједини циклуси образовања, проистиче из вредновања појединих предмета. За сваки предмет додијељени су ECTS бодови на основу тежине предмета у контексту оптерећења које студенти треба да уложе како би постигли планиране исходе учења. Укупан број бодова на студију одређеног циклуса распоређен је на поједине предмете тако да су пропорционални учешћу у укупном оптерећењу потребном да се постигну планирани исходи учења.

Наставни планови и програми по студијским програмима креирају се у складу са процедуром предвиђеном у Закону о високом образовању, као и статутима Факултета политичких наука и Универзитета у Бањој Луци. У обликовању наставних планова

примарно учествује наставно особље, а процес је отворен и за учешће студената, као и заинтересованих струковних удружења и експерата из појединих научних области.

4. О Студијском програму политикологије

Табела: Општи подаци о Студијском програму политикологије

Назив високошколске установе	Факултет политичких наука Бања Лука
Адреса	Универзитетски град, Булевар војводе Петра Бојовића 1 А, 78 000 Бања Лука
Контакта телефон и факс	Тел: +387 51 304 001
Е-маил	info@fpn.unibl.org
Web адреса	https://fpn.unibl.org/sr/#
Руководилац Студијског програма политикологије	Доц. др Владе Симовић
Секретар Студијског програма политикологије	Мр Жељко Будимир
Контакт особе одговорне за Елаборат о измјенама Студијског програма политикологије	Доц. др Владе Симовић Тел: 065 202 838 vlade.simovic@fpn.unibl.org
Број запослених наставника и сарадника	12

У Републици Српској средином прве деценије 20. вијека сазрела је потреба за отварањем **студијског програма политикологије** (тада назван **Студијски програм политичких наука**) који ће да школује одговарајући кадар потребан за рад у јавној сфери. Уз властите кадровске и материјалне ресурсе, те уз помоћ професора са Факултета политичких наука Универзитета у Београду, лиценциран је Студијски програм политичких наука при Филозофском факултету Универзитета у Бањој Луци. Овај студијски програм креће са радом 2007. године када, је уписана прва генерација полазника основних студија.

Студијски програм политичких наука лиценциран 2007. године на Филозофском факултету Универзитета у Бањој Луци био је трогодишњи програм. По његовом завршетку студенти су остваривали 180 ECTS бодова и добијали звање дипломираног политиколога. Тадашњи програм обухватао је 46 предмета распоређених у 6 семестара. Издвајањем студијских програма политичких наука, журналистике, социјалног рада и социологије из Филозофског факултета, формиран је Факултет политичких наука. Тај је процес завршен 2009. године.

Руководство новооснованог факултета увидјело је да тржиште рада адекватно не препознаје и не вреднује трогодишње дипломе високе стручне спреме. У таквим околностима дипломирани политиколози са остварених 180 ECTS бодова стављани су у лошији положај на тржишту рада. Из тог разлога извршено је релиценцирање постојећег студијског програма, коме је додата и четврта година студија. Овај студијски програм добио је колоквијални назив *Прелазни студијски програм политичких наука* из разлога што су по њему студије завршиле само три генерације студената уписиване 2007, 2008. и

2009. године. С временом је извршено лиценцирање новог четворогодишњег Студијског програма политикологије, по којем студирају генерације уписане од 2010. године па све до данас (2019) (број Дозволе за извођење студијских програма: 07.023/612-454-14/10, од 15. 10. 2010. године).

Актуелни студијски програм има 55 предмета распоређених у 8 семестара. Од лиценцирања Студијског програма 2010. године до данас Студијски програм политикологије имао је измјене мање од 20 ЕЦТС бодова кроз увођење нових изборних предмета: Српска политичка мисао, Основе међународног права, Међународно политичко комуницирање, предмет на енглеском језику The Political Economy of Crises, као и опциони Француски језик, који се изводи у прва четири семестра. Данас Студијски програм политикологије има укупно 63 предмета распоређена у 8 семестара.

Од оснивања Студијског програма политикологије (некада политичких наука) основне студије уписало је 813 студената. Студије је завршило њих 291 (подаци су од 19. 09. 2019. године).

На другом циклусу студија лиценцирана су четири усмјерења: **политиколошке студије, међународне студије, локална самоуправа и јавна управа и јавне политике.** Мастер студије је у прва три усмјерења уписало 204 студента. Од овог броја уписаних студената студије другог циклуса успјешно је завршило њих 29 (подаци су од 19. 09. 2019. године). Студије Јавне управе и јавне политике чекају прве студенте у школској 2019/2020. години. У оквиру мастер студија изводи се 25 предмета.

Докторске студије, покренуте 2017/18. године, у првој генерацији, уписало је 14 полазника. У оквиру докторских студија изводи се укупно 9 предмета. Студенти су обавезни да напишу и одбране завршни рад на трећем циклусу – докторат.

Тренутно је на Студијском програму политикологије запослено 11 наставника и 1 сарадник. Осим тога, Студијски програм политикологије има и два професора емеритуса. Овим кадровским ресурсима Студијски програм политикологије покрива цјелокупан фонд стручних предмета на првом циклусу студија, а то у највећој мјери чини и на другом и трећем циклусу.

Осим кадровских ресурса, Студијски програм политикологије има и све материјалне претпоставке за несметано одвијање наставе и његов висок квалитет.

5. Основа за израду новог студијског програма

5.1. Извјештај о самоевалуацији Студијског програма политикологије и постојећи друштвени трендови у Републици Српској

Високо образовање има посебну улогу у савременом свијету. А савремени свијет је свијет знања које се свакодневно проширује, дограђује и материјализује кроз технологију. У њему се одвија велики друштвени и технолошки напредак. Кроз усавршавање образовног система могуће је ухватити корак са савременим и глобално увезаним друштвима свијета. У остваривању тог циља неопходно је стално усавршавање високог образовања. Један од првих корака у том процесу је сагледавање предности и мана, могућности и ризика који постоје на сваком студијском програму. Због тога је, с времена на вријеме, потребно урадити интерну евалуацију студијских програма како би се они боље анализирали и на темељу тих закључака даље усавршавали. Из те потребе претходне године вршена је самоевалуација студијских програма Универзитета у Бањој Луци, па и Студијског програма политикологије.

Извјештај о самоевалуацији Студијског програма политикологије урађен је уз поштивање „Одлуке о критеријумима за акредитацију студијских програма првог и другог циклуса студија у Босни и Херцеговини“, коју је донијела Агенција за развој високог образовања и обезбјеђивање квалитета Босне и Херцеговине. Током самоевалуације Студијски програм политикологије упознао је своје предности, снаге, слабости и пријетње које га угрожавају.

Један од основних закључака овог Извјештаја био је да је на Факултету политичких наука Универзитета у Бањој Луци спроведена политика осигурања квалитета и да се сви процеси изводе у складу са Законом о високом образовању Републике Српске те универзитетским и факултетским актима, као и у складу с добром праксом и препорукама из развијеног свијета.

Извјештај такође констатује да су учење, подучавање и оцјењивање усмјерени ка студентима, те да за несметано одвијање наставе постоје одговарајуће кадровске и материјалне могућности. Исто тако, постоје одговарајући предуслови за несметан научно-истраживачки рад.

У раду Студијског програма политикологије постоји развијена и добра комуникација између запослених и студената. Досадашње студентске анкете давале су високе оцјене Студијском програму политикологије и његовим запосленим. Констатовано је и да Студијски програм политикологије развија демократске односе и толеранцију међу запосленима и према студентима. Такође, Студијски програм отворен је за сарадњу према другим факултетима у свијету и међународним институцијама. Овај студијски програм политикологије показао је велику спремност за стално усавршавање, промјене наставног

плана, релиценцирање постојећег студија и уопштено прилагођавање научним и друштвеним трендовима.

Највеће слабости Студијског програма политикологије су:

- недостатак сарадника за извођење часова вјежби,
- оптерећеност наставног особља и
- спорост извођења неопходних реформи и промјена у складу са новим друштвеним потребама и захтјевима тржишта.

Осим тога, велике пријетње по Студијски програм политикологије представљају демографски пад у Босни и Херцеговини и смањење броја студената на свим универзитетима. Примјетна је све већа бирократизације јавних универзитета, што је оцијењено процесима који могу да оставе лоше посљедице по квалитет наставе. Највеће мане биле су недовољна практична настава и усклађеност излазног профила Студијског програма политикологије са тржиштем рада.

5.2. Истраживање „Студирање, запошљавање и каријерни обрасци дипломираних студената Факултета политичких наука“

Процесу израде Елабората о покретању „Студијског програма политичких наука – међународни односи и јавна администрација“ претходило је, између осталог, истраживање под називом „**Студирање, запошљавање и каријерни обрасци дипломираних студената Факултета политичких наука**“. У оквиру овог истраживања анкетирани су бивши студенти ФПН- а са циљем да се утврди колико њих је успјело да се запосли након студија. Истраживање је спроведено половином 2019. године, а извјештај о његовим резултатима налази се у прилогу.

Истраживање се састоји из три истраживачко-тематске цјелине. У првом дијелу је анализирана дужина студирања на Факултету политичких наука. Просјечна дужина студирања одређивана је путем броја мјесеци који су протекли од уписивања студента на Факултет политичких наука до његовог дипломирања. Неки од студената су своје школовање започели прије оснивања Факултета политичких наука, тј. почели су да студирају на Филозофском факултету, гдје су се изводили неки од студијских програма који су након оснивања Факултета политичких наука прешли на овај факултет.

У другом дијелу анализиран је тренутни радни статус дипломаца. Претходно су прикупљени подаци о томе да ли су испитаници запослени, какав су радни ангажман склопили са послодавцем, у ком власничком сектору раде, да ли раде на радном мјесту са средњом или високом стручном спремом и колико дуго су чекали на први посао након дипломирања. Важан сегмент овог дијела било је утврђивање броја незапослених дипломаца, посебно оних који немају никакво радно искуство.

У трећем дијелу овог истраживања анализирана је перцепција дипломираних студената Факултета политичких наука о томе који су најизраженији разлози њиховог спорог запошљавања.

Најважнији циљеви спроведеног истраживања били су:

- ✓ да се анкетањем бивших студената Факултета политичких наука добије податак о просјечној дужини студирања на појединачним студијским програмима, као и на Факултету политичких наука у цјелини;
- ✓ да дипломирани студенти Факултета политичких наука дају објективну оцјену томе у којој мјери постојећи студијски програми представљају препреку лакшем запошљавању, поготово унутар одговарајуће струке;
- ✓ да се уоче основни каријерни обрасци дипломираних студената, као и то колико дипломаца не успијева да изгради професионалне каријере и привремено или трајно остаје изван струке, што води њиховој депрофесионализацији.

У истраживању је учествовало 600 дипломираних студената Факултета политичких наука сва четири студијска програма. По завршетку њиховог анкетања добијени су следећи резултати:

Највећи дио испитаника на свим студијским програмима успио је да дипломира у периоду од **пет година** након уписивања на жељени студијски програм. Тако је у року од пет година **78,6%** испитаника дипломирало на студију социологије, **67,5% испитаника на студију политикологије**, **49,5%** на студију новинарства и комунологије и **42,4%** на студију социјалног рада.

Оно што је истраживање показало и што је повољно за цијели Факултет политичких наука јесте чињеница да је **71,2%** испитаних бивших студента на свим студијским програмима ступило у неку врсту радног односа. Њих **47,5%** запослени су на неодређено, **21,0%** на одређено вријеме а **2,7%** испитаника има флексибилне радне ангажмане (привремене и повремене послове). Од **23%** незапослених дипломираних студената њих **15,3%** раније је имало посао који су с временом изгубили или су својевољно престали да раде.

Међу дипломираним политиколозима њих 72,6% је запослено. Од овог броја 19,2% ради у предузећу у државном власништву, 29,2% у приватном предузећу, 0,8% у предузећу са мјешовитим власништвом, 18,5% у државној, ентитетској или локалној администрацији, 2,3% у невладиној организацији и на крају их је 2,3% запослено у властитом предузећу.

Ови су показатељи битни јер доказују да Факултет политичких наука и његов Студијски програм политикологије образују студенте које препознаје тржиште рада. Тиме овај факултет и његов студијски програм оправдавају сврху свога постојања.

Перцепција дипломираних студената о томе које су најизраженије препреке приликом њиховог запошљавања открива низ проблема.

Упитани о наведеним препрекама, дипломци Факултета политичких наука најчешће наводе постојеће студијске програме. Од укупног броја притужби, **27,2%** односе

се на актуелне студијске програме. У скоро подједнаком омјеру се испитаници жале да је студијски програм који су завршили застарио и да није довољно усклађен са потребама тржишта рада (14,3%). Осим тога, дипломци се жале и на то да су студијски програми оријентисани на теоријска знања и да не пружају довољно практичних знања и вјештина које се могу одмах употребити на послу (12,9%). Притужбе на студијске програме су два пута заступљеније када су у питању студијски програми политикологије и новинарства и комуникологије (35,6% и 35,2%) у односу на студијске програме социјалног рада и социологије (17,0% и 17,8%).

Други проблем на који испитаници указују као на велику тешкоћу приликом запошљавања јесте у томе да се у државним предузећима и јавним установама не расписује довољно конкурса за запошљавање образовних профила који се школују на Факултету политичких наука. Ово наводи 20,9% испитаника. Ту тешкоћу у већој мјери наводе дипломирани социјални радници и политиколози (35,5% и 22,3%) него новинари и социолози (11,5% и 9,3%). Анализа систематизација радних мјеста у јавним установама и анализа конкурса које те установе објављују у потпуности потврђују да се ради о озбиљном проблему који захтијева системско рјешење и изван је домашаја самог Факултета.

Трећа тешкоћа на коју наилазе дипломци Факултета политичких наука у приступу тржишту рада јесте постојање корупције приликом запошљавања. Међутим, и ову примједбу не износе сви испитаници равномјерно. Корупцију приликом запошљавања највише наводе социолози и социјални радници (24,8% и 21,4%), а нешто мање од њих новинари и политиколози (17,9% и 16,8%).

Међу испитаницима има и оних који сматрају да дипломци Факултета политичких наука нису изузетак у питању запошљавања у односу на дипломце са других факултета и да се данас сви тешко запошљавају.

Наведено истраживање показало је да је запосленост дипломираних политиколога висока (72,6%), али да не раде сви у струци. У тој чињеници пронађен је мотив за даље унапређење Студијског програма. Студенти су највеће примједбе износили за неусклађеност наставних планова са тржиштем рада, сматрајући да постојећи програм нема довољно практичне наставе и да је застарио.

Ово истраживање један је од мотива за покретање новог студијског програма који ће уважити размишљања и ставове бивших студената о постојећем студијском програму.

6. Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација

6.1. Опис новог студијског програма, његови циљеви и усклађеност са тржиштем рада

Високошколске установе су међу најзначајнијим институцијама које доприносе развоју цјелокупног друштва и државе. Лоше постављен систем високог образовања може да нанесе немјерљиву штету друштву и држави. У истој мјери добро осмишљен и квалитетно реализован систем високог образовања може битно допринијети да друштво и држава буду стабилни, функционални и развијени. У процесу друштвене модернизације битно је да се осмисли квалитетан систем високог образовања усаглашен са друштвеним потребама и са тржиштем рада.

Због свега наведеног, модернизација старих и лиценцирање нових студијских програма важна је активност сваке институције високог образовања. Ријеч је о одговорном и темељном процесу којем је приступио и Студијски програм политикологије Факултета политичких наука. У оквиру активности спроведених у процесу израде Елабората за лиценцирање новог студијског програма (**основне академске студије првог циклуса**) под називом „**Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација**“ вођено је рачуна о тенденцијама у науци о политици, кадровским могућностима, заинтересованости студената и уписном искуству, искуствима постојећег излазног профила на тржишту рада, тенденцијама на тржишту, захтјевима послодаваца, повратним информацијама од запослених дипломираних студената, политикама које заговара ресорно министарство, Стратегији развоја Универзитета у Бањој Луци и искуствима сличних студијских програма у региону и свијету. **Научна област којој припада нови студијски програм јесте „друштвене науке“, а научно поље је „политикологија“.**

Циљ новог студијског програма је да образује студенте за послове у области међународних односа и у области јавне администрације. **Циљ усмјерења Међународни односи** јесте да се образује кадар који ће да обавља послове из домена међународних односа, како у домаћим институцијама које остварују међународну сарадњу, тако и у међународним институцијама које имају испоставе у Босни и Херцеговини. **Циљ усмјерења Јавна администрација** јесте да се образује кадар који ће да одговори изазовима модерне и кориснички оријентисане јавне администрације, како на државном, ентитетском и локалном нивоу, тако и у области имплементације европског управног простора.

Кадровски капацитети за остваривање наведених циљева постоје на Студијском програму политикологије. Постојећи наставнички и сараднички кадар на Студијском програму може да у потпуности покрије све стручне предмете наведене у наставном плану.

Студијски програм политикологије је у својих дванаест година постојања имао добру заинтересованост студената. Постојећи студијски програм на прва два циклуса

студија завршило је 320 студената. Како је наше истраживање показало, највећи дио дипломираних студената пронашао је стални или привремени посао - њих 72,6%. Међутим, велики дио дипломаца Факултета политичких наука не добија запослење у струци.

У разговору са њима, али и послодавцима, показало се да постојећи наставни план, силабуси и излазни профил морају да се мијењају у правцу веће тржишне проходности дипломираних политиколога. У том контексту увидјело се да развојни потенцијал постоји у областима међународних односа и дипломатије, јавне администрације, организационих послова, аналитике, консалтинга и рада у домаћим и иностраним пројектима.

На усклађивању студијских усмјерења са тржиштем рада и на остваривању веће проходности дипломаца према различитим струкама инсистирају Министарство за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво у Влади Републике и Универзитет у Бањој Луци.

У процесу елаборације нових студијских програма анализирана су искуства других универзитета у региону и свијету. Многи од њих често иновирају своје студијске програме како би увијек били актуелни и нудили нешто ново динамичном свијету, који нас окружује и који захтијева сталне адаптације.

Због свега наведеног Студијски програм политикологије предлаже формирање новог студијског програма под називом: „**Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација**“.

Извођење наставе одвија се у сједишту. Програм траје четири године (**модел студијског програма је уређен по принципу 4+1+3**). При томе су прве три године заједничке, а на четвртој се студенти опредјељују за један од два понуђена студијска усмјерења. Први је **Међународни односи**, а други је **Јавна администрација**. По завршетку првог усмјерења студенти добијају звање **дипломирани политиколог – усмјерење Међународни односи**. По завршетку другог усмјерења студенти стичу звање **дипломирани политиколог – усмјерење Јавна администрација**.

Када је ријеч о првом усмјерењу, оно је атрактивно и студенти се годинама распитују о покретању једног таквог студија. Мастер студије међународних односа које се изводе на Факултету политичких наука Универзитета у Бањој Луци годинама имају релативно велики број пријављених студената, што је потврда о континуираној заинтересованости студената за ово усмјерење. Слична је ситуација и на другим универзитетима у Републици Српској и Босни и Херцеговини (као и у регији) који школују овај излазни профил. По завршетку студија међународних односа дипломирани студенти могу да обављају низ послова у домаћим институцијама које остварају интеракцију са свијетом, у међународним организацијама са испоставама у Републици Српској и у приватним предузећима која се појављују на иностраним тржиштима. Посебно је битно истаћи да се у процесу приступања Европској унији очекује отварање низа радних мјеста која ће се попуњавати кадровима оспособљеним да раде на пословима хармонизације нашег правно-политичког поретка с европским структурама и на усклађивању нашег привредног система и наших стандарда с онима које подразумијева улазак у ЕУ. Ријеч о министарствима и разним институцијама којима овај кадар већ треба, а у наредним годинама ће та потреба бити далеко већа.

Када је ријеч о студију јавне администрације потребно је рећи неколико реченица о тенденцијама у овој области. Јавна администрација је доживјела велику експанзију у савременом бирократизованом и технократизованом свијету. Она се континуирано

реформисала, мијењала и прилагођавала у складу са свјетским трендовима и најбољом праксом у развијеном свијету. Опстанак јавне администрације је неупитан и предвиђа се да ће с временом да добије на још већем значају због тога што се кроз систем јавне управе и администрације обезбјеђују двије важне друштвене функције. Прва је та да се кроз њих **осигурава афирмација јавног интереса**, а други је тај да се путем ових служби **задовољава велики број свакодневних виталних потреба грађана**.

Према појединим истраживањима, у дијелу развијених земаља свијета је сваки шести посао у држави – управни посао. Кроз систем јавне управе и администрације спроводе се *јавне политике*. Оне представљају све оно што јавне власти чине у рјешавању неког проблема. Будући да се јавне политике најчешће спроводе преко система јавне управе и администрације, јасно је колики је значај доброг образовања кадра који треба да обавља ове послове. Овај социјални сталез није довољно снажан и репрезентативан у Републици Српској и то је простор који је могуће попунити покретањем студијског усмјерења **Јавна администрација**.

У савременом свијету постоји стална тенденција реформисања јавне администрације. Јавна администрација се у свијету реформише у правцу увођења модела добре управе – новог јавног менаџмента, електронске управе и других сличних новитета произашлих из нових теоријских оријентација и из могућности које отвара примјена нових технологија у јавној управи. У многим земљама постоје посебни факултети за јавну управу, а у неким се, изван редовног образовног система, формирају специјалне школе намијењене образовању кадра за рад у јавној управи.

На простору Републике Српске систем јавне администрације је у фази демократске транзиције. Његова реформа је још увијек фокусирана на демократизацију и деполитизацију. Ова фаза развоја јавне управе завршена је у западним демократијама прије једног вијека. У постсоцијалистичкој Босни и Херцеговини тек предстоје бројне реформе и у њима ће постојати већа потреба за излазним профилем студијског усмјерења јавна администрација. Процес придруживања наше земље европским интеграцијама захтијеваће, као што је већ речено, и реформу јавне управе и администрације, а она је незамислива без високообразованих стручних радника.

Покретање новог студијског програма са два усмјерења – Међународни односи и Јавна администрација – има своју просвјетну, тржишну и друштвену оправданост. О томе свједоче и позитивна мишљења заинтересованих страна, која су наведена у наставку елабората.

6.2. Исходи учења

У оквиру исхода учења дефинисано је шта се од студента очекује да зна, разумије и буде способан да ради по завршетку **Студијског програма политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација**. У том контексту битно је да студенти по завршетку овог студијског програма стекну одговарајуће знање из области политичке теорије, политичких система, политичког комуницирања, менаџмента и маркетинга, међународних односа, јавне управе и администрације.

Предвиђено је да студенти по завршетку новог студијског програма буду оспособљени за разумијевање процеса у области међународних односа и јавне администрације. Они ће да стекну одговарајућа теоријска и стручна знања као и практичне вјештине потребне за рад на пословима у областима међународних односа и јавне администрације.

Студенти који стекну звање дипломирани политиколог – усмјерење Међународни односи биће оспособљени да:

- обављају стручне извршилачке послове у институцијама које остварују међународну сарадњу;
- обављају стручне извршилачке послове у области преговарања и усклађивања домаћег са комунитарним правним оквиром те да раде на његовој имплементацији;
- обављају консултантске послове у институцијама које остварују међународну сарадњу;
- обављају организационе, кадровске и административне послове у институцијама које остварују међународну сарадњу;
- обављају аналитичке послове у области спољних послова, одбране и безбједности;
- обављају аналитичке и извршилачке послове из области међународног тероризма и међународног криминалитета;
- обављају аналитичке и извршилачке послове из надлежности Интерпола и међународне полицијске сарадње;
- обављају аналитичке и извршилачке послове из области кретања и боравка странаца, азила и миграција;
- обављају дипломатско-конзуларне послове нижег и средњег ранга у ДПК мрежи Босне и Херцеговине и међународним организацијама;
- обављају послове на прикупљању, анализи и тумачењу догађаја и процеса у области међународних односа;
- обављају аналитичке послове из области међународне сарадње државних, ентитетских и локалних органа и институција;
- обављају послове међународне сарадње у одјељенима политичких партија и предузећа и корпорација;
- обављају извршилачке послове у службама протокола на свим нивоима власти;
- раде на пословима корпоративне безбједности са елементима иностраности и др.

Студенти који стекну звање дипломирани политиколог – усмјерење Јавна администрација биће оспособљени да:

- израђују јавне политике;
- врше дугорочно, средњорочно и секторско стратешко планирање;
- израђује нацрте и приједлоге општинских аката управе;
- рјешавају у управним стварима о правима и обавезама корисника;
- раде на усклађивању домаћег са комунитарним правом и политикама и примјењују комунитарни правни и политички систем;
- обављају послове из надлежности јавних предузећа и јавних установа и установа опште користи чији је оснивач република или јединица локалне самоуправе;

- обављају послове из надлежности ентитетских и локалних представничких тијела;
- прате и примјењују новитете у области европског управног простора;
- припремају извјештаје о раду органа управе на свим нивоима управне власти;
- учествују у припреми и спровођењу реформе јавне управе;
- прате и истражују домаће и страно јавно мњење;
- обављају послове односа са јавношћу у органима управе на свим нивоима управне власти;
- спроводе облике непосредне демократије у јавној управи и локалној самоуправи;
- обављају административне послове из надлежности државне, републичке и општинске/градске управе;
- креирају политике локалног развоја;
- припремају и израђују опште и појединачне акте из надлежности локалне самоуправе;
- остварују сарадњу са организацијама цивилног друштва, те регионалним и међународним организацијама из области јавне управе и локалне самоуправе;
- учествују у раду регионалних и међународних тијела из области јавне управе и локалне самоуправе и др.

Осим наведених исхода учења, дипломирани студенти ће да буду оспособљени за даље усавршавање и самостални рад на продубљивању свог знања у области међународних односа и јавне администрације.

6.3. Профил квалификација

У претходним поглављима је наведено да **Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација** траје четири године. Прве три године студија студенти слушају заједничке предмете. У четвртој години студија студенти се опредјељују за један од два понуђена студијска усмјерења. Први је **Међународни односи**, а други је **Јавна администрација**. Студенти ће моћи да бирају једно од два усмјерења по принципу да првенство избора имају студенти са највишом просјечном оцјеном оствареном током прве три године студија. Студент који до краја треће године оствари највишу просјечну оцјену имаће првенство избора, затим слиједи наредни иза њега по просјеку итд. све док се не попуни квота по сваком усмјерењу коју чини по 50% од укупног броја студената који су стекли услове за упис у четврту годину студија.

По завршетку усмјерења **Међународни односи** студенти добијају звање **дипломирани политиколог – усмјерење Међународни односи**.

По завршетку усмјерења **Јавна администрација**, студенти добијају звање **дипломирани политиколог – усмјерење Јавна администрација**.

Ово су препознатљива и у цијелом свијету прихваћена звања. По завршетку било којег од ова два усмјерења студентима је омогућен развој даље академске каријере кроз други и трећи циклус студија.

Усмјерење **Међународни односи** даје излазни профил чије су основне компетенције оспособљеност за рад у дипломатији, институцијама власти које остварују међународну сарадњу, у међународним организацијама, институтима и центрима који проучавају међународне односе и безбједност и баве се европским, балканским, америчким и другим регионалним студијама као и студијама мира. Дипломци овог смјера моћи ће да раде у одјељењима за међународну сарадњу политичких странака и предузећима која имају развијену, или тек треба да је развију, сарадњу са другим субјектима из свијета.

Усмјерење **Јавна администрација** даје излазни профил чије су основне компетенције оспособљеност за рад у органима јавне управе и администрације. Ово се односи прије свега на државне и ентитетске институције власти али и на јединице локалне самоуправе којима је квалитетан и образован стручни кадар и те како потребан. Јавна администрација, која је у држави благостања доживјела велику експанзију, битна је карика у доношењу и спровођењу јавних политика. Путем система јавне управе и администрације обезбјеђује се афирмација јавног интереса и задовољавање великог броја свакодневних виталних потреба грађана. Према појединим истраживањима, у дијелу развијених земаља свијета сваки шести посао у држави је – управни посао. У Босни и Херцеговини постоји велики број субјеката јавне управе и администрације због њене сложене политичко-системске структуре. Огроман број запослених у јавној управи и значај дјелатности које обављају указују на потребу за школовањем одговарајућег кадра. Осим у органима јавне управе и локалне самоуправе, дипломирани студенти усмјерења Јавна администрација имаће довољно компетенција да раде у оквиру административних служби бројних предузећа, банака, кредитних организација, невладиних организација и сличних установа.

Наведене квалификације оба студијска усмјерења дају дипломираним студентима могућност за добро позиционирање на тржишту рада.

6.4. Критеријуми и начини осигурања квалитета

Политика осигурања квалитета једна је од основних активности путем које високошколске установе надограђују своје наставне и научно-истраживачке капацитете. Како је ријеч о заједничком интересу свих факултета чланица Универзитета у Бањој Луци, створена је јединствена универзитетска политика осигурања квалитета. Њоме су развијени унутрашњи механизми путем којих се анализира и унапређује квалитет свих студијских програма, факултета и Универзитета у Бањој Луци у цјелини. Такође се овом политиком анализирају постојећа и дефинишу могућа унапређења наставе, научно-истраживачког рада, материјалних претпоставки за рад, људских ресурса, студентског стандарда и свих других елемената који осигуравају квалитетније и транспарентније процесе рада на студијским програмима и факултетима.

Основни циљ Стандарда и смјерница за осигурање квалитета у Европском простору високог образовања (ЕСГ) јесте допринос уједначеном разумијевању осигурања квалитета за учење и подучавање међу државама и интересним странама. На овај начин

развија се национални и институционални систем осигурања квалитета у цјелокупном Европском простору високог образовања (ЕНЕА). Ангажовање у процесима осигурања квалитета, а посебно у екстерним процесима, омогућава европским системима високог образовања да покажу квалитет и повећају транспарентност. Тиме граде узајамно повјерење и боље признавање својих квалификација, програма и осталих услуга.

Систем политике осигурања квалитета на Универзитету у Бањој Луци успостављен је у складу са Европским стандардима квалитета у високом образовању (ESG), Стандардима и смјерницама за осигурање квалитета у високом образовању у Босни и Херцеговини, Критеријумима за акредитацију високошколских установа, Законом о високом образовању Републике Српске и Уредбом о лиценцирању.

Пратећи наведену политику Универзитета у Бањој Луци, „Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација“ конципиран је тако да осигура максимални могући квалитет образовног процеса. Програм је усклађен са актима Универзитета у Бањој Луци, актима Републике Српске из области високог образовања, свјетским стандардима из области високог образовања и праксом најрелевантнијих факултета савременог свијета.

У циљу постизања већег квалитета образовања нови студијски програм предвиђа одговарајуће механизме помоћу којих ће да се врши периодична анализа нивоа квалитета извођења наставе. Предвиђено је да се индикатори обезбјеђују путем анкетирања студената, наставног особља, као и тражењем мишљења послодаваца код којих се врши студентска пракса. На овај начин могуће је вршити стална усавршавања новог студијског програма и на тај начин осигурати висок квалитет наставе и бољи излазни профил.

6.5. Услови и критеријуми за упис

Услови за упис на „Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација“ су општи и посебни.

Општи услови су:

- ✓ Завршена четворогодишња средња школа (бодује се просјечна оцјена општег успјеха у претходном, средњошколском образовању);
- ✓ Посједовање увјерења о здравственом стању кандидаткиње/кандидата (увјерење издаје надлежна здравствена установа);
- ✓ Пријава на конкурс за упис на овај ниво студија;
- ✓ Положен квалификациони испит.

Посебни услов је остварен одговарајући број бодова у оквиру квалификационог испита, који се састоји из два теста:

- ✓ Теста општег знања и информисаности;

- ✓ Теста склоности из области историје, међународних односа и јавне администрације.

6.6. Услови преласка са других студијских програма

Када је ријеч о условима преласка са других студијских програма, они су дефинисани постојећим актима Универзитета у Бањој Луци. Према Правилима студирања на I и II циклусу студија Универзитета у Бањој Луци (Члан 24), услове преласка са других студијских програма утврђује Сенат Универзитета, на приједлог Вијећа Факултета политичких наука. За исте студијске програме нема посебних услова. Са осталих студијских програма могућ је прелазак само ако су у питању сродни студијски програми. Под сродним студијским програмом подразумијева се програм који садржи 70% наставних предмета из ужих научних области научног поља политичких наука. Студент може прећи са других програма основних академских студија на овај програм уколико положи диференцијалне испите које утврђује Вијеће Студијског програма за међународне односе и јавну администрацију, на основу увида у садржај студијског програма са којег се прелази.

6.7. Мобилност студената и наставника

Мобилност студената и наставника је ставка којој посвећујемо посебну пажњу.

Мобилност студената подразумијева могућност остваривања дијела студија (један или више семестара) на неком од иностраних универзитета. Предвиђено је да мобилност студената може да буде организована у току било које године студија.

Предности мобилности студената су вишеструке. Студенти у процесу мобилности стичу социјални капитал и отварају могућност за лично умрежавање са студентима и будућим колегама из других земаља. Поред стицања бројних познанстава и упознавања нових култура, студенти у процесу мобилности усавршавају стране језике, стичу нова искуства и стручна знања.

Студијски програм који покрећемо инсистираће на остваривању мобилности студената кроз институционално помагање оним студентима који су заинтересовани за наставак студија на другом универзитету. Исто тако ће да прихвата студенте са других универзитета. Бодове остварене током студија на другом, сродном, универзитету Факултет политичких наука ће да признаје својим студентима. Посебно ће се инсистирати на учешћу студената у пројектима Erasmus + размјене.

На исти начин ће бити стимулирана размјена наставника и сарадника. На тај начин наставно особље стиче нова педагошка, стручна и практична знања. Тиме се повећава квалитет наставе на Факултету политичких наука Универзитета у Бањој Луци и остварује се умрежавање наставног кадра овог факултета са сродним факултетима у иностранству.

Једна од мјера у погледу остваривања мобилности студената и наставног особља биће њихова едукација у вези са могућностима мобилности, њихово континуирано информисање о јавним позивима за размјену, помоћ при аплицирању и реализацији добијене размјене и друге активности потребне за остваривање веће мобилности студената и наставног особља.

6.8. Начин оцјењивања и вредновања студената

Предвиђено је да се на Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација оцјењивање и вредновање студента врши према устаљеној пракси на Факултету политичких наука Универзитета у Бањој Луци.

Она подразумијева обавезу предметних наставника да у почетку семестра упознају студенте са силабусом предмета, терминима наставе и одржавања колоквијума, начином израде есеја или семинарских радова, терминима консултација и осталим обавезама које су дио предвиђеног силабуса предмета.

Оцјењивање студената, организацију и спровођење испита дефинишу универзитетска правила студирања, којих се придржавају сви студијски програми Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци.

Испити на Факултету политичких наука Универзитета у Бањој Луци одвијају се у складу са одредбама заједничког документа под називом: „Правила студирања на првом и другом циклусу студија“. Овај документ је основа у процесу стицања и оцјењивања знања студената.

Евиденцију о оцјењивању студената води студентска служба Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци, предметни наставник и сарадник. Наставник је дужан да јавно саопшти студентима резултате о броју освојених бодова након сваке провјере, као и укупан број бодова које је студент постигао од почетка наставе. Студенти имају право да приступе свакој појединачној предиспитној провјери знања, до завршног испита, независно од осталих активности и провјера.

У складу са академским календаром, који прописује Универзитет у Бањој Луци, Факултет политичких наука организује термине својих испитних рокова. Према одлукама Сената Универзитета у Бањој Луци, студенти ове високошколске институције имају право на по два испитна термина у јануарско-фебруарском испитном року, јунско-јулском року, септембарском року и на један испитни термин у априлу и октобру. Апсолвенти имају право да полажу испите у наведеним, редовним, роковима, али и мимо њих у апсолвентским терминима, који се организују сваки мјесец током семестра. Сви испитни термини објављују се на званичној интернет страници Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци.

Успјех студената на испиту одређује број бодова које студент прикупи у оквиру предиспитних обавеза и завршног испита. Успјех студената се вреднује оцјенама од пет до десет. Оцјена пет (5) остварује се са бројем бодова испод педесет један. Оцјену шест (6) остварују студенти који имају између педесет један и шездесет бодова. Оцјену седам (7) остварују студенти који имају између шездесет један и седамдесет бодова. Оцјену (8) остварују студенти који имају између седамдесет један и осамдесет бодова. Оцјену (9) остварују студенти који имају између осамдесет један и деведесет бодова. Оцјену (10) остварују студенти који имају између деведесет и један и сто бодова (<https://fpm.unibl.org/index.php/osnovne-studije/studijski-programi/politikologija>).

Укупан број освојених бодова и коначну оцјену наставник уноси у испитну пријаву и у извјештај о одржаном испиту. Потписани извјештај о одржаном испиту и испитне пријаве наставник је обавезан да достави студентској служби Факултета политичких наука на даљу обраду и похрањивање.

Испити се полажу у згради Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци, а полагање испита изван факултетског сједишта могуће је само у случају објективних околности. Процјену и одобрење за овакве ситуације врши декан Факултета доносећи посебну одлуку о томе.

Завршни испити као и сви други облици провјере знања су јавни. Ово се посебно односи на усмено испитивање, при којем је наставник обавезан да омогући заинтересованим лицима да присуствују испитивању. Поред испитивача и кандидата испиту мора да присуствује најмање једна особа из реда студената, сарадника или наставника.

Наставник је дужан да студентима који завршни испит полагају усмено резултате испита и коначне оцјене саопшти одмах по одржавању испита. Наставник који одржава испит у писменој форми дужан је да студенте упозна којим помагалима могу да се користе током спровођења испита. Обавеза наставника који одржава испит у писменој форми јесте да резултате писменог теста и коначне оцјене објави најдуже у року од седам дана од дана одржавања завршног испита. Резултати се објављују на огласној табли студијских програма Факултета политичких наука или на неки други академски прикладан начин. На Факултету политичких наука се за потребе објављивања резултата завршних испита, колоквијума и других предиспитних обавеза користи и званични сајт Факултета.

Уколико постоји нека околност која може да доведе у сумњу непристрасност и објективност предметног наставника, укључујући и сродство са студентом, наставник је дужан да од декана Факултета политичких наука тражи своје изузеће у процесу оцјењивања студента.

Када је ријеч о правима студената у процесу оцјењивања, наставник је дужан да студенте на њихов захтјев упозна са недостацима њиховог рада и разлозима добијања одређеног броја бодова или оцјене. Студенти који сматрају да су оштећени у поступку спровођења и оцјењивања испита или у осталим облицима провјере знања, или да испит није обављен у складу са Законом, Статутом Универзитета и Правилима студирања, могу да поднесу приговор декану Факултета на добијену оцјену у року од два дана од дана јавне објаве оцјене и уз приложено објашњење и аргументацију. То важи и за студенте

који послије три неуспјела покушаја полагања истог испита на лични захтјев траже комисијско полагање испита. Декан Факултета обавезан је да у року од три дана од дана пријема приговора размотри приговор и донесе рјешење по основу уложеног приговора. Уколико декан Факултета, на бази предочених чињеница, оцијени да је приговор студента основан, обавезан је да у року од два дана доносе рјешење о понављању испита и формирању трочлане испитне комисије. Са својом одлуком, декан је обавезан да упозна и предметног наставника и студента. У рјешењу које донесе декан је обавезан да утврди термин и мјесто понављања испита. Полагање испита пред трочланом комисијом потребно је обавити најкасније у року од седам дана од пријема рјешења о понављању испита.

Правила студирања налажу да наставник чијом оцјеном студент није задовољан не може да буде предсједник комисије за понављање испита. Одлуку о завршној оцјени студента на поновљеном испиту доноси испитна комисија већином гласова и ова одлука је коначна. Записник о току испита и оцјени испитне комисије доставља се студентској служби Факултета политичких наука.

За предмете за које Факултет политичких наука није матичан, одлуку о комисији доноси проректор за наставу Универзитета у Бањој Луци. Против рјешења које донесе проректор за наставу Бањолучког универзитета, допуштена је жалба вијећу Факултета на којем је предмет матичан и њихова одлука је коначна.

У случају спријечености предметног наставника да одржи завршни испит, његова организација и одржавање повјерава се другом наставнику из исте или сродне уже научне области, или комисији коју именује декан Факултета. Комисија може да има најмање три члана и у њу се именују наставници из исте или сродне уже научне области. Одлуку о коначној оцјени кандидата, комисија доноси већином гласова и та је одлука обавезујућа. Записник о току испита и оцјени пријављених кандидата комисија доставља у Студентску службу Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци.

6.9. Консултације са заинтересованим странама

У склопу активности везаних за лиценцирање основних (академских) студија првог циклуса под називом **Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација** на Факултету политичких наука Универзитета у Бањој Луци, затражено је мишљење релевантних институција о оправданости и потреби увођења наведеног студијског програма.

Закључак је да оба студијска усмјерења требају тржишту рада. О томе свједоче позитивна мишљења, која наводимо у даљем тексту.

Осим тога, из добијених одговора закључује се да је у оквиру новог студијског програма неопходно организовати квалитетну и добро осмишљену студентску праксу како би дипломирани студенти повећали своју конкурентност на тржишту рада. У 21. вијеку је неопходно да дипломирани студенти поред теоријског знања стекну и одговарајућа

практична знања. Тиме они постају оспособљени за рад на одговарајућим пословима које предвиђа њихов излазни профил. У том контексту предвиђено је да студенти Студијског програма политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација практичну наставу остварују у међународним организацијама које имају испоставе у Републици Српској, затим у јавној управи и локалној самоуправи Републике Српске, привредним друштвима, невладином сектору и слично. Са једним бројем институција које би примиле будуће студенте новог студијског програма на праксу, Комисија за израду Елабората обавила је разговоре и добила позитивна мишљења за оснивање овог студијског програма. Са свим институцијама планирано је остваривање интензивније сарадње у погледу остваривања студентске праксе по завршетку процеса покретања новог студијског програма.

Подстицајна студентска пракса би на овом новом и врло атрактивном студијском програму имала за циљ усавршавање вјештина потребних на радном мјесту, развијање тимског духа током рада, стицање пословне културе те упознавање са пословном комуникацијом. На праксу би студенти долазили теоријски припремљени, а додијелени ментор (или тотор) помагао би им да теоријска знања тестирају у пракси.

Поред студентске праксе неопходна је и повећана студентска мобилност. Сви нивои студија на Универзитету у Бањој Луци усклађени су са принципима Болоњске декларације. То подразумева и мобилност студената и наставника.

Према Стратегији развоја Универзитета у Бањој Луци од 2017. до 2025. године, знатан број студената треба мотивисати да одлазе на универзитете и институције у иностранству са циљем повећања одлазне мобилности. Поред тога, морају се створити предуслови и за повећање долазне мобилности студената, путем организовања студија на енглеском језику, издавања наставне литературе на енглеском језику и слично.

Неопходно је подстицати студентске размјене кроз постојеће програме СЕЕРУС и Еразмус+ са циљем додатне обуке студената новог студијског програма, те препознавања и усвајања добрих пракса које ће приликом повратка много значити и за студенте као будуће професионалце у свом послу и за друштво у којем ће стварати и радити. Предвиђено је да се студентима приликом студентске размјене признају остварени ЕCTS бодови, а наставници и сарадници имају обавезу да студенте подстичу и помажу им приликом избора програма размјене.

Због интердисциплинарности и атрактивности новог студијског програма наставни кадар ће имати више могућности за међународну сарадњу и мобилност са научно-истраживачким и образовним институцијама широм свијета. То, свакако, подразумева повећање броја наставника и сарадника – о чему је већ раније било ријечи.

У наставку се налазе мишљења о оправданости покретања новог студијског програма на основним (академским) студијама под називом „Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација“.

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ФАКУЛТЕТ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА	
ПРИМЉЕНО: 03. 09. 2019	
910/19	

**НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE SRPSKE**

ПОТПРЕДСЈЕДНИК
ПОТПРЕДСЈЕДНИК

Број: 02/1.01-1447/19
Бања Лука, 3. 9. 2019. године

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
Факултет политичких наука
Булевар војводе Петра Бојовића 1А
78 000 Бања Лука

Поштовани,

Сматрам да је организовање и покретање новог студијског програма на Факултету политичких наука Универзитета у Бањој Луци под називом "Међународни односи и јавна администрација" у потпуности оправдано и сврсисходно.

У оквиру овог студијског програма неопходна је квалитетна и добро организована студентска пракса како би студенти након школовања повећали своју конкурентност на тржишту рада и могли одговорити на потребе јавне управе у процесима европских интеграција који нам предстоје.

Достављено:
-наслову
-архива

**ПОТПРЕДСЈЕДНИК
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ФАКУЛТЕТ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА	
ПРИМЉЕНО:	17. 09. 2019
	971/19

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ЕВРОПСКЕ ИНТЕГРАЦИЈЕ И МЕЂУНАРОДНУ САРАДЊУ

Трг Републике Српске 1; Бања Лука; Телефон: 051/339-324; Факс: 051/339-647
www.vladars.net; E-mail: meoi@meoi.vladars.net

Број: 17.03-020-3076/19
Датум: 4. септембар 2019. године

ФАКУЛТЕТ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА УНИВЕРЗИТЕТА У БАЊОЈ ЛУЦИ
доц. др Мања Ђурић Џакић

ПРЕДМЕТ: Мишљење о потреби увођења студијског програма „Међународни односи и јавна администрација“ – доставља се;

Поштована гђо Ђурић Џакић,

Министарство за европске интеграције и међународну сарадњу (Министарство) је 30. августа 2019. године запримило Ваше обавјештење о планираном увођењу новог студијског програма на основим студијама на Факултету политичких наука у Бањој Луци под називом „Међународни односи и јавна администрација“. Након консултација обављених унутар самог Министарства, у прилици смо Вас обавијестити да смо става да је због тренутних и надоласећих обавеза у процесу европских интеграција и активности са међународним елементом увођење оваквог студијског програма оправдано.

Наиме, студијски програм који би се уско бавио међународним односима и јавном управом је потребан будући да активности у процесу европских интеграција и у области међународне сарадње обухватају све слојеве друштва и постају све комплексније. Студенти који би интензивно изучавали области обухваћене новим студијским програмом би на адекватан начин могли одговорити на изазове у овим областима одмах по завршетку основних студија.

Потреба за јачањем постојећих капацитета у јавној управи постоји, а нарочито ће бити истакнута у будућем периоду. Министарство би студенте овог програма подржало тако што би им током студирања омогућило обављање праксе, гдје би студенти примјењивали знања усвојена на 1. циклусу студија.

У складу с тим, мишљења смо да би у наставни план и програм било потребно укључити праксу за студенте која би се обављала у републичким органима управе. Практична примјена знања помаже студентима да боље разумију одређене концепте, да лакше повезују знања из ширег спектра области које изучавају током студирања и да се припреме за захтјеве тржишта рада.

С поштовањем,

Достављено:
- 1 х наслову,
- 2 х а/а.

----- Forwarded message -----

Од: **Kristina Tolić** <Kristina.Tolic@dei.gov.ba>

Date: пет, 6. сеп 2019. у 15:22

Subject: FW: Оправданост увођења новог студијског програма на ФПН-у

To: manja.djuric@fpn.unibl.org <manja.djuric@fpn.unibl.org>

Cc: Kabinet DEI <Kabinet.Dei@dei.gov.ba>, Dragica Lakić <Dragica.Lakic@dei.gov.ba>

Poštovana gđo Đurić Džakić,

u vezi sa Vašim pitanjima o potrebi uvođenja studijskog programa „Međunarodni odnosi i javna administracija“ na Fakultetu političkih nauka u Banjaluci, a s obzirom na nadležnosti Direkcije za evropske integracije, obavještavamo vas o sljedećem:

Kada je u pitanju zapošljavanje u državnoj službi, Direkcija za evropske integracije postupa u skladu sa odredbama Zakona o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH”, br. 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12 i 93/17). Shodno članu 2. stav 1. ovog zakona, zapošljavanje i unaprjeđenje u državnoj službi se zasniva na javnom konkursu i profesionalnim sposobnostima kandidata.

Vrsta fakulteta i stručna sprema, koji su traženi kao posebni uslovi za obavljanje poslova radnih mjesta u Direkciji za evropske integracije, propisani su Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Direkcije za evropske integracije, na koji je prethodno, saglasnost dao Savjet ministara Bosne i Hercegovine.

Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Direkcije, koji je trenutno na snazi, kao poseban uslov za obavljanje poslova određenih radnih mjesta, a koji se odnosi na vrstu fakulteta i traženu stručnu spremu, između ostalog, predviđa i Fakultet političkih nauka, koji spada u grupu fakulteta društvenog smjera.

S tim u vezi, ukoliko se odlučite za uvođenje novog studijskog programa na osnovnim (akademske) studijama pod nazivom: „Međunarodni odnosi i javna administracija“, na Fakultetu političkih nauka, a koji spada u grupu fakulteta društvenog smjera, studenti koji steknu obrazovanje na tom fakultetu, imali bi mogućnost konkurisati na oglase u javnoj administraciji, pa i u samoj Direkciji za evropske integracije, u skladu sa naprijed navedenim Zakonom, ravnopravno sa svim drugim studentima koji su završili Fakultet političkih nauka ili neki drugi fakultet društvenog smjera u BiH.

Srdačan pozdrav.

Kristina Tolić

Stručni savjetnik za pravne poslove

BOSNA I HERCEGOVINA
DIREKCIJA ZA EUROPSKE
INTEGRACIJE

☐ +387 33 255 326 ☐ +387 33 255 000

☐ [Đoke Mazalića 5, Sarajevo](#)

www.dei.gov.ba

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА ПРЊАВОР
НАЧЕЛНИК ОПШТИНЕ

Карађорђева бр. 2, Прњавор, тел/факс: +387 51 663 740
e-mail: opstina@prnjavor.ba, www.prnjavor.ba

Број: 01/1-014-2-11/19
Датум: 11.09.2019.

ФАКУЛТЕТ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА УНИВЕРЗИТЕТА У БАЊОЈ ЛУЦИ
Булевар војводе Петра Бојовића, бр. 1А, 78000 Бања Лука

ПРЕДМЕТ: *Оправданост увођења новог студијског програма на Факултету политичких наука, Универзитета у Бањој Луци, мишљење, доставља,*

Веза: Емаил Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци од 10.09.2019. године којим се тражи мишљење на оправданост увођења новог студијског програма

Поштовани,

Општина Прњавор у оквиру унутрашње организације и систематизације радних мјеста општинске управе као и других служби, јавних предузећа и установа, запошљава, између осталих и лица која су завршила Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци.

Имајући у виду наша досадашња искуства, програме рада и развојне стратегије, мишљења смо, да је за потребе наше локалне самоуправе и шире, потребно образовати кадрове који ће имати знања и практичне способности која могу кореспондирати изазовима модерне локалне самоуправе као и кретањима у све сложенијим међународним односима.

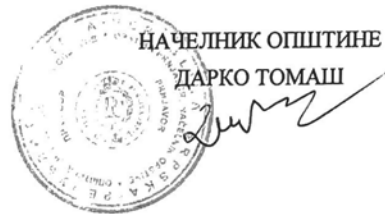
Везано за Ваш допис из везе, сматрамо, да би увођење новог Студијског програма политичких наука - међународни односи и јавна администрација било друштвено корисно, прихватљиво и оправдано. Према нашем мишљењу кадрови које планирате образовати требали би стећи знања из области локалне самоуправе, стратешког планирања, локалног развоја, савремених односа с јавношћу, реформских изазова у области локалне самоуправе, европских институција и организација које се баве локалном самоуправом, локалном демократијом и развојем, затим знања из области канцеларијског пословањем као и најновијим институтима у области европског регионализма, сарадње локалних и регионалних власти, европских интеграција и др.

На тај начин би створили неопходну концентрацију људских ресурса који би могли одговорити изазовима модерне локалне самоуправе као и имплементацији и евентуалној примјени европских знања и института из области локалне управе и самоуправе.

Стога, констатујемо, да Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци, од стране Општине Прњавор и Начелника има позитивну препоруку за увођење новог Студијског програма политичких наука - међународни односи и јавна администрација.

С поштовањем,

НАЧЕЛНИК ОПШТИНЕ
ДАРКО ТОМАШ

The image shows a circular official stamp of the Municipality of Prnjavor. The stamp contains the text "ОПШТИНА ПРЊАВОР" (Municipality of Prnjavor) and "НАЧЕЛНИК" (Mayor). To the right of the stamp, the name "ДАРКО ТОМАШ" (DARKO TOMAS) is printed, and a handwritten signature is written over it.

Број: 01-245-09/19
Датум: 25.09.2019.године

**ФАКУЛТЕТ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА УНИВЕРЗИТЕТА У БАЊОЈ
ЛУЦИ**

Булевар војводе Петра Бојовића, бр. 1А, 78000 Бања Лука

ПРЕДМЕТ: *Оправданост увођења новог Студијског програма политичких наука са два усмјерења: међународни односи и јавна администрација) на Факултету политичких наука Универзитета у Бањој Луци, мишљење, доставља се,*

Поштовани,

Савез општина и градова Републике Српске као национална асоцијација јединица локалне самоуправе, која заступа њихове интересе пред централним властима и представља центар за пружање услуга из локалне самоуправе, сматра да је за потребе јединица локалне самоуправе у Републици Српској (општина и градова) потребно образовати кадрове који ће имати знања и практичне способности која могу кореспондирати изазовима модерне локалне самоуправе као и кретањима у све сложенијим међународним односима.

С тим у вези, сматрамо, да би образовање кадрова на оба планирана усмјерења, нарочито на усмјерењу јавна администрација било друштвено корисно и значајно за будући рад и развој јединица локалне самоуправе. Како би образовани кадрови одговорили изазовима садашњих и будућих надлежности локалних заједница сматрамо да они морају овладати знањима и вјештинама који се тичу организације и надлежности локалне самоуправе, Европске повеље о локалној самоуправи те институција, асоцијација и организација које се баве локалном самоуправом у оквиру Савјета Европе и других тијела. Сматрамо, да дипломирани политиколози са усмјерња јавне администрације, такође требају имати знања из области локалних политика, локалног развоја, локалних јавних служби, канцеларијског пословања, електронске управе, локалних финансија као капацитете да раде на пројектима националног, регионалног и европског формата који се тичу локалне самоуправе. Локална демократија и заштита људских права у локалној самоуправи такође би требало да се изучавају на овом студијском усмјерењу. Најзад, пракса обављена у јединицама локалне самоуправе треба да буде заступљена унутар предвиђеног студијског програма и усмјерења.

На крају, задовољство нам је да констатујемо, да Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци, од стране Савеза општина и градова Републике Српске има подршку и препоруку за увођење новог студијских програма са усмјерењима међународни односи и јавна администрација.

С поштовањем,

ПРЕДСЈЕДНИК ПРЕДСЈЕДНИШТВА САВЕЗА

Љубиша Носић

6.10. Кадровски потенцијал за нови студијски програм и његова усмјерења

Наставно особље на Студијском програму политикологије Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци чини 12 запослених наставника и сарадника у пуном радном односу, те наставници са других организационих јединица Универзитета у Бањој Луци, предавачи на вишим циклусима студија у статусу професора-емеритуса и гостујући предавачи са других универзитета.

Одговорни наставници и сарадници за одређене предмете одређују се Одлуком о покривености наставе. Ова Одлука произилази из усвојене Листе одговорних наставника и сарадника за све циклусе студија у одређеној академској години. Листа одговорних наставника се усваја на Сенату Универзитета у Бањој Луци а на приједлог Наставно-научног вијећа Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци.

Структура запослених у пуном радном односу на Студијском програму политикологије приказана је табеларно:

Табела 7.: Структура запослених у пуном радном односу на Студијском програму политикологије

Студијски програм политикологије	
Име и презиме	Звање
Проф. др Здравко Злокапа	Редовни професор
Проф. др Никола Поплашен	Редовни професор
Проф. др Милош Шолаја	Ванредни професор
Проф. др Срђа Трифковић	Ванредни професор
Проф. др Ђорђе Вуковић	Ванредни професор
Проф. др Александар Савановић	Ванредни професор
Доц. др Александар Врањеш	Доцент
Доц. др Владе Симовић	Доцент
Доц. др Невенко Врањеш	Доцент
Доц. др Матеј Савић	Доцент
Доц. др Мања Ђурић Џакић	Доцент
Мр Желько Будимир	Виши асистент

Са кадровским ресурсима наведеним у табели Студијски програм политикологије покрива све стручне предмете на првом циклусу постојећег студија. То у највећој мјери чини и на другом и трећем циклусу студија. Постојећи кадар може да адекватно покрије све стручне предмете предвиђене у оквиру наставног плана новог студијског програма.

6.11. Компатибилност и подударност са другим високошколским установама

Иако је по много чему иновативан и јединствен, „Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација“ компатибилан је са усмјерењима која се изводе на универзитетима у региону. Ријеч је о

- Факултету политичких наука Универзитета у Београду (<http://www.fpn.bg.ac.rs/>),
- Факултету друштвених наука Универзитета у Љубљани (<https://www.fdv.uni-lj.si/en/home>),
- Факултету политичких знаности Универзитета у Загребу (<https://www.fpzg.unizg.hr/>) и
- Факултету политичких наука Универзитета у Сарајеву (<http://fpn.unsa.ba/b/>).

6.12. Наставни план, ECTS бодови, листа обавезних и изборних предмета и одговорни наставници

Приликом израде Елабората примијењена је препоручена процентуална заступљеност предмета (основних, дисциплинарних, уско дисциплинарних, комплементарних и општих). Додјела ECTS бодова усаглашена је за принципом годишњег оптерећења студента од 60 ECTS бодова у оквиру 40 часовне радне седмице. У току године студенти имају 45 радних седмица. С обзиром да је укупно радно оптерећење 1.800 сати годишње, а вриједност једног ECTS бода је 30 сати укупног рада студента, додјела ECTS бодова усаглашена је са дозвољеним оптерећењем. На примјер: $6 \times 30 = 180$, $180 \times 5 = 900$ по једном семестру што је 1800 радних сати по години. Користећи се ранијим искуствима и у консултацијама са наставницима, сарадницима и студентима, констатовали смо да је додјела 6 ECTS бодова у већини предмета савим оправдана. Мање од трећине предмета носи 5 ECTS бодова укључујући ту и студентску праксу.

У приложеним силабусима видљиви су циљеви предмета, исходи учења, условљеност предмета, садржај предмета, методе и технике извођења наставе, начин оцјењивања као и литература. У заглављу обрасца силабуса налазе се општи подаци о називу предмета, наставнику који га изводи и броју ECTS бодова.

Сви наставници предвиђени за извођење матичних предмета на Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација запослени су на Факултету политичких наука. Ово може да се провјери на званичном сајту Факултета политичких наука <http://www.unibl.org/>. То је уједно доказ о радном односу са пуним радним временом предвиђених наставника и сарадника активног Студијског програма политикологије.

**Наставни план Студијског програма политичких наука са усмјерењима:
Међународни односи и Јавна администрација**

Сем.		Предмет	Статус	П	В	ДОН	ЕЦТС
1.	1.	Увод у политичке науке	О	3	1	0	6
	2.	Увод у социологију	О	3	1	0	6
	3.	Основе комуникологије	О	3	1	0	6
	4.	Социјална политика	О	3	1	0	6
	5.	Енглески језик 1	И	3	1	0	6
			Друштвена информатика	И	3	1	0

Сем.		Предмет	Статус	П	В	ДОН	ЕЦТС
2.	1.	Увод у међународне односе	О	3	1	0	6
	2.	Основе права	О	3	1	0	6
	3.	Основе економије	О	3	1	0	6
	4.	Социјална психологија	О	3	1	0	6
	5.	Енглески језик 2	И	3	1	0	6
			Политички темељи савременог свијета	И	3	1	0

Сем.		Предмет	Статус	П	В	ДОН	ЕЦТС
3.	1.	Класичне политичке теорије	О	3	1	0	6
	2.	Методологија социјалних истраживања	О	3	1	0	6
	3.	Политичко комуницирање	О	3	1	0	6
	4.	Упоредни политички системи	О	3	1	0	6
	5.	Политички конфликти	И	3	1	0	6
			Парламентаризам	И	3	1	0

Сем.		Предмет	Статус	П	В	ДОН	ЕЦТС
4.	1.	Модерне политичке теорије	О	3	1	0	5
	2.	Политички односи с јавношћу	О	3	1	0	5
	3.	Политички систем БиХ и РС	О	3	1	0	5
	4.	Политичка култура и политичка антропологија	О	3	1	0	5
	5.	Јавна управа	О	3	1	0	5
	6.	Савремена историја	О	3	1	0	5

Сем.		Предмет	Статус	П	В	ДОН	ЕЦТС
5.	1.	Савремене политичке теорије	О	3	1	0	6
	2.	Политичка аналитика	О	3	1	0	6
	3.	Теорије међународних односа	О	3	1	0	6
	4.	Основе Европске уније	О	3	1	0	6
	5.	Правни системи	И	3	1	0	6
		Религија и политика	И	3	1	0	6

Сем.		Предмет	Статус	П	В	ДОН	ЕЦТС
6.	1.	Теорија државе	О	3	1	0	6
	2.	Политичке партије и интересне групе	О	3	1	0	6
	3.	Статистика	О	3	1	0	6
	4.	Медији и политика	О	3	1	0	6
	5.	Српска политичка мисао	И	3	1	0	6
			Исламска друштвено политичка мисао	И	3	1	0

Усмјерење „Међународни односи“

Сем.		Предмет	Статус	П	В	ДОН	ЕЦТС
7.	1.	Геополитика	О	3	1	0	5
	2.	Увод у студије међународне безбједности	О	3	1	0	5
	3.	Међународно јавно право	О	3	1	0	5
	4.	Основе дипломатије	О	3	1	0	5
	5.	Практична настава за међународне односе 1	О			0	5
	6.	Анализа политика великих сила	И	3	1	0	5
		Регионалне студије безбједности	И	3	1	0	5

Сем.		Предмет	Статус	П	В	ДОН	ЕЦТС
8.	1.	Савремене стратегијске студије	О	3	1	0	5
	2.	Основе спољне политике	О	3	1	0	5
	3.	Евроазијске студије	О	3	1	0	5
	4.	Дипломатија у 21. вијеку	О	3	1	0	5
	5.	Практична настава за међународне односе 2	О			0	5
	6.	Студије мира	И	3	1	0	5
		Дипломатско-конзуларно право	И	3	1	0	5

Усмјерење „Јавна администрација“

Сем.		Предмет	Статус	П	В	ДОН	ЕЦТС
7.	1.	Избори и изборни системи	О	3	1	0	5
	2.	Локална самоуправа	О	3	1	0	5
	3.	Политички систем и институције Европске уније	О	3	1	0	5
	4.	Европски управни простор	О	3	1	0	5
	5.	Практична настава за јавну администрацију 1	О			0	5
	6.		Политички менаџмент	И	3	1	0
		Управљање финансијама у јавном сектору	И	3	1	0	5

Сем.		Предмет	Статус	П	В	ДОН	ЕЦТС
8.	1.	Јавне политике	О	3	1	0	5
	2.	Управне процедуре	О	3	1	0	5
	3.	Заједничка спољна политика Европске уније	О	3	1	0	5
	4.	Менаџмент људских ресурса у јавној администрацији	О	3	1	0	5
	5.	Практична настава за јавну администрацију 2	О			0	5
	6.		Европска унија и Западни Балкан	И	3	1	0
		Електронска управа	И	3	1	0	5

Листа предмета и списак наставника

Обавезни предмети

Ред. бр.	Назив предмета	Ужа научна област	Одговорни наставник	Установа
1.	Увод у политичке науке	Политичка теорија	Доц. др Владе Симић	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
2.	Увод у социологију	Теоријска социологија	Доц. др Александар Јанковић	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
3.	Основе комуникологије	Комуникологија	Проф. др Александар Богданић	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
4.	Социјална политика	Социјална политика	Проф. др Мира Ћук	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
5.	Увод у међународне односе	Међународни односи и међународна безбједност	Проф. др Милош Шолаја	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
6.	Основе права	Међународно право	Доц. др Матеј Савић	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
7.	Основе економије	Теоријска економија	Проф. др Стево Пуцар	Универзитет у Бањој Луци – ЕФ
8.	Социјална психологија	Социјална и организациона психологија	Проф. др Владимир Турјачанин	Универзитет у Бањој Луци – ФФ
9.	Класичне политичке теорије	Политичка теорија	Проф. др Александар Савановић	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
10.	Методологија социјалних истраживања	Методологија социјалних истраживања	Доц. др Далибор Савић	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
11.	Политичко комуницирање	Политичко комуницирање	Доц. др Александар Врањеш	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
12.	Упоредни политички системи	Политички системи	Проф. др Здравко Злокапа	Универзитет у Бањој Луци – ФПН

13.	Модерне политичке теорије	Политичка теорија	Проф. др Александар Савановић	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
14.	Политички односи с јавношћу	Политичко комуницирање	Доц. др Александар Врањеш	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
15.	Политички систем БиХ и РС	Политички системи	Проф. др Здравко Злокапа	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
16.	Политичка култура и политичка антропологија	Политичка теорија	Проф. др Ђорђе Вуковић	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
17.	Јавна управа	Политички системи	Доц. др Невенко Врањеш	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
18.	Савремена историја	Општа историја/ Национална историја	Проф. др Боривоје Милошевић	Универзитет у Бањој Луци – ФФ
19.	Савремене политичке теорије	Политичка теорија	Проф. др Александар Савановић	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
20.	Политичка аналитика	Политичка теорија	Проф. др Ђорђе Вуковић	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
21.	Теорије међународних односа	Међународни односи и међународна безбједност	Проф. др Милош Шолаја	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
22.	Основе Европске уније	Политички системи	Доц. др Мања Ђурић Џакић	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
23.	Теорија државе	Политичка теорија	Проф. др Александар Савановић	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
24.	Политичке партије и интересне групе	Политичка теорија	Доц. др Владе Симовић	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
25.	Статистика	Статистичка анализа	Проф. др Јасмин Комић	Универзитет у Бањој Луци – ЕФ
26.	Медији и политика	Политичко комуницирање	Доц. др Александар Врањеш	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
27.	Геополитика	Међународни односи и међународна	Проф. др Срђа Трифковић	Универзитет у Бањој Луци – ФПН

		безбједност		
28.	Увод у студије међународне безбједности	Међународни односи и међународна безбједност	Проф. др Милош Шолаја	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
29.	Међународно јавно право	Међународно право	Доц. др Матеј Савић	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
30.	Основе дипломатије	Међународни односи и међународна безбједност	Проф. др Срђа Трифковић	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
31.	Практична настава за међународне односе 1	Међународни односи и међународна безбједност	Проф. др Милош Шолаја	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
32.	Савремене стратегијске студије	Међународни односи и међународна безбједност	Проф. др Срђа Трифковић	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
33.	Основе спољне политике	Међународни односи и међународна безбједност	Проф. др Милош Шолаја	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
34.	Евроазијске студије	Међународни односи и међународна безбједност	Проф. др Срђа Трифковић	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
35.	Дипломатија у 21. вијеку	Међународни односи и међународна безбједност	Проф. др Милош Шолаја	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
36.	Практична настава за међународне односе 2	Међународни односи и међународна безбједност	Проф. др Милош Шолаја	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
37.	Избори и изборни системи	Политички системи	Проф. др Здравко Злокапа	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
38.	Локална самоуправа	Политички системи	Доц. др Невенко Врањеш	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
39.	Политички систем и институције Европске уније	Политички системи	Доц. др Мања Ђурић Џакић	Универзитет у Бањој Луци – ФПН

40.	Европски управни простор	Политички системи	Доц. др Невенко Врањеш	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
41.	Практична настава за јавну администрацију 1	Политички системи	Доц. др Невенко Врањеш	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
42.	Јавне политике	Политички системи	Проф. др Здравко Злокапа	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
43.	Управне процедуре	Политички системи	Доц. др Невенко Врањеш	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
44.	Заједничка спољна политика Европске уније	Политички системи	Доц. др Мања Ђурић Џакић	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
45.	Менаџмент људских ресурса у јавној администрацији	Менаџмент	Доц. др Бранка Золак Пољашевић	Универзитет у Бањој Луци – ЕФ
46.	Практична настава за јавну администрацију 2	Политички системи	Доц. др Мања Ђурић Џакић	Универзитет у Бањој Луци – ФПН

Изборни предмети

Ред. бр.	Назив предмета	Ужа научна област	Одговорни наставник	Установа
1.	Енглески језик 1	Специфичне књижевности – англоамеричка књижевност	Доц. др Дијана Тица	Универзитет у Бањој Луци – Филолошки ф.
2.	Друштвена информатика	Информационе науке и биоинформатика	Проф. др Драган Матић	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
3.	Енглески језик 2	Специфичне књижевности – англоамеричка књижевност	Доц. др Дијана Тица	Универзитет у Бањој Луци – Филолошки ф.
4.	Политички темељи савременог свијета	Политичка теорија	Доц. др Владе Симовић	Универзитет у Бањој Луци – ФПН

5.	Политички конфликти	Политичка теорија	Проф. др Ђорђе Вуковић	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
6.	Парламентаризам	Политичка теорија	Доц. др Владе Симић	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
7.	Правни системи	Међународно право	Доц. др Матеј Савић	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
8.	Религија и политика	Посебне социологије	Проф. др Душко Трнинић	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
9.	Српска политичка мисао	Политичка теорија	Проф. др Ђорђе Вуковић	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
10.	Исламска друштвено политичка мисао	Посебне социологије	Проф. др Душко Трнинић	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
11.	Анализа политика великих сила	Међународни односи и међународна безбједност	Проф. др Милош Шолаја	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
12.	Регионалне студије безбједности	Међународни односи и међународна безбједност	Проф. др Милош Шолаја	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
13.	Студије мира	Међународни односи и међународна безбједност	Проф. др Срђа Трифковић	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
14.	Дипломатско-конзуларно право	Међународно право	Доц. др Матеј Савић	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
15.	Политички менаџмент	Политичко комуницирање	Доц. др Александар Врањеш	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
16.	Управљање финансијама у јавном сектору	Пословне финансије	Проф. др Жељана Јовичић	Универзитет у Бањој Луци – ЕФ
17.	Европска унија и Западни Балкан	Политички системи	Доц. др Мања Ђурић Џакић	Универзитет у Бањој Луци – ФПН
18.	Електронска управа	Политички системи	Доц. др Невенко Врањеш	Универзитет у Бањој Луци – ФПН

6.12. Силабуси²

УВОД У ПОЛИТИЧКЕ НАУКЕ

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Први
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	6
Наставник:	Припремио: доц. др Владе Симовић
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Увод у политичке науке један је од темељних политиколошких предмета и због тога се изучава у првој години студија. Циљ изучавања овог предмета је да се студенти упознају са основама науке о политици и најважнијим политичким феноменима. Ријеч је појавама попут политике, државе, моћи, демократије, елита, идеологије, партија, лидерства, политичке културе и глобализације. Осим стицања знања о наведеним феноменима, студенти ће у оквиру овог предмета да се усмјеравају у правцу анализе политичких појава које се изучавају и критичког промишљања о њима. Учењем о почецима политике као науке, о држави која је у центру већине политиколошких истраживања, о моћи која је универзалан и полиморфан феномен, о демократији која је најпожељнији облик владавине у савременом свијету, о идеологијама које дају садржај бројним политичким процесима, о политичкој култури од које зависи карактер политике неког простора, о стилевима лидерства и посљедицама глобализације - студенти добијају одговарајуће почетно знање за даље и дубље проучавање политиколошких феномена. Тиме се испуњава основни циљ предмета Увод у политичке науке, а то је да се путем његовог изучавања студенти оспособе за наставак даљег школовања и слушања осталих политиколошких предмета.

Исходи учења (стечена знања)

По успјешном завршетку предмета Увод у политичке науке студенти стичу и развијају одговарајуће знање и способности неопходне за даљи наставак студија у оквиру уписаног студијског програма. Завршетком овог предмета студенти се оспособљавају да дефинишу, опишу и класификују политичке појаве које су изучавали. Тиме студенти лакше

² Силабусе су за потребе Елабората припремили професори Универзитета у Бањој Луци, а листе одговорних наставника утврђиваће се на наставно-научним вијећима.

приступају изучавању предмета у вишим годинама студија у којима се детаљније приступа појединим политиколошким феноменима. Због тога је најважнији исход предмета Увод у политичке науке оспособљеност студената за даље изучавање науке о политици.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Проблем дефинисања политике
- Античко и средњовјековно схватање политике
- Нововјековно схватање политике и савремени изазови политике
- Држава
- Облици државе
- Моћ
- Понављање градива из првог дијела
- Демократија
- Елите
- Идеологија и идеологије
- Политичке партије
- Лидерство
- Политичка култура
- Глобализација
- Понављање градива из другог дијела

Методe извођења наставe

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Кецмановић, Н. (2009). *Политика, држава и моћ: студије из политичке теорије*. Београд: Чигоја штампа.
- Кецмановић, Н. (2011). *Елементи владавине: студије из политичке теорије*. Београд: Чигоја штампа.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова

(два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

УВОД У СОЦИОЛОГИЈУ

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Први
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	6
Наставник:	Припремио: доц. др Александар Јанковић
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Предмет уводи студенте у схватање и разумијевање основног појмовно-категоријалног апарата социологије као науке. Полази се од одређења социологије, њеног предмета и метода истраживања, затим се излажу основни социолошки појмови – друштво, друштвено дјеловање, друштвене појаве, процеси и творевине, друштвене групе, установе, организације, друштвена структура и стратификација, друштвене промјене итд. Студенти се упознају са основним социолошким теоријама и њиховом употребом у објашњењу друштвених појава, социолошком имагинацијом, методолошким приступом у истраживању друштва. На крају се студенти упознају са основним проблемима савремене културе, комуникација, политичких процеса, урбаног и руралног живота, глобализацијом и њеним димензијама.

Исходи учења (стечена знања)

Студенти који положи предмет *Увод у социологију* ће бити оспособљени да разумију основне појмове, карактеристике и кретања савременог друштва, да уче постојеће и антиципирају будуће друштвене промјене, да користе социолошку имагинацију у разумијевању и интерпретацији социолошке литературе. Студенти ће бити оспособљени да самостално раде семинарске радове, користећи новије методолошке инструменте и технике.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Наука и остали облици друштвене свијести и сазнања о стварности (филозофија, религија, магија, идеологија); Социологија као модерна наука о друштву; Предмет и метод социологије; мјесто социологије у подјели наука; однос социологије и других друштвених наука
- Научно истраживање – циљ, фазе, индикатори, хипотезе; социолошки метод; истраживачке технике у социологији (за прикупљање, анализу и тумачење података)
- Социјална мисао у предмодерним друштвима (античка Грчка, Рим, средњовјековно друштво, феудално друштво и прелаз у нови вијек)

- Социјална мисао у модерном друштву; Настанак и развој социологије; Оснивачи и утемељивачи социологије и њихова схватања (Конт, Сен-Симон, Спенсер, Маркс, Диркем, Вебер, ...)
- Социолошке теорије и приступи изучавању друштва (позитивизам, еволуционизам, бихејвиоризам, историјски материјализам, формализам, функционализам, структурализам, симболички интеракционизам, ...)
- Социолошке теорије и приступи изучавању друштва (позитивизам, еволуционизам, бихејвиоризам, историјски материјализам, формализам, функционализам, структурализам, симболички интеракционизам, ...)
- Појединац и друштво; Рад и друштвена производња
- Социјализација и идентитет
- Друштвена структура и стратификација; друштвене неједнакости; сиромаштво
- Друштвене групе, установе и организације
- Култура; идеологија; умјетност
- Комуникација у друштву
- Друштвене промјене и развој
- Глобализација и схватања глобализације
- Припрема за испит

Методe извођења наставе

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Гиденс, Е. (2010). *Социологија*. Београд: Економски факултет Универзитета у Београду.
- Мимица, А. и Богдановић, М. припр. (2007). *Социолошки речник*. Београд: Завод за уџбенике.
- Митровић, М. (2005). *Социологија - основни појмови и проблеми*. Београд: Правни факултет Универзитета у Београду.
- Шијаковић, И. (2017). *Увод у социологију*. Бања Лука: Научно удружење социолошки дискурс.

Допунска литература:

- Вебер, М. (1976). *Привреда и друштво*. Сарајево: Свјетлост (прва књига, стр. 1-40, 241-248)
- Диркем, Е. (1963). *Правила социолошке методе*. Београд: Савремена школа.
- Кастелс, М. (2000). *Успон умреженог друштва*. Загреб: Голден Маркетинг.
- Супек, Р. (1983). *Занат социолога*. Загреб: Школска књига

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се

исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

ОСНОВЕ КОМУНИКОЛОГИЈЕ

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Први
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	6
Наставник:	Припремио: проф. др Александар Богданић
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Студенти се упознају са стручним и академским пољем комуникологије, стичу разумијевање најважнијих комуниколошких питања и упознају различите путеве и методе у трагању за њиховим одговорима.

Исходи учења (стечена знања)

Након похађања предмета, студентима су јасни најважнији апспекти комуницирања у савременом друштву, начини на који се комуницирање изучава, као и примјена комуниколошких знања и вјештина у различитим миљеима друштвених односа.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Поимање људског комуницирања
- Сlikовно и нејезичко комуницирање
- Знак, значење и комуницирање
- Језик, говорно и писмено комуницирање
- Интерперсонално комуницирање
- Комуницирање у малим групама
- Јавно комуницирање
- Посредовано и масовно комуницирање
- Масовни медији
- Нови и друштвени медији
- Дискурси јавног комуницирања: новинарство
- Дискурси јавног комуницирања: односи с јавношћу и реклама
- Одабране теме и теоријска размишљања о комуницирању
- Истраживачки методи у комуникологији
- Завршно разматрање: видови и контексти

Методe извођења наставe

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Богданић, А. (2010). *Огледи из комуникологије*, Бања Лука: Комуниколошки колеџ у Бањој Луци (дијелови).
- Богданић, А. (2016). *Разматрање новинарског дискурса и теорије медија: увод у теорију новинарности*, Бања Лука: Комуниколошки колеџ у Бањој Луци (дијелови).
- Табс, С. (2013). *Комуникација: принципи и контексти*, Београд: Сlio (дијелови).

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Први
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	6
Наставник:	Припремила: проф. др Мира Ћук
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Циљ овога предмета је стицање основних знања из социјалне политике као теоријске и практичне науке. Други циљ је упознавање савремених приступа и модела социјалне политике, а затим изучавање подручја социјалне политике и разумијевање практичне примјене науке. Посебан циљ је разумијевање кретања, повезаности и условљености друштвених појава које обликују радне и животне услове људи.

Исходи учења (стечена знања)

Послије завршеног курса студенти ће бити оспособљени да користе усвојена знања о настанку и развоју социјалне политике као науке и као практичне дјелатности у разумијевању радних и животних услова људи, да се служе језиком социјалне политике упознајући основне појмове и категоријални апарат, да повезују историјски развој социјално-политичке мисли и праксе са савременим токовима и чиниоцима који их опредељују, да разумију кључне токове у промјенама и савременој улози социјалне политике у друштву, да познају подручја социјалне политике и критички разматрају мјере и облике дјеловања, те да употребљавају стечена знања у свом професионалном раду и политичком дјеловању.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Упознавање са предметом, његовим садржајем, циљевима, начином рада и вредновања рада студената
- Теоријске и методолошке основе социјалне политике као научне, практичне и наставне дисциплине и преглед историјског развоја
- Основни појмови из социјалне политике: појам, социјална политика, социјални развој, социјална сигурност; социјално старање, социјално обезбјеђење, социјално осигурање, социјалне престације
- Основни појмови из социјалне политике: Социјалне потребе, социјални случај, социјални проблеми; социјална заштита, социјално право, социјална правда, социјална држава, социјални дијалог, социјални капитал, социјална

искљученост, социјална укљученост, цивилно друштво

- Заједничка, суштинска обиљежја социјалне политике и фактори који утичу на предмет и садржај; Однос социјалне политике са другим наукама
- Историјски развој социјално политичког дјеловања, од настанка људске цивилизације, робавласничко друштво, феудализам, либерални капитализам
- Социјалне реформе и савремене социјалне политике
- Традиционалне и модерне социјално-политичке доктрине и теорије
- Савремене тенденције и кретања у социјалној политици и модели социјалне политике
- Социјална политика бивших социјалистичких држава - социјална политика земаља у транзицији; социјални проблеми и социјална политика земаља у развоју
- Социјална политика Европске уније и глобализација и социјална политика
- Социјални проблеми и социјална политика
- Подручја социјалне политике: Социјална сигурност и социјално осигурање
- Подручја социјалне политике: Социјална заштита и заштита дјецe и породице
- Подручја социјалне политике: универзалне накнаде, заштита жртава рата, аспекти социјалне политике у другим подручјима

Методe извођења наставе

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Гавриловић, А. (2005). *Социјална политика*. Бања Лука: Филозофски факултет
- Лакићевић, Душан (1990). *Социјална политика*. Београд: Савремена администрација.

Допунска литература:

- Милосављевић, М. (редактор) и други (1998). *Социјална политика у транзицији*. Београд: Центар за проучавање алтернатива и „Социјална мисао“.
- Недовић, С. (1998). *Држава благостања*. Београд: Драганић.
- Пуљиз, В. и др. (2005). *Социјална политика*. Загреб: Правни факултет Свеучилишта у Загребу.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из

цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК 1

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Изборни
Семестар:	Први
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	6
Наставник:	Припремила: доц. др Дијана Тица
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Овладавање граматичким цјелинама и језичким вјештинама (нижи средњи - средњи ниво) и усвајање вокабулара специфичног за дато професионално усмјерење.

Исходи учења (стечена знања)

Студенти могу да се споразумијевају у свакодневной комуникацији и могу да представе сопствене стручне квалификације и радно окружење у говорном и писаном облику, те усвајају основе стручног вокабулара.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- The Present Simple 1; Social Interaction
- Articles; Communicating at Work
- Verbs BE, DO, HAVE; Leisure Activities
- The Present Simple 2; Work routines
- Prepositions (time and space); Introducing Your Organisation
- Plural of Nouns; Email, CV (composition)
- Mid-term Exam
- Adjectives (describing people at work); Restaurant talk
- Determiners (some, any, etc); Your Ideal Office
- Past Simple 1; Getting Around
- Adjectives (comparison); Favourite Food
- Spoken Grammar; Holidays and travel
- Modals (basics); Welcoming Visitors to Your Organisation
- Past Simple 2; World of Politics
- End-of-term Exam

Методе извођења наставе

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама.

Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Dignen, B.; Flinders, S. and Sweeney, S. (2005). *English 365*. Cambridge: Cambridge University Press.

Додатна литература:

- Поповић, Љ. и Мирић, В. (1996). *Граматика енглеског језика са вежбањима*. Београд: Завет.
- Swan, M. (1997). *How English Works*. Oxford: Oxford University Press.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

ДРУШТВЕНА ИНФОРМАТИКА

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Изборни
Семестар:	Први
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	6
Наставник:	Припремио: проф. др Драган Матић
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Упознавање студената са основним концептима рачунарства и информационо-комуникационих технологија. Упознавање са модерним алатима за обраду података, рачунарским мрежама, системима за управљање базама података, информационим системима и мултимедијалним системима.

Исходи учења (стечена знања)

По успјешном завршетку курса студенти ће да буду оспособљени да ефикасно користе рачунар, савремене информационе технологије и алате у образовне и истраживачке сврхе које су везане за њихово даље образовање и рад у струци, да анализирају особине и процјењују квалитет посматраног рачунарског система, да препознају предности и недостатке живљења у савременом информатичком друштву.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Основни информатички појмови. Дефиниције и садржаји. Историјски преглед развоја рачунара
- Информационе технологије као стратешки ресурс. Критички осврт на позицију и утицај информационих технологија на друштво и појединца.
- Рачунарски системи. Основне компоненте рачунара. Хардвер и Софтвер
- Модели рачунарских система. Фон Нојманов модел рачунарског система. Централнапроцесорска јединица рачунара
- Меморија. Подјела, капацитет, RAM, ROM, CD, DVD.
- Системски софтвер. Оперативни системи. Комуникације и мреже рачунара. Улога и задаци рачунарских мрежа. Архитектура рачунарских мрежа. Повезивање, LAN, WAN, Internet, TCP/IP, домени
- Помоћни и услужни програми. Софтвер за канцеларијско пословање
- Софтвер за обраду текста
- Софтвер за табеларну обраду података (1. дио)
- Софтвер за табеларну обраду података (2. дио)

- Софтвер за презентовање информација
- Рад са базама података
- Интернет и електронско пословање. Интернет и његови сервиси
- Рачунарска графика. Подјела програма за рад са графиком. Векторско представљање графике. Растерско представљање графике
- Претраживање Интернета. Безбједност умрежених система

Методe извођења наставе

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Brookshear, G.G. and Brookshear, J.G. (2002). *Computer science: an overview*. Boston: Addison-Wesley Longman Publishing Co. Inc.
- Митић, Н. (2009). *Увод у организацију рачунара*. Београд: Математички факултет.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

УВОД У МЕЂУНАРОДНЕ ОДНОСЕ

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Други
Фонд часова:	3 + 1
Број ECTS бодова:	6
Наставник:	Припремио: проф. др Милош Шолаја
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Разумијевање процеса у међународним односима и њихов све сложенији облик у савременом свијету. Историјски преглед и периодичне промјене у међународним односима, настанак и развој дисциплине с посебним освртом на 20. и 21. вијек. Анализа структуре, процеса и законитости у међународним односима кроз посматрање и анализу основних елемената система међународних односа – система држава и међународних организација и њихових циљева, понашања држава и интеграционих процеса, утицај других субјеката међународних односа - народа, недржавних покрета, и религиозних организација, невладиних и антивладиних покрета, међународног јавног мњења, као и фактора попут географског, технолошког, војног. Упознавање са савременим приступима и методологијом анализи међународних односа. Анализа улоге моћи и силе у међународним односима, приступ националној и међународној безбједности, конфликтима у међународним односима с посебним освртом на рат. Анализа типова међународних односа укључујући опис пост-хладноратовског међународног система. Анализа процеса међународног система као што су војни, географски, демографски и еколошки процеси те процес глобализације; анализа савремених међународних односа и нових изазова и пријетњи: тероризам, ширење оружја за масовно уништавање, климатске промјене, енергетска безбједност, природа савремених ратова. Појам и елементарне категорије међународног права; промјене у односима међу народима и државама; процеси нестајања и настајања држава.

Исходи учења (стечена знања)

Оспособљеност за разумијевање процеса и дешавања у међународним односима, теоријске и политичке основе, утицај субјеката и фактора међународних односа у тим процесима. На основу тога анализа ситуација и предвиђање процеса. Знање примјене анализа у оквирима самосталног бављења појавама из ове области, развијање способности за истраживања и критичко посматрање међународних односа и коришћење основних знања у пракси. Анализа међународних односа и утицаја за потребе домаћих институција, стручне и консултантске анализе.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Увод и историјски преглед развоја поручавању међународних односа, развој дисциплина које су претходиле успостављању научног приступа изучавању међународних односа; основни појмови и категорије и разликовање појмова: међународни односи – међународно право; разлика приступа међународни односи - спољна политика, дипломатија; предмет изучавања у међународним односима.
- Основи изучавања међународних односа, дефиниција МО, појава науке о МО, одређење и предмет науке о МО;
- Методологија истраживања и анализа у међународним односима;
- Субјекти међународних односа - однос субјеката и праксе; основе аналитичког оквира;
- Фактори међународних односа - однос субјеката, фактора и праксе;
- Моћ, сила и интереси у међународним односима;
- Теоријски приступ међународним односима: општи приступ изучавања теорија и значај теорија;
- Међународни поредак, појам и испољавање типова међународног поретка;
- Утицај глобалних односа и процеса: промјене у међународном систему или промјена система – глобализација свјетске политике;
- Структура и распоред моћи у међународним и глобалним односима: географски, демографски, еколошки, војни фактор у савременим међународним односима;
- Национална и међународна безбједност и главни безбједносни изазови и пријетње у међународним и глобалним односима: тероризам, ширење оружја за масовно уништавање, климатске промјене, енергетска безбједност, пандемије...;
- Међународни односи и глобалне кризе: утицаји савремених економских, финансијских, еколошких и других криза;
- Савремено међународно право и међународни односи;
- Међународна етика и њена улога у међународним односима;
- Пројекција предвиђања и прогнозирања будућности у међународним односима.

Методe извођења наставе

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Аћимовић, Ј. (1987). *Наука о међународним односима: Теорије и истраживачки правци*. Београд: Научна књига - Институт за међународну политику и привреду.
- Димитријевић, В. и Стојановић, Р. (1996). *Међународни односи*. Београд: Службени лист.
- Иблер, В. (1971). *Међународни односи*. Загреб: Напријед.
- Нај, Ц. (2006). *Како разумевати међународне сукобе*. Београд: Стубови културе.

Допунска литература:

- Вукадиновић, Р. (2004). *Међународни политички односи*. Загреб: Политичка

култура (претходно издање Загреб: Барбат 1998.).

- Кегли, Ч. и Виткоф, Ј. (2004). *Светска политика, тренд и трансформација*. Земун: Прометеј.
- Симић, Р. Д. (1999). *Поредак света*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

ОСНОВЕ ПРАВА

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Други
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	6
Наставник:	Припремио: доц. др Матеј Савић
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Предмет се састоји из двије генерички неодвојиве цјелине: теорије државе и теорије права које, како практично тако и теоријски, чине јединствену научну област. Предмет има за циљ упознавање студената са основама теорија државе и права. У оквиру наставних часова посебна пажња ће се обратити на узајамност и међусобну условљеност ове двије цјелине, прије свега у контексту државноправног поретка, али и оквиру друштвеног поретка уопште, при чему ће студент користити теоријска и методолошка знања како би самостално могао проучавати поједине аспекте ове сложене и, надасве, значајне цјелине.

Исходи учења (стечена знања)

Исход предмета је стицање знања из области теорија државе и права. У области теорије државе студенти треба да се упознају са појмом, најзначајнијим карактеристикама, елементима, организацијом и облицима државе и државним системима, те уопште природом државе као правно-политичке организације, модерном државом и савременим државним тенденцијама. У области теорије права студенти треба да се упознају са основним појмовима теорије права, као што су: правни поредак, правна норма, правни акти, извори права, правни односи, примјена, важење и тумачење права, начело законитости, као и са природом, основним карактеристикама и системом права уопште. Један од битних исхода је и савладавање правног и социолошког методолошког приступа у изучавању предмета уопште.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Претходни појам државе
- Држава као правна и политичка организација; држава, право и политика
- Структурални појам државе
- Државноправни поредак и државна организација
- Државни облици: облици владавине и облици државног уређења
- Државни облици: облици политичког поретка и облици државне власти
- Савремене тенденције развоја државе
- Појам права и појам нормативног поретка
- Правна норма; појам, врсте и елементи
- Правни акти; појам, врсте и елементи
- Извори права; материјални, формални и идејни
- Правни односи; појам, врсте и елементи
- Појам правног субјективитета; субјекти права
- Појам примјене права и тумачење права
- Појам и елементи система права

Методe извођења наставe

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Кошутећ, П.Б. (2008). *Увод у јуриспруденцију*. Подгорица: ЦИД.
- Лукић, Д.Р.; Кошутећ, П.Б. и Митровић, М.Д. (1999). *Увод у право*. Београд: Службени гласник.
- Савић, С. и Савић, М. (2017). *Теорија државе и права*. Бања Лука: Comesgrafika.
- Спекторски, В.Е. (2000). *Држава и њен живот*. Београд: Правни факултет Универзитета у Београду.
- Харт, Х. (2013). *Појам права*. Београд: Службени гласник

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

ОСНОВЕ ЕКОНОМИЈЕ

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Други
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	6
Наставник:	Припремио: проф. др Стево Пуцар
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Циљеви изучавања предмета су: да студенти стекну основна знања о историјском развоју економске науке, да науче основне законитости у економији, да знају основне економске категорије и суштину функционисања микроекономских и макроекономских система.

Исходи учења (стечена знања)

Након овог курса студенти ће стећи основна знања о економским појавама и процесима. Моћи ће самостално да сагледају узрочно-последичне догађаје на тржишту и у привреди те да их опишу и анализирају.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Политичка економија као наука. Шта је економија.
- Економски закони. Три кључна економска закона.
- Обим друштвене производње. Робна производња и тржиште.
- Основни елементи понуде и тражње. Еластичност понуде и тражње.
- Облици размјене робе. Новац.
- Учесници у економским догађајима и њихово понашање.
- Обим производње и обрт капитала. Трошкови производње.
- Профит, профитна стопа и акумулација капитала.
- Расподјела као фаза процеса репродукције. Тржиште рада.
- Тржиште зајмовног капитала. Тржиште реалног капитала.
- Банкарски систем. Економске функције државе у савременим привредама.
- Јавна добра, екстерналије и јавни избор.
- Економска политика државе у појединим областима.
- Економски раст. Економске кризе.
- Међународна размјена

Методe извођења наставe

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама.

Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Иванић, М. (2010). *Принципи економије*. Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци.

Допунска литература:

- Манкју, Н.Г. (2004). *Принципи економије* (треће издање). Београд: Економски факултет Универзитета у Београду.
- Самјуелсон, П.А.; Вилијам, Д.Н. (1992). *Економија*, (четрнаесто издање). Загреб: Мате, д.о.о.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

СОЦИЈАЛНА ПСИХОЛОГИЈА

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Други
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	6
Наставник:	Припремио: проф. др Владимир Турјачанин
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Циљ изучавања предмета је да студенти овладају основним теоријским и практичним знањима из области Социјалне психологије.

Исходи учења (стечена знања)

По завршетку наставе студенти разумију подручје социјалне психологије у односу на друге гране психологије и остале друштвене науке. Разумјеће како људи стварају утиске о другим људима и зашто су ти утисци понекад погрешни. Студенти ће овладати темељним знањем о ставовима и њиховом мијењају, неопходним за разумијевање друштвеног понашања појединаца и група. Студенти разумију како настају предрасуде и како се могу редуковати. Како групе утичу на понашање појединца, те да ли су групне одлуке квалитетније од индивидуалних. Такође, научиће детерминанте и посљедице различитих групних понашања, попут сукоба и сарадње. Са практичне стране, студенти ће научити основне поставке истраживања из области социјалне психологије. Научиће основне технике анкетног истраживања, анализе архивске грађе и етнографског приступа у социјалној психологији.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Увод у социјалну психологију. Шта је социјална психологија? Снага социјалног утицаја. Човјекови основни мотиви. Социјална психологија и друштвени проблеми.
- Методолошка питања у социјалној психологији. Како социјални психолози проводе истраживања? Описивање социјалног понашања. Предвиђање социјалног понашања. Одговарање на питања о узроцима.
- Етичка питања у социјалној психологији.
- Социјална спознаја. Како размишљамо о социјалном свијету. Аутоматско расуђивање. Контролисана социјална спознаја. Приказ социјалног мишљења. Унапређивање људског мишљења.
- Социјална перцепција. Како разумијевамо друге људе? Невербално понашање.

- Имплицитне теорије личности. Атрибуције узрока. Улога културе у атрибуцијском процесу. Колико су тачне наше атрибуције и утисци?
- Самооправдавање и потреба за очувањем самопоштовања. Потреба за оправдавањем властитих поступака. Теорија когнитивне дисонанце. Нови смјерови у истраживању самооправдања. Самооправдавање насупрот самоодржавању: улога негативних вјеровања о себи.
- Ставови и промјена става. Природа и поријекло ставова. Промјена става. Отпорност на промјену ставова. Ставови и предвиђање понашања. Моћ рекламе.
- Конформизам. Информациони утицај и конформирање. Нормативни утицај и конформирање. Кориштење социјалног утицаја за подстицање пожељног понашања. Покоравање ауторитету.
- Групни процеси. Дефинисање: шта је група? Како групе утичу на понашање појединца? Групне одлуке: јесу ли двије главе паметније од једне?
- Сукоб и сарадња.
- Међусобна привлачност. Главне одреднице привлачности. Блиски односи. Објашњења љубави и привлачности.
- Просоцијално понашање. Зашто људи помажу? Основни мотиви просоцијалног понашања. Личносне детерминанте просоцијалног понашања. Ситуацијске одреднице просоцијалног понашања. Како у већој мјери подстакнути помагање?
- Агресија. Шта је агресија? Неуролошки и хемијски утицаји на агресију. Ситуацијски узроци агресије. Како смањити агресију?
- Предрасуде. Дефинисање предрасуда. Предрасуде, стереотипови и дискриминација. Шта узрокује предрасуде? Како се предрасуде могу смањити?

Методe извођења наставе

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Аронсон, Е.; Вилсон, Т.Д. и Акерт, Р.М. (2005). *Социјална психологија*. Загреб: Мате.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Поседна назнака

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК 2

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Изборни
Семестар:	Други
Фонд часова:	3+1
Број ЕCTS бодова:	6
Наставник:	Припремила: доц. др Дијана Тица
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Овладавање граматичким цјелинама и језичким вјештинама (нижи средњи - средњи ниво) и усвајање вокабулара специфичног за дато професионално усмјерење.

Исходи учења (стечена знања)

Студенти могу да се споразумијевају у свакодневной комуникацији и могу да представе сопствене стручне квалификације и радно окружење у говорном и писаном облику те усвајају основе стручног вокабулара.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Modals SHOULD, MUST; Social Interaction 2
- The Present Continuous 1; Describing Temporary Situations
- Communication Verbs; Managerial Qualities
- Prepositions (verbs); Slow Food Philosophy
- Confusing Words; Cultural Issues
- The Present Continuous 2; IT World
- Mid-term Exam
- Aspects of Future 1; Money Talk
- Nouns (combination); Small Talk (devices)
- Words and Expressions for Problem Solving; Email, CV (DOs and DONTs)
- Aspects of Future 2; Decision Making
- The Present Perfect; Saying Numbers
- Describing Change; Health Issues
- Saying Goodbye; Continuing Your Learning
- End-of-term Exam

Методе извођења наставе

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Dignen, B.; Steve F. and Simon S. (2005). *English 365*. Cambridge: Cambridge University Press.

Допунска литература:

- Swan, M. (1997). *How English Works*. Oxford: Oxford University Press.
- Поповић, Љ. и Вера, М. (1996). *Граматика енглеског језика са вежбањима*. Београд: Завет.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

ПОЛИТИЧКИ ТЕМЕЉИ САВРЕМЕНОГ СВИЈЕТА

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Изборни
Семестар:	Други
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	6
Наставник:	Припремио: доц. др Владе Симовић
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Савремени свијет је динамична и противрјечна цјелина чији су дијелови повезани и међусобно зависни тако да се промјене у једном дијелу, једном подсистему или држави, више не ограничавају на мјесто настанка већ изазивају посљедице и у другим дијеловима. Због опште међузависности на значају све више добија политичка дјелатност чија је специфичност да унутар државних граница доноси општеобавезујуће одлуке а на међународном плану се бави усклађивањем супротстављених интереса. Политика је много допринијела настанку модерног свијета у његовом садашњем облику. Циљ предмета „Политички темељи савременог свијета“ јесте да се студенти упознају са основним концепцијама о природи савременог свијета и његовог развоја те с намјераваним и ненамјераваним посљедицама до којих развој доводи; циљ предмета је и да се објасни како сложеност и међусобна зависност савременог свијета резултира различитим исходима – некад сукобима и доминацијом, а некада консензусом и складном коегзистенцијом. Циљ је такође да се кроз обраду најупечатљивијих савремених феномена – технолошког развоја, успона и пада империја, глобализације, климатских промјена, сукоба цивилизација итд – студентима објасни функционисање свијета као система и укаже на политичку позадину глобализирајућих трендова. Циљ поучавања овога предмета јесте и тај да се код студената развије навика да све социјалне проблеме разматрају у контексту у којем се они појављују и да њихове узроке тумаче мултидисциплинарно.

Исходи учења (стечена знања)

Пошто темељито науче овај предмет студенти ће бити у стању да (1) уоче друштвене проблеме те их јасно и разложно изложе, (2) изврше контекстуалну анализу тих проблема, (3) открију могућу повезаност међу појавама, (4) рангирају политичке актере, процијене њихов утицај и (5) предложи могуће начине измјене актуелне констелације моћи.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Методе истраживања политичких појава: идеологија и наука

- Свијет суверених држава и границе суверености
- Босна и Херцеговина и изазови савременог свијета
- Проблеми развоја и питање „отворене будућности“
- Политика слободне трговине: да ли сви добијају, да ли добијају само неки или су на крају сви на губитку?
- Успон и пад социјализма: Југославија, Русија и Кина
- Модерност и холокауст: има ли фашизам рок трајања?
- Климатске промјене и политика
- Демократија на заласку или зора cyberdemokratije
- Парадокси глобализације
- Сукоб цивилизација и планирани ратови
- Проблеми који траже усклађене политичке одговоре (глобални тероризам, неконтролисана миграције великих размјера, корупција, масовно сиромаштво)
- Проблеми који траже усклађене политичке одговоре (климатске промјене и енергетска политика, нуклеарна пролиферација, проблеми безбједности)
- Надржавне организације – студија случаја: Европска унија
- Политика медицинских истраживања, генетски инжињеринг, будућност врсте homo sapiens и будућност политике

Методe извођења наставе

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Landes, S.D. (2003). *Bogatstvo i siromaštvo naroda*. Zagreb: MASMEDIA.
- Mason, P. (2016). *Postkapitalizam, Vodič za našu budućnost*. Zagreb: Fokus.
- Кантон, Ц. (2009). *Екстремна будућност*. Београд: CLIO.
- Кегли, В.Ч. и Виткоф, Р.Ј. (2004). *Светска политика. Тренд и трансформација*. Београд: Факултет политичких наука Универзитета у Београду.
- Манделбаум, М. (2004). *Идеје које су освојиле свет*. Београд: Филип Вишњић.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из

предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

КЛАСИЧНЕ ПОЛИТИЧКЕ ТЕОРИЈЕ

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Трећи
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	6
Наставник:	Припремио: проф. др Александар Савановић
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Предмет *Класичне политичке теорије* је конципиран тако да у цјелини са предметима *Модерне политичке теорије* и *Савремене политичке теорије* пружи студентима детаљан увид у историјски развитак политичких теорија и доктрина од антике до данас, при чему би предмет *Класичне политичке теорије* обухватио период од зачетака политичке рефлексije код Грка па до нововјековља; док би предмет *Модерне политичке теорије* обухватио период од Макијавелија до Маркса, а *Савремене политичке доктрине* би обрађивале кључне политикотеоријске концепте XX вијека до данас. На тај начин ови су предмети замишљени као интегрална цјелина, која ће опремити студенте познавањем кључних теоријских концепција које су обиљежиле западњачку политичку мисао те, такође, увид у непроизвољност повијесног развитка политичке мисли.

Исходи учења (стечена знања)

Интенција предмета је да илуструје одређене законитости у развоју политикотеоријске рецепције, те да се на тај начин омогући и да основе за евентуално предвиђања будућих токова политичке теорије и политичке мисли. На основу тога студенти би требало да постигну разумијевање повијесног контекста рађања одређених политичких идеја, те њиховог утицаја на развој модерне политичке мисли и савремених политичких институција.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Уводно предавање: дескрипција предмета, садржај и литература.
- Почети политичке рефлексije; класично схватање политике;
- Антички облици политичке заједнице; Логос, дијалог/реторика; *πολις*/оикос; Агора (форум);
- Пелопонески рат; „политички рат“; појам хегемоније; политички етос; Мелски дијалог.
- Сократ; Апологија
- Платон: идеализам; теорија правде; органицистичка теорија државе; теорија о

- кружењу државних облика; теорија „кварења“ државе;
- Платон: племенита лаж; цензура; теорија васпитања/образовања; еугеника; комунизам;
 - Платон: идеална држава; политиколошка рецепција мита о Атлантиди; *Државник; Закони*;
 - Аристотел: *πολιτικὸν σωόν*; генеза државе; учење о узроцима; економска теорија; теорија ропства;
 - Аристотел: теорија устава; врсте државних облика
 - Хеленистички период - Криза *πολις*-а и политичка филозофија *Κοσμοπολις* – а; циници; скептици; стоици; епикурејство;
 - Политичка мисао античког Рима; Цицерон; Полибије; *Pax Romana*.
 - Политичке теорије засноване на хришћанској религији: политичка мисао А.Аугустина: доктрина о Паду и Гријеху – политиколошке импликације; *Civitate Dei - Civitas terrena – Царство Божије*; теорија историје;
 - Политичке теорије засноване на хришћанској религији: Тома Аквински: теорија закона; теорија револуције; доктрина о праведном рату;
 - Рекапитулација

Методe извођења наставе

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Аристотел (1975). *Политика*. Београд: БИГЗ.
- Ђурић, М. (2010). *Историја политичке филозофије*. Београд: Албатрос плус. (стр.: 4-192).
- Платон (1976). *Држава*. Београд: БИГЗ.

Допунска литература:

- Аристотел (1970). *Никомахова етика*. Београд; Култура.
- Ђурић, М. (1976). *Историја хеленске етике*. Београд: БИГЗ.
- Ђурић, М. (1983). *Периклова надгробна беседа у: Историја старих Грка до Александра Македонског*. Београд: ЗУНС (стр.: 142-147).
- Мајер, Х. (1998). *Класици политичког мишљења I..* Загреб: Голден маркетинг.
- Платон (1976). *Закони*. Београд: Дерета.
- Попер, К. (1993). *Отворено друштво и његови непријатељи, том I..* Београд: БИГЗ.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На

тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

МЕТОДОЛОГИЈА СОЦИЈАЛНИХ ИСТРАЖИВАЊА

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Трећи
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	6
Наставник:	Припремио: доц. др Далибор Савић
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Циљеви изучавања предмета су усмјерени ка представљању основних истраживачких парадигми, метода, техника и вјештина које карактеришу процес научно-истраживачког рада у друштвеним наукама. У том контексту, посебна пажња ће бити посвећена пројектовању и реализацији истраживања, као и објављивању резултата научно-истраживачког рада. Кроз разматрање уобичајених приступа истраживању и академском писању, али и кроз анализу начина на које су они примјењивани током израде конкретних научних радова - који ће служити као парадигматски примјери - поред наведених епистемолошких и организационо-техничких аспеката студенти ће имати прилику да се упознају и са ширим друштвеним контекстом везаним за могућности и границе научно-истраживачке праксе у друштвеним наукама.

Исходи учења (стечена знања)

Студенти ће бити у стању да идентификују основне истраживачке парадигме у друштвеним наукама, те опишу значај и улогу научних метода у конституисању научног сазнања; они ће такође бити у стању да критички читају објављене научне радове, објасне истраживачке стратегије које им стоје у основи и укажу на могућности везане за њихово побољшање.

Студенти ће бити оспособљени за самостално планирање и реализацију истраживања, као и презентацију резултата истраживања (писмену и усмену).

Кроз упознавање са конкретним проблемима и противрјечностима везаним за научно-истраживачку праксу у друштвеним наукама, студенти ће развити рефлексиван однос према свом будућем професионалном позиву, те усвојити основне постулате научно-истраживачке етике.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Квалитативна, квантитативна и мјешовита истраживања
- Пројектовање истраживања. Концептуализација
- Израда нацрта научне замисли

- Формулација проблема. Одређивање предмета истраживања
- Циљеви истраживања. Утврђивање хипотеза и индикатора
- Узорковање
- Утврђивање начина истраживања
- Научна и друштвена оправданост истраживања
- Организовање реализације истраживања
- Прикупљање података
- Методи прикупљања података
- Сређивање и обрада података
- Оцјена и анализа података
- Провјера хипотеза и научно закључивање
- Израда извјештаја о истраживању и резултатима истраживања.

Методe извођења наставе

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Куба, Ј. и Кокинг, Ц. (2004). *Методологија израде научног текста*. Подгорица: ЦИД и Бања Лука: Романов.
- Милосављевић, С. и Радосављевић, И. (2003). *Основи методологије политичких наука*. Београд: Службени гласник.
- Ристић, Ж. (2011). *Квантитативна, квалитативна и мјешовита истраживања: Методолошки аспекти*. Нови Сад: Универзитет у Новом Саду.
- Савић, Д. et al. (2018). *Приручник за израду семинарских и завршних радова*, Бања Лука: Универзитет у Бањој Луци.
- Ткалац Верчић, А. et al. (2010). *Приручник за методологију истраживачког рада*. Загреб: М.Е.П.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

ПОЛИТИЧКО КОМУНИЦИРАЊЕ

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Трећи
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	6
Наставник:	Припремио: доц. др Александар Врањеш
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Предмет се бави политичким комуницирањем као инфраструктуром и чиниоцем политичког процеса, његовим развојем, врстама и функцијама, субјектима политичког комуницирања и њиховим карактеристикама, стратегијама политичког комуницирања, средствима политичког комуницирања, као и савременим облицима овог облика комуникационе праксе који су посредовани модерним информационо-комуникационим технологијама, с посебним освртом на друштвене мреже.

Исходи учења (стечена знања)

Програмом из предмета Политичко комуницирање предвиђено је стицање теоријских и основних практичних знања која омогућавају дипломираним студентима укључивање у низ активности у процесима политичког комуницирања, као и професионално обављање различитих послова у оквиру политичког комуницирања, у посебним службама које се баве политичким комуницирањем у саставу државних органа и политичких странака, у специјализованим агенцијама, али и медијима.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Уводно разматрање (уознавање студената са предметом, исходима учења, обавезама у току семестра и сл.)
- Појмовно одређење политичког комуницирања
- Политичка пропаганда
- Медији у служби политичког комуницирања
- Политичко новинарство и медијска политика
- Медији као посредник и субјект политичког комуницирања
- Страначка политичка комуникација и унутарстраначко организацијско комуницирање
- Теорије медија и комуницирања у политичкој комуникацији
- Изборне кампање и изборна мотивација
- Лобирање

- Политичко комуницирање и интернет
- Политичко комуницирање на друштвеним мрежама
- Грађанска партиципација у контексту политичког комуницирања
- Анализа политичке комуникације
- Завршно разматрање

Методe извођења наставe

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- McNair, B. (2003). *Uvod u političku komunikaciju*. Zagreb: Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu.
- Крсмановић, Д. (2013). *Водич кроз лобирање*. Београд: КАС.
- Славујевић, З. (2006). *Библија и пропаганда*. Београд: Службени гласник.
- Славујевић, З. (2008.) *Политичко комуницирање, политичка пропаганда, политички маркетинг*. Београд: Факултет политичких наука Универзитета у Београду и Чигоја штампа.
- Церфас, А. и Радојковић, М. (2011). *Менаџмент политичке комуникације*. Београд: КАС.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

УПОРЕДНИ ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМИ

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Трећи
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	6
Наставник:	Припремио: проф. др Здравко Злокапа
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Кроз изучавање овога предмета студенти продубљавају знања која су стекли на претходној години и науче да из другачијег угла сагледавају концепте и институте које су упознали кроз неке друге предмете; такође се науче употреби компаративне методе. Конкретни наставни циљеви су: - упознавање студената са цјелином политичког система и процесā који се у њему одвијају; - детаљно знање о најважнијим појмовима из ове области; - развијање способности за критичко размишљање о актуелним политичким процесима; - анализа политичког процеса и поступака како се долази до проведивих политикā у појединим областима.

Исходи учења (стечена знања)

Послије успјешно завршеног студија студенти би требали да имају

- знања о најважнијим теоријским категоријама политичког система и политичког процеса, те
- способност да теоријска знања примијене на политичку праксу тј. да самостално анализирају функционисање актуелних политичких система, да вреднују савремене идеологије и разумијевају одвијање политичког процеса те доносе закључке о томе.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Појам политичког система, његова структура и елементи те структуре; политички систем и политика
- Методе проучавања политичких система
- Политички систем и религија; држава и црква
- Политичке идеологије
- Демократија
- Политичка култура
- Држава и политички систем; проблеми савремене државе
- Политичке партије: њихове функције у политичком систему, развој, класификација, организација, финансирање

- Јавно мнијење; интересне групе; лобирање и заговарање (advokacy); NGO
- Политичко представљање и представничка тијела
- Избори, изборно понашање грађана и изборни системи
- Парламентаризам; предсједнички и семипредсједнички системи; скупштински систем; политички системи земаља у развоју
- Транзиција и глобализација
- Проблеми политичког развоја
- Примјери компаративне анализе политичких система: Велика Британија и САД

Методe извођења наставe

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Hague, R.; Harrop, M. и Breslin S. (2001). *Komparativna vladavina i politika*. Zagreb: Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu.
- Битем, Д. и Бојл, К. (1997). *Увод у демократију*. Београд: Креативни центар.
- Хејвуд, Е. (2004). *Политика*. Београд: Clio.

Допунска литература

- Almond, G.; Powell, G.B.; Dalton, R.J. и Ström, K. (2018). *Komparativna politika danas. Svjetski pregled*. Zagreb: Mate.

За вјежбе и семинарске радове препоручује се и друга литература, зависно од проблема, занимања студената и објављивања нових дјела.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

ПОЛИТИЧКИ КОНФЛИКТИ

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Изборни
Семестар:	Трећи
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	6
Наставник:	Припремио: проф. др Ђорђе Вуковић
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Упознавање студената са класичним и савременим теоријама друштвених конфликта; продубљивање постојећих и стицање нових сазнања о суштини, узроцима, врстама, функцијама и исходима конфликта; о контроли и управљању политичким конфликтима; о религијским, етничким, расним и другим облицима конфликта, о праву јачег, о ропству, о политичкој толеранцији итд. О племенитој лажи. О политици, политичким вриједностима, конфликтима, миру и слично (Платон, Аристотел, Кант, Волзер и сл.).

Исходи учења (стечена знања)

Студенти ће научити да критички преиспитују појам и природу конфликта, упознаће се с узроцима њиховог настанка, као и елементима, фазама, динамиком и могућим исходима друштвених конфликта. Студенти ће упознати и основне методе разрјешавања унутардржавних и међудржавних конфликта, а кроз симулације ће им бити омогућено да понуде властити допринос разумијевању актуелног феномена.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Појам и суштина политичких конфликта
- Племенита лаж
- Јавни интерес
- Јавни морал
- Различита теоријска разматрања о природи друштвених конфликта (двојака природа)
- Општа теоријска разматрања о узроцима политичких конфликта
- Елементи, фазе, динамика и исходи конфликта
- Подјела (типови) и хијерархија конфликта
- Међународни чиниоци конфликта
- Облици политичке борбе
- О модерном ропству
- Напетости у систему. Дисфункције

- Регулисање и управљање конфликтима. "Контролисање мира".
- Глобализам, неоимперијализам итд.
- Мировни покрети. Обојене револуције. Грађанска непослушност. Безбједоносна култура

Методe извођења наставe

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Волзер, М. (2010). *Морал и прљаве руке*. Београд: Албатрос плус.
- Вуковић, Ђ. (2019). *Друштво у сумраку*. Сарајево: Политичка академија ФЕС.
- Милашиновић, Р. и Милашиновић, С. (2007). *Основи теорије конфликта*. Београд: Факултет безбедности Универзитета у Београду.
- Хантингтон, С. (1998). *Сукоб цивилизација*. Подгорица: ЦИД.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

ПАРЛАМЕНТАРИЗАМ

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Изборни
Семестар:	Трећи
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	6
Наставник:	Припремио: доц. др Владе Симовић
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Предмет изучава настанак и функционисање институције модерног парламента која се налази у центру савремене представничке демократије. Парламент је најважнија демократска институција у парламентарним системима и представља изборну вољу сувереног народа. Због тога је циљ овог предмета да студенте научи шта је то парламент, како је он настао и како функционише, шта су то парламентарни системи, како су они настали и како функционишу. Циљ је и да се студенти компаративно упознају са најзначајнијим парламентарним системима савременог демократског свијета.

Исходи учења (стечена знања)

По завршетку предмета студенти су оспособљени за аналитичко и компаративно сагледавање савремених парламената и парламентарних система тј. знају да опишу и класификују савремене парламенте и да анализирају њихове предности и недостатке. Студенти ће знати и разумјети најважније надлежности парламента и бити оспособљени за рад у стручним службама ових представничких тијела.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Представљање, парламентаризам и други појмови
- Парламентаризам и демократија
- Парламентарни системи
- Састав парламента – критеријуми репрезентовања
- Унутрашња организација и облици рада парламента
- Надлежности парламента
- Успон и опадање моћи парламента
- Парламентаризам у Великој Британији
- Парламентаризам у Немачкој
- Парламентаризам у Шпанији
- Парламентаризам у Белгији
- Парламентаризам у Италији

- Парламентаризам у Јапану
- Парламентаризам у Босни и Херцеговини
- Будућност парламентаризма и нови облици представљања

Методe извођења наставе

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Васовић, В. (2012). *Савремене демократије 1 и 2*. Београд: Службени гласник.
- Лово, Ф. (1999). *Велике савремене демократије*. Нови Сад: Издавачка кућа Зорана Стојановића.
- Марковић, Г. (2012). *Босанскохерцеговачки федерализам*. Сарајево: Фондација Конрад Аденауер (стр. 323-338).
- Пајванчић, М. (2008). *Парламентарно право*. Београд: Фондација Конрад Аденауер, (стр. 11-42; 83-130; 195-226).
- Сартори, Ђ. (2003) *Упоредни уставни инжењеринг*. Београд: „Филип Вишњић“.
- Хејвуд, Е. (2004.) *Политика*. Београд: Сlio (стр. 420-431).

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

МОДЕРНЕ ПОЛИТИЧКЕ ТЕОРИЈЕ

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Четврти
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	5
Наставник:	Припремио: проф. др Александар Савановић
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Предмет Модерне политичке теорије је конципиран тако да у цјелини са предметима Класичне политичке теорије и Савремене политичке теорије пружи студентима детаљан увид у историјски развитак политичких теорија и доктрина од антике до данас, при чему предмет Модерне политичке теорије обухвата период од нововјековља, почев од Макијавелија, па до Маркса.

Исходи учења (стечена знања)

Интенција предмета је да илуструје одређене законитости у развоју политикотеоријске рецепције, те да се на тај начин омогући и да основа за евентуална предвиђања будућих токова политичке теорије и политичке мисли. На основу тога студенти би требало да постигну разумијевање повијесног контекста рађања одређених политичких идеја, те њиховог утицаја на развој модерне политичке мисли и савремених политичких институција.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Уводно предавање: дескрипција предмета; садржај; литература
- Појам Модерне; човјек као субјект; идеја Прогреса
- Утопије: Томас Мор; утопистички модел мишљења у политици
- Утопије: „Град Сунца“; „Нова Атлантида“
- Макијавели: реалполитика; „циљ оправдава средство“; Макијавели и макијавелизам
- Макијавели: теорија републике; политички атеизам
- Апсолутизам: Божанско право; „Државни разлог“; доктрина о суверености;
- Теорије друштвеног уговора: Џон Лок: „Друга расправа о влади“
- Теорије друштвеног уговора: Томас Хобс: уговорна теорија апсолутне државе
- Теорије друштвеног уговора: Русо: републиканизам; Француска Револуција
- Монтескје
- Кант: политичка теорија као практичка филозофија

- Кант: вјечни мир
- Хегел
- Рекапитулација

Методe извођења наставe

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Мајер, Х. (1998). *Класици политичког мишљења 2.* Загреб: Голден маркетинг.
- Пламенац, Ц. (2006). *Човјек и друштво 1.* Подгорица: ЦИД (стр.: 137-177; стр.: 178-233; стр.: 234-279; стр.: 396-477; том 2: стр.: 223-276).
- Русо, Ж.Ж. (1993). *Друштвени уговор.* Београд: „Филип Вишњић“.
- Штраус, Л. (ур.) (2006). *Повијест политичке филозофије.* Загреб: Голден маркетинг (стр.: 207-248; стр.: 257-270; стр.: 279-310; стр.: 337-442; стр.: 515-536).

Додатна литература:

- Макијавели (1998). *Владар.* Загреб: Глобус.
- Мил, Ц.С. (1998). *О слободи.* Београд: „Филип Вишњић“.
- Монтескје (1989). *О духу закона.* Београд: „Филип Вишњић“.
- Токвил, де А. (1990). *О демократији у Америци.* Сремски Карловци: Издавачка књижарница Зорана Стојановића.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

ПОЛИТИЧКИ ОДНОСИ С ЈАВНОШЋУ

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Четврти
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	5
Наставник:	Припремио: доц. др Александар Врањеш
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Циљ предмета Политички односи с јавношћу (ПОЈ) јесте упознавање студената са концептом тзв. "пијаризоване" политике коју карактерише интезивна употреба техника односа с јавношћу у већ медијализованој политичкој сфери. У најширем смислу циљ је да се студенти упознају како се мултидисциплинарним приступом комуникацији с циљним јавностима доприноси грађењу и одржавању репутације политичких субјеката. Поред овог аспекта, циљ овог предмета је да упозна студенте и са облицима стратешког комуницирања у политичком процесу као и са валоризацијом њихових ефеката на јавност. Коначно циљ је да студенти - како са практичне стране тако и из теоријског угла - сагледају важност политичких односа с јавношћу који су посљедњих година уз помоћ друштвених мрежа и информационо-комуникационих технологија довели до новог нивоа тзв. "ријалитизације" политике, односно када комуникација с циљним јавностима почиње да личи на ријалити програм.

Исходи учења (стечена знања)

Очекује се да студенти стекну основна теоријска и практична знања која омогућују како стручно праћење и валоризовање праксе политичких односа с јавношћу, тако и професионално укључивање у послове у домену односа с јавношћу почевши од приватног сектора, па до јавних институција, дипломатије, невладиног сектора итд.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Увод - теорије јавности, јавна сфера, јавност као политички субјекат, јавно мњење
- Развој политичких односа с јавношћу: дефиниције и субјекти
- Теоријски оквир политичких односа с јавношћу
- Управљање политичком репутацијом
- Политички односи с јавношћу и медији
- Манипулација медијима и медијска манипулација
- Примјена политичких односа с јавношћу
- ПОЈ и политичке странке

- ПОЈ и извршна и законодавна власт
- ПОЈ у локалној самоуправи
- Предсједнички односи с јавношћу
- ПОЈ и изборне кампање
- ПОЈ и јавна дипломатија
- ПОЈ у интернет сфери
- Завршно разматрање.

Методe извођења наставe

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Cutlip Scott M.; Center Allen H. and Broom Glen M. (2000). *Односи с јавношћу*. Zagreb: Мате.
- Habermas, J. (2013). *Јавно мњење*. Београд: Круг Commerce.
- Блек, С. (2003). *Односи с јавношћу*. Београд: Сlio
- Славујевић, З. (2008). *Политичко комуницирање, политичка пропаганда, политички маркетинг*. Београд: Факултет политичких наука Универзитета у Београду и Чигоја штампа.
- Томић, З. (2017). *Политички односи с јавношћу*. Сарајево: Synopsis.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМ БИХ И РС

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Четврти
Фонд часова:	3 + 1
Број ЕCTS бодова:	5
Наставник:	Припремио: проф. др Здравко Злокапа
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Два су основна циљ изучавања овога предмета: први је да се студенти детаљно упознају са историјатом, уставном структуром и функционисањем политичког система Босне и Херцеговине и Републике Српске, а други је да студенти науче да критички анализирају политичке процесе који се у држави и ентитету одвијају. Политички систем Босне и Херцеговине – онакав како је конструисан у Дејтонском споразуму – специфичан је по много чему у односу на оно што се сматра уобичајеним у политичкој теорији, а збуњујући је због начина како практично функционише. Наиме, систем функционише с тако великим напрезањима и уз огроман утрошак енергије да неки чак доводе у питање дугорочну могућност опстанка тако растрошног система. Због тога студенти морају бити оспособљени да објективно поимају, анализирају и вреднују све политичке односе, процесе и структуре у БиХ и РС.

Исходи учења (стечена знања)

Кроз слушање овог предмета, писање семинарских радова и учествовање у вјежбама студенти треба да науче како да описују, анализирају и објашњавају политичке појаве и процесе, да науче да тумаче политичке мјере и акције и да науче да предвиђају њихове могуће исходе. Модерна историја Босне и Херцеговине и њеног политичког система историја је парадокса како држава не умије да буде држава; то је трагично и поучно искуство из којег се може много научити. Због тога ће се студиј бавити анализом нормативних рјешења уз анализу реалних односа те анализом теоријских конструкција уз анализу темеља на којима ти конструкти почивају. Сврха овога приступа је да се студенти обуче да самостално и без било каквих предрасуда анализирају теоријске и идеолошке моделе и практичне мјере које се предузимају како би се модели отјелотворили.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Теорија система и политичког система
- Развој политичког система Босне и Херцеговине
- Социјални расцјепи и њихов утицај на обликовање политичког система
- Трансформација политичких система – теоријско-методолошки оквир
- Савремене политичке околности које преобликују политички систем Босне и Херцеговине
- Дејтонски мировни споразум и „доградња“ политичког система Босне и Херцеговине одозго
- Институција високог представника и функционисање политичког система
- Политичке партије, избори и партиципација грађана – индикатори 'проточности' политичких институција
- Уставност, законитост и правна држава
- Законодавна и извршна власт
- Правосудни систем
- Економски и политички систем
- Религије, цркве и функционисање политичког система Босне и Херцеговине
- БиХ између оријента и окцидента: БиХ, ЕУ и међународна заједница
- Политички систем – трагање за динамичким еквилибријумом

Методe извођења наставe

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Касаповић, М. (2005). *Босна и Херцеговина: подијељено друштво и нестабилна држава*. Загреб: Политичка култура.
- Марковић, Г. (2012). *Босанскохерцеговачки федерализам*. Београд: Службени гласник и Сарајево: University Press (одређена поглавља).
- Нешковић, Р. (2013). *Недовршена држава*. Бања Лука: Friedrich Ebert Stiftung.
- *Општи оквирни споразум за мир у Босни и Херцеговини* (тзв. Дејтонски мировни споразум).
- *Устав Републике Српске*.

Током предавања и за семинарске радове биће препоручена и шира додатна литература.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова

(два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

ПОЛИТИЧКА КУЛТУРА И ПОЛИТИЧКА АНТРОПОЛОГИЈА

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Четврти
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	5
Наставник:	Припремио: проф. др Ђорђе Вуковић
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Политичка култура и политичка антропологија представљају неизоставне феномене у изучавањима политичких наука, без чијег разумијевања се не могу сагледавати, објашњавати и аналитички тумачити политички процеси и политички односи, објашњавати политички системи, мрежа специфичних когнитивних и афективних политичких оријентација која обухвата област знања и осјећања, ставова и увјерења који дају облик, садржај и предвидљивост политици. Баве се идејама, вјеровањима, митовима и уобразиљама. Производи су колективне историје народа и појединачних "историја" његових припадника. Сродни појмови су национални менталитет, колективна свијест, друштвени карактер, политички стил, референтни оквир политичког и социјалног дјеловања, народна религија, политички идентитет,... Такође, у посљедње вријеме говорити о политичкој култури обавезује на истицање политичке толеранције и свијести о људским правима, посебно у масовним медијима и јавним дебатама, иако се пионирска истраживања политичке културе нису посебно бавила том проблематиком. Минулих деценија на простору бивше Југославије потврдило се да је консолидација демократије у великој мјери условљена немогућношћу трансфера наслеђене ауторитарне у демократску политичку културу. Национални карактери и менталитети људи постали су непремостива препрека у унапређењу политичких процеса и политичког система, као и фактор константне нестабилности и учесталих конфликта.

Исходи учења (стечена знања)

Након похађања наставе из овог предмета очекује се да ће студенти са више предзнања, вјештине и ентузијазма моћи да разумијевају и тумаче политичке феномене, облике политичког понашања и дјеловања, политичке односе и процесе у држави, непосредном и ширем окружењу, који су утемељени на културним обрасцима и политичким идентитетима. Кроз интерактивну наставу студенти ће бити учесницима његовања и оплемењивања критичке свијести, биће охрабрени у академском сазријевању, оспособљавању и подстицању да успјешно, аутономно и слободоумно анализирају политичке процесе и односе, димензије и облике политичке културе.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Појам и настанак појмова политичке културе и политичке антропологије
- Политичка култура и сродни појмови
- Културни и политички идентитети, колективна свијест
- Политички митови
- Политички симболи
- Димензије политичке културе
- Типови политичке културе
- Политичка партиципација и апстиненција
- Конформизам
- Популизам, обиљежја и облици
- Политичка традиција
- Култура сјећања и улога масовних медија
- Политичка социјализација, агенси и двије школе: примарности и рецентности
- Политички идеали
- Карактери и менталитети, међузависност политике и културе

Методe извођења наставe

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Абелес, М. (1990). *Антропологија државе*. Београд: XX век.
- Алмонд, Г.А. и Верба, С. (2000). *Цивилна култура*. Загреб: Политичка култура.
- Баландије, Ж. (1997). *Полиитичка антропологија*. Београд: XX век.
- Вранић, Б.; Вуковић, Ђ. и Кеџмановић, Н. (2018). *Културна упоришта политике*. Београд: Чигоја штампа.
- Вујчић, В. (1997). *Појам политичке културе*, у: *Политичка мисао*, Вол. XXXIV, бр. 4. Загреб: Факултет политичких знаности Свеучилишта у Загребу.
- Вуковић, Ђ. (2014). *Контекст политичке културе*. Бања Лука: Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Поседна назнака

ЈАВНА УПРАВА

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Четврти
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	5
Наставник:	Припремио: доц. др Невенко Враћеш
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Изучавање јавне управе има за циљ да допринесе разумијевању функционисања савремене правне државе будући да положај и улога јавне управе битно опредјељује и карактер саме државе и од кључног је значаја за владавину права. Кроз разматрање теоријских схватања појма управе као власти, управе као јавне службе и управе као система регулације друштвених процеса, биће сагледан процес преображаја јавне управе из апарата власти у пружаоца, а затим и регулатора јавних услуга. Сагледавање организације, дјелатности, одговорности и контроле јавне управе као и кадрова у јавној управи има за циљ да студенте профилише у познаваоце једне од најважнијих сфера друштвеног живота. Савремена јавна управа се налази и данас у сталној и непрекидној реформи. У оквиру овог предмета, студенти ће бити упознати и са савременим правцима стратегија реформе јавне управе, начелима европског управног простора и стандардима јавне управе које Република Српска и БиХ треба да достигну у процесу европских интеграција.

Исходи учења (стечена знања)

Студенти ће овладати организационом (формалном) димензијом јавне управе по свим њеним компонентама: државна управа, субјекти са јавним овлашћењима и локална самоуправа. У материјалном смислу, студенти ће упознати садржаје управне дјелатности, схватиће положај јавне управе у укупним друштвеним односима и посебно развити перцепцију значаја управе и управне дјелатности како у домену функционисања државе и друштва тако и у задовољавању виталних потреба и интереса грађана. Кроз изучавање модела управних система и управних организација студенти ће развити критичко мишљење и биће у стању да износе научно и стручно утемељене вредносне судове о различитим моделима јавне управе. Најзад, изучавањем најновијих тенденција и кретања у јавној управи те упознавањем са изазовима реформе јавне управе, студенти ће бити оспособљени да домаћи управни простор прилагођавају управном простору Европске уније како у организационом тако и у функционалном и персоналном погледу.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Теоријско и позитивноправно одређење јавне управе у организационом и функционалном смислу
- Историјски развој јавне управе
- Извори права у јавној управи
- Положај јавне управе у систему демократске подјеле власти
- Управне организације и посебне управне организације
- Организација јавне управе у Босни и Херцеговини
- Дјелатност јавне управе
- Контрола и одговорност управе
- Јавне службе
- Локална самоуправа
- Акти управе
- Службенички систем и кадрови јавне управе
- Модели јавне управе (Модел добре управе и Нови јавни менаџмент) и европски управни простор
- Реформа јавне управе и европске интеграције
- Етика у јавној управи

Методe извођења наставе

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Блажић, Ђ. (2009). *Јавна управа*. Подгорица: Факултет за државне и европске студије.
- Давитковски, Б. и Лончар, З. (2012). *Наука о управи*. Подгорица: ФЕДС.
- Кунић, П. (2010). *Управно право – друго измијењено и допуњено издање*. Бања Лука: Правни факултет Универзитета у Бањој Луци и Управа за полицијско образовање.
- Миленковић, Д. (2013). *Јавна управа – одабране теме*. Београд: Чигоја штампа.
- Пусић, Е. (1985). *Управни системи I*. Загреб: Графички завод Хрватске.
- Пусић, Е. (2002). *Наука о управи*. Загреб: Школска књига.

Допунска литература:

- Вукашиновић, З. (2013). *Европски службенички систем*. Београд: Криминалистичко-полицијска академија.
- Денковић, Д. (2010). *Добра управа*. Београд: Правни факултет Универзитета у Београду.
- Димитријевић, П. (2009). *Менаџмент јавне управе* (скрипта). Бања Лука: Правни факултет.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

САВРЕМЕНА ИСТОРИЈА

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Четврти
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	5
Наставник:	Припремио: проф. др Боривоје Милошевић
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Кроз предмет *Савремена историја* предвиђено је упознавање студената са кључним феноменима у модерној европској и свјетској историји, нарочито оних који су били од круцијалног значаја за српски народ, као и развијање критичког мишљења студената кроз изучавање конкретних историјских догађаја који су дефинисали садашњост у којој живимо. Граничне догађаје представљају Француска буржоаска револуција и распад југословенске државе и стварање Републике Српске. Унутар ових историјских граница, студенти требају да обнове, прошире и допуне знања из најважнијих друштвено-политичких, економских и културних феномена опште и националне историје. Посебан акценат дат је на изучавање положаја српског народа у модерном добу, од почетка борбе за обнову државности, до уласка у заједницу са другим јужнословенским народима и заједнички живот у двама југословенским државама.

Исходи учења (стечена знања)

Очекивани исход код студената је овладавање основним научним сазнањима из националне и опште историје модерног доба, са нагласком на простор Босне и Херцеговине, разумијевање сложених историјских феномена, те припрема студената за критичко сагледавање најважнијих историјских процеса из поменутог раздобља и њихово оспособљавање да уопштавају стечена знања и користе их у пракси.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Рађање модерног европског друштва - идеје Француске револуције и историјске последице
- Антиколонијални покрети у XIX и XX вијеку – пад великих империја, оснивање националних држава
- Феномен Источног питања
- Српски национални покрет и обнова српске државности у новом вијеку
- Босна и Херцеговина под аустроугарском управом – одбрана националне индивидуалности и идентитета

- Технолошка и индустријска револуција у XIX и XX вијеку – од парне локомотиве до лета у свемир
- Југословенски народи у Првом свјетском рату и стварање Југославије – историја југословенске идеје
- Српска духовност и културно-историјска баштина у РС и БиХ
- Европа између два свјетска рата – Версајски систем, успон фашизма и нацизма
- Геноцид над Србима у Другом свјетском рату и Холокауст
- Југословенско друштво 1945-1991. године
- Историја Европе после 1945. године – политичке и економске промјене, култура, историја европске идеје
- Феномен Хладног рата – сукоб суперсила, свијет на ивици нуклеарног сукоба, расна сегрегација и апартхејд, историјске последице пада Берлинског зида
- Распад југословенске државе, Одбрамбено-отаџбински рат и стварање Републике Српске
- Завршна разматрања и колоквијум

Методe извођења наставе

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Laker. V. (1999). *Istorija Evrope 1945-1992*. Beograd: Clio.
- Батаковић, Д. (2000). *Нова историја српског народа*. Београд: Clio.
- Гавриловић, Д. (2003). *Светлост и тама савременог света*. Бања Лука: Глас Српске.
- Екмечић, М. (2017). *Дуго кретање између клања и орања – историја Срба у Новом веку 1492-1992*. Београд: Службени гласник.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

САВРЕМЕНЕ ПОЛИТИЧКЕ ТЕОРИЈЕ

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Пети
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	6
Наставник:	Припремио: проф.др. Александар Савановић
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Предмет обрађује кључне политичке теорије XX вијека и неке од идеја које су се уобличиле као теоријска цјелина у XXI вијеку. Састоји се из пет основних тематских цјелина. Прва цјелина обрађује револуционарну политичку лјевицу, прије свега Маркса и доктрине настале на бази марксових теоријских погледа. Друга цјелина тематизира оно што данас обично називамо политикама лијевог центра, социјалдемократију и неке основне теоријске концепте који јој стоје у темељу. Трећа цјелина посвећена је историјском искуству фашизма, са акцентом на политичкотеоријске и филозофске основе фашизма. Четврта цјелина обрађује неолибералну доктрину, као политички оквир који је на извјесни начин довршио политичкотеоријски развитак Запада у XX вијеку. Пета цјелина представља компилацију неких идеја и покрета карактеристичних за XXI вијек, прије свега као одговори на изазове глобализације.

Основни циљ изучавања овога предмета јесте у томе да студенти науче побројане тематске цјелине у толикој мјери да могу самостално да их описују, анализирају, упоређују и процјењују у вредносном смислу.

Исходи учења (стечена знања)

Од студената се очекује да разумију темељне политичкотеоријске концепте који су обиљежили XX вијек, њихову теоријску и мисаону основу, као и међусобну повезаност. Студенти треба да постану оспособљени да тумаче основне политичкотеоријске правце, као и кардиналне политичкотеоријске и политичкофилозофске појмове савремене политичке мисли, те на основу тога стекну вјештине и знања неопходна да се укључе у полемику о фундаменталним политичкотеоријским питањима савременог друштва.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Уводно предавање: дескрипција предмета, садржај и литаратура
- Маркс: дијалектички материјализам; политичка економија; Комунистички манифест
- Марксизми и квазимарксизми; большевизам; стаљинизам; социјалдемократија кејнезијанска доктрина

- Фашизам: хитлеризам; нацизам; Мусолини: „Доктрина фашизма“
- Фашизам: Мартин Хајдегер-тоталитарни карактер технике; Карл Шмит: теорија ванредног стања и питање суверенитета; Тотална мобилизација и технологијско организовање друштва
- Либерализам и неолиберализам
- Ф.А.Хајек: спонтани поредак, катаксија и минимална држава
- Р.Нозик: теорија минималне државе; Џ.Бјукенен: држава као (не)економска чињеница
- Анархокапитализам
- Џон Ролс: теорија правде
- Теорије глобализације; „крај историје“ или „сукоб цивилизација“
- „Крај теорије“ и/или „крај идеологије“; „Империја“
- Џорџ Сорос; *Occupy Wall Street* и сродни покрети
- Могућности предвиђања у савременој политикологији. „Вијек без теорије“
- Рекапитулација

Методe извођења наставе

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Арент, Х. (1998). *Извори тоталитаризма*. Београд: ФИК 94.
- Маркс, К. и Енгелс, Ф. (1973). *Манифест комунистичке партије*. Сарајево: Свјетлост.
- Савановић, А. (2011). *Анархокапитализам – политичка филозофија антидржавног капитализма*. Бања Лука: Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци.
- Хантингтон, С. (2000). *Сукоб цивилизација*. Подгорица: ЦИД.
- Хард, М. и Негри, А. (2005). *Империја*. Београд: ИГАМ.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

ПОЛИТИЧКА АНАЛИТИКА

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Пети
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	6
Наставник:	Припремио: проф. др Ђорђе Вуковић
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Јавно мњење представља један од најзначајнијих и најконтроверзнијих феномена друштвеног живота и његово истраживање је незаобилазна активност будућих политиколога. Циљ изучавања овог предмета је да полазници предмета овладају знањима и вјештинама корисним за разумијевање тактика и стратегија различитих политичких субјеката, начина дјеловања и одлука институција власти, политичких партија, масовних медија, невладиних и међународних организација, агенција итд.

Исходи учења (стечена знања)

Студенти који похађају овај програм биће оспособљени за анализирање политичких активности и процеса, стећи ће вјештине за аналитичко и критичко ангажовање у политичким кампањама и јавном дебатовану, научиће како се пишу аналитичке форме за потребе новинарског, публицистичког и политиколошког ангажмана итд.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Анализа јавних политика, политичких идеја, идеологија и садржаја масовних медија
- Компаративна анализа унутрашњополитичких и спољнополитичких рубрика
- Анализа политичких стилова и политичких говора
- Праћење догађаја од вијести до коментара
- Истраживање архива, интервјуисање, анкете, извјештавање, конференције...
- Јавно мњење у савременом друштву
- Извори информација
- Технике манипулисања
- Пропаганда и спиновање
- Заговарање
- Контекстуализација
- Условљеност процеса
- Дневни ред

- Уређивачке политике
- Концептуални мотиви за политичку аналитику, теорија и пракса.

Методe извођења наставe

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Вучинић, М. (2013). *Доба политичке безначајности*. Београд: Службени гласник и Правни факултет Универзитета у Београду.
- Коштуница, В. и Чавошки, К. (2011). *Странацки плутрализам или монизам*. Београд: Службени гласник.
- Павловић, В. (2009). *Цивилно друштво и демократија*. Београд: Службени гласник.
- Џон, Л. (2008). *Шта медији раде нашој политици*. Београд: Семиздан Б92.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

ТЕОРИЈЕ МЕЂУНАРОДНИХ ОДНОСА

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Пети
Фонд часова:	3 + 1
Број ECTS бодова:	6
Наставник:	Припремио: проф. др Милош Шолаја
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Познавање општег значаја теорија за међународне односе. Методологија општих анализа и развој апстрактног мишљења које води ка дефинисању теорија међународних односа. Диференцирање разлика политичких теорија и теорија међународних односа. Процес теоријског уобличавања међународних односа. Примјена теорија међународних односа на анализе међународних односа, спољно-политичке анализе и пројектовање спољнополитичких активности.

Исходи учења (стечена знања)

Разумијевање међународних односа уопште, разумијевање процеса и специфичних ситуација у међународним односима и њихово поређење с историјским, политичким и другим трендовима у међународним односима. Развој аналитичких способности у свјетлу теорија међународних односа. Употреба теоријског размишљања у циљу предвиђања процеса у међународним односима.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Теорије, настанак теорија и важност теорија међународних односа
- Историјски развој теорија међународних односа од дефинисања науке о међународним односима до данас – процеси и ситуације у међународним односима који су утицали на развој теорија међународних односа
- Карактер теорија међународних односа и односи међу државама
- Међународни поредак и теорије међународних односа
- Историјска условљеност процеса и настанак савремених теорија међународних односа
- Преглед рефлексивистичких теорија међународних односа и разлика у односу на рационалистичке теорије међународних односа
- Рационалистичке теорије - идеја реалистичке теорије о међународним односима и њен развој до данас – реализам и неореализам
- Рационалистичке теорије – идеја либералистичке теорије међународних односа:

либерализам и неолиберализам у међународним односима, либералистички институционализам

- Велике теоријске дебате у међународним односима између реализма и либерализма
- Радикалистичке теорије у међународним односима
- Марксизам, неомарксизам и теорија свјетског система
- Структурализам и пост-структурализам у међународним односима
- Теорије међународних односа и југоисток Европе
- Савремени процеси и анализе међународних односа и њихово теоријско дефинисање са сврхом предвиђања и прогнозирања
- Рекапитулација

Методe извођења наставе

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Волц, К.Н. (2008). *Теорија међународне политике*. Београд: Центар за цивилно-војне односе - Александрија прес.
- Димитријевић, В. и Стојановић, Р. (1979). *Међународни односи*. Београд: Нолит (стр. 35 – 68).
- Јовић, Д. (ур.) (2013). *Теорије међународних односа – реализам*. Загреб: Политичка култура.
- Јовић, Д. (ур.) (2014). *Либералне теорије међународних односа*. Загреб: Политичке анализе.
- Јовић, Д. (ур.) (2016). *Конструктивистичке теорије међународних односа*. Загреб: Политичке анализе.
- Моргентау, Х.Ј. (2014). *Теорија међународне политике: борба за моћ и мир*. Подгорица: ЦИД.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

ОСНОВЕ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Пети
Фонд часова:	3 + 1
Број ECTS бодова:	6
Наставник:	Припремила: доц. др Мања Ђурић Цакић
Условљеност другим предметима	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Овај предмет даје значајан допринос сагледавању цјелокупне слике уједињења Европе, етапа проширења те развоја институционалног система Европске уније. Студенти ће моћи разумјети тренутно стање у Европској унији те ће праћењем и анализом овог стања моћи препознати потенцијале и предности европске интеграције.

Исходи учења (стечена знања)

Очекује се да студенти разумију основе на којима функционише Европска унија, правила по којима раде државе чланице и ефекте на приступајуће државе, као и нове изазове који се појављују као препрека интеграцијама, како би се могли активно укључити у процесе у којима се налази БиХ.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Историја настанка идеје европске интеграције
- Оснивачи Европске уније; Жан Моне и Европски покрет
- Маршалов план; Шуманов план; Европска заједница за угљ и челик; покушаји успостављања Европске одбрамбене заједнице и Европске политичке заједнице
- Европска економска заједница и Европска заједница за атомску енергију; Француска, Њемачка и Европска заједница
- Криза празне столице; Луксембуршки компромис; Спријечавање чланства Британије у заједници
- Промјене након одласка де Гола; Самит у Хагу; Прво проширење; Самит у Паризу
- Стварање Европског савјета; Европски монетарни систем; Британско буџетско питање; Програм јединственог тржишта
- Први непосредно изабрани Европски парламент
- Медитеранско проширење; Јединствени европски акт; Економска интеграција и геополитичке промјене
- Уговор из Мастрихта; Проблеми око ратификације уговора из Мастрихта

- Политика ширења европске интеграције; Етапе проширења
- Поступак од подношења захтјева за чланство до потписивања уговора о приступању; Припремљеност потенцијалних чланица за проширење
- Уговор из Амстердама; Уговор из Нице; Уговор о уставу; Лисабонски уговор; Брегзит
- Основно о институцијама Европске уније (надлежности и улога)
- Одлучивање и међуинституционална динамика; одлучивање у законодавном поступку; савјетодавни поступак; поступак сарадње; поступак саодлучивања; поступак комитологије; преговарање о буџету и поступак доношења буџета; Позивање Комисије и Савјета министара на одговорност; Садржај, извори и инструменти права Европске уније.

Методe извођења наставe

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература:

Обавезна литература:

- Динан, Д. (2009). *Све ближе унија, увод у европску интеграцију*. Београд: Службени Гласник.
- Мекормик, Џ. (2010). *Разумјети Еуропску унију*. Загреб: Мате.
- Минтас Ходак, Љ. (2011). *Еуропска унија*. Загреб: Мате.
- Прокопијевић, М. (2012). *Европска унија – увод*. Београд: Чигоја штампа.

Електронски извори:

- Гедиминас, В.: Европски мозаик-28 држава Европске уније, Европска унија, 2017.: <https://euinfo.rs/files/Publikacije-srp/Evropski-Mozaik.pdf>
- ЕУ публикације: <https://euinfo.ba/bs/biblioteka/eu-publikacije>
- Званична страница Европске уније: https://europa.eu/european-union/index_en
- Образовање, стипендије, усавршавања: <http://www.mladiinfo.eu/>

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

ПРАВНИ СИСТЕМИ

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Изборни
Семестар:	Пети
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	6
Наставник:	Припремио: доц. др Матеј Савић
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Предмет обухвата посебну цјелину унутар терије права и подразумијева изучавање на првом мјесту система права и правно-теоријских концепција уопште, а посебно обрађујући пажњу на велике правне системе. Предмет има за циљ упознавање студената са основама правног система уопште, а посебно са природом, карактеристикама и функционисањем великих правних система. У оквиру наставних часова посебна пажња ће се обратити на међусобну условљеност теорије и праксе, уз упоредну анализу великих правних система, при чему ће студент користити теоријска и методолошка знања, како би самостално могао проучавати поједине аспекте ове сложене и надасве значајне материје.

Исходи учења (стечена знања)

Исход предмета је стицање знања из области теорије права, а унутар цјелине правних система. Студенти треба да се упознају са основним правним теријама, природом, структуром и карактеристикама правног система, са посебним правним гранама, појмом и структуром правног поретка уопште, те посебно великим правним системима. Један од битних исхода је и савладавање правног и социолошког методолошког приступа у изучавању предмета уопште.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Појам права и појам нормативног поретка уопште
- Правне теорије
- Појам и елементи система права
- Правне гране
- Правне области
- Појам, природа и елементи правног поретка
- Државноправни поредак
- Међународноправни поредак
- Појам, карактеристике и класификација великих правних система
- Евроконтинентални правни систем

- Англо-саксонски правни систем
- Исламски правни систем
- Хинду правни систем
- Кинески правни систем
- Јапански правни систем

Методe извођења наставe

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Кошутећ, П.Б. (2008). *Увод у јуриспруденцију*. Подгорица: ЦИД.
- Лукић, Д.Р.; Кошутећ, П.Б. и Митровић, М.Д. (1999). *Увод у право*. Београд: Службени гласник.
- Савић, С. и Савић, М. (2017). *Теорија државе и права*. Бања Лука: Comesgrafika.
- Харт, Х. (2013). *Појам права*. Београд: Службени гласник.
- Шаркић, С. и Поповић, Д. (1996). *Велики правни системи и кодификације*. Београд: Савремена администрација.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

РЕЛИГИЈА И ПОЛИТИКА

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Изборни
Семестар:	Пети
Фонд часова:	3 + 1
Број ECTS бодова:	6
Наставник:	Приредио: проф. др Душко Трнинић
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Предмет *Религија и политика* замишљен је као општи увод у комплексну проблематику међуодноса и међуутицаја религије и политике. Кроз предмет разматра се политичка димензија религијског и религијска димензија политичког феномена, с тим што се, полазећи од општих категоријалних и концептуалних одређења укоријењених у генеричку природу религије и политике, преко разраде елемената политичког у вјерским учењима, нагласак ставља на теоријско објашњавање и илустровање, кроз историјске и савремене примјере, видова конкретне интеракције религијског и политичког у друштвеној пракси. У средишту пажње је однос између цркве/вјерске заједнице, као институционалног облика исказивања вјерског, са једне, и државе, као доминантног вида артикулисања политичког, са друге стране. Кроз преглед познатих модела односа између цркве/вјерске заједнице и државе, посебно се проблематизује положај религије у контексту процеса глобализације и политичких интеграција, што подразумева разматрање феномена секуларизације, десекуларизације и „постсекуларног“ друштва. С обзиром на мултиконфесионалну природу нашег друштва, као и значајну улогу религијског чиниоца у социјалним и политичким кретањима и догађањима, посебна пажња посветиће се односу религије и политике у БиХ.

Исходи учења (стечена знања)

Студенти треба да овладају основним појмовима из динамичне области религијско-политичке интеракције, да се оспособе за разумијевање конкретних видова испољавања тог међуодноса и успостављање критичког и објективног става према феноменима значајним за друштвени и политички живот, а који су, неријетко, оптерећени високим степеном манипулације и тенденциозне инструментализације.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Вјера, религија, црква; Вјера-религија versus политика-држава; Функције религије
- Религија и идеологија
- Социјално и политичко у учењима великих светских религија
- Монотеистичке религије и политика

- Немонотеистичке религије и политика
- Религија и нација
- Игра посвађаних ријечи: Секуларисти и антисекуларисти
- Ревитализација религије и савремена политика
- Јавна религија: Између употребе и злоупотребе
- Религија и насиље
- Религијски фундаментализам: Конзервативни одговор на изазове модерности
- Религијски национализам: Национални партикуларизам насупрот религијског универзализма
- Религија и глобализација
- Нетрадиционалне цркве/вјерске заједнице и покрети
- Религија и политика на постјугословенском простору

Методe извођења наставе

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Berger, P. (ed.) (2008). *Десекуларизација света: оживљавање религије и светска политика*. Нови Сад: Mediterran Publishing (одабрани дијелови).
- Haynes, J. (ed.) (2016). *Routledge Handbook of Religion and Politics, 2. edition*. London: Routledge (одабрани дијелови).
- Роналд, И. и Пиппа, Н. (2007). *Свето и свјетовно: Религија и политика у свијету*. Загреб: Политичка култура (одабрани дијелови).
- Армстронг, К. (2016). *Поља крви: Религија и историја насиља*. Сарајево: Vuubook (одабрани дијелови).
- Трнинић, Д. (2018). *Религија у огледалу времена: Прилози социологији секуларизације*. Бања Лука: Удружење за филозофију и друштвену мисао (одабрани дијелови).
- Шпехар, Х. (2013). *Лаичност у Еуропи: Повијест и институционализација односа цркве и државе у Француској, Њемачкој, Великој Британији и Хрватској*, Загреб: Политичка култура (одабрани дијелови).

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из

предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

ТЕОРИЈА ДРЖАВЕ

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Шести
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	6
Наставник:	Припремио: проф. др Александар Савановић
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Предмет обрађује савремене теорије државе са нагласком на специфичним трансформацијама улоге националне државе у актуелним процесима глобализације и на контрактуалистичком конституционализму као доминантној доктрини у савременој теорији суверености. Програмска подручја подијељена су на три основне цјелине: прва обрађује основне појмове теорије државе и њихову трансформацију у савременим процесима редукције националне државе; друга се фокусира на контрактуалистичку/контрактаријанистичку теорију државе; трећи анализира неке од основних потенцијално могућих развитака будуће структуре, функције и улоге државе, кроз неке од доминантних актуелних идеја, каква је на примјер идеја свјетске државе.

Исходи учења (стечена знања)

Од студената се очекује да разумију темељне концепте државе који су обиљежили другу половину XX вијека, њихову теоријску и мисаону основу, као и међусобну повезаност. Студенти треба да постану оспособљени да тумаче основне политичко-теоријске појмове из домена теорије државе, те на основу тога стекну вјештине и знања неопходна да се укључе у полемику о проблемима савремене државе у свјетлу трансформације коју држава, као класична форма политикоправног организовања друштва, доживљава у свјетлу глобализације.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Уводно предавање: дескрипција предмета, садржај и литература; етимологија појма државе; дефиниције државе; држава и друштво; појам политичке теорије државе
- Класна теорија државе; плуралистичка теорија државе; *Welfare State*
- *Minimal state* и *night watchman*; анархизам
- Национална држава; теорије о суверености
- Контрактуализам; пристанак; сагласност; једногласаност
- Теорија(е) сецесије

- Природноправна и/или правнопозитивистичка основа државе
- Политичка теорија устава
- Дискреционо овлаштење; устав; уставни суд
- Демократија; тиранија већине; грађанска непослушност; теорија тираницида
- Теорија републике; конститутивна и постконститутивна фаза
- Владавина права и правна држава
- Идеја свјетске државе
- Држава и глобализација; будућност државе?
- Рекапитулација

Методe извођења наставe

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Лукић, Р. (1995). *Политичка теорија државе*. Београд: БИГЗ.
- Савановић, А. (2014). *Цивилни сектор и теорија суверености - модел "Пленума" у БиХ*, у: *Устави у времену кризе – постјугословенска перспектива*. Београд: Факултет политичких наука Универзитета у Београду (стр. 283-296).
- Савановић, А. (2019). *Теорија Републике*. Бања Лука: Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци.
- Фридрих, К. (2005). *Конституционална демократија*. Подгорица: ЦИД.
- Хајек, Ф. (2001.). *Право, законодавство и слобода*. Подгорица: ЦИД.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

ПОЛИТИЧКЕ ПАРТИЈЕ И ИНТЕРЕСНЕ ГРУПЕ

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Шести
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	6
Наставник:	Припремио: доц. др Владе Симовић
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Предмет изучава политичке партије и интересне групе. Оне су производ индустријске револуције и развоја представничке демократије. У оквиру овог предмета студенти изучавају узроке настанка политичких партија, њихово одређење, функције партија, партијске сукобе и сарадњу, унутрашње организовање партија, интерне актере и процесе, финансијско пословање партија, промјене у партијама и њихову типологију. Затим се изучавају партијски системи, партије и демократска транзиција у Европи, карактер партија и партијског система у Босни и Херцеговини, интересне групе, модели и облици њиховог учествовања у политици, затим стари и нови друштвени покрети као носиоци одређених интереса и утицајан актер у креирању политичких процеса. Циљ овако обимног предмета је да студентима максимално прикаже свијет партија и интересних група које доминирају модерним демократијама новог доба.

Исходи учења (стечена знања)

По успјешном завршетку предмета *Политичке партије и интересне групе* студенти могу са лакоћом да описују, анализирају и класификују политичке партије и интересне групе, али и да раде у њима и са њима. Ово је знање битно студентима политикологије јер су политичке партије доминантан политички актер у свим озбиљнијим друштвеним и политичким процесима савременог свијета.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Настанак и појмовно одређење партија
- Функције партија, партијска сарадња и сукоби
- Унутрашња организација партија, интерни актери и процеси у партијама
- Финансијско пословање партија
- Промјене партија и њихово типолошко одређење
- Понављање градива из првог дијела
- Релевантне партије и бројчани критеријум, некомпетитивни и компетитивни

партијски системи

- Примјери некомпетитивних и компетитивних партијских система савременог свијета
- Политичке партије и демократска транзиција у Европи: приступи и обрасци
- Политичке партије и демократска транзиција у Европи: стварање политичких институција
- Карактер партија и партијског система у Босни и Херцеговини
- Интерес и интересне групе у политици: дефиниција и типови
- Модели и облици учествовања интересних група у политици
- Интерес и интересне групе у политици: стари и нови друштвени покрети
- Понављање градива из другог дијела

Методe извођења наставe

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Гоати, В. (2008). *Политичке партије и партијски системи*. Подгорица: Факултет политичких наука Универзитета Црне Горе (стр:21-289).
- Касаповић, М. (1996). *Демократска транзиција и политичке странке: развој политичких странака и страначких сустава у Источној Европи*. Загреб: Факултет политичких знаности Свеучилишта у Загребу (стр:1-79).
- Сартори, Ђ. (2008). *Странке и страначки сустави*. Загреб: Политичка култура (стр: 107-211).
- Симовић, В. (2019). *Народ, партије и демократија у Босни и Херцеговини*. Бања Лука: Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци (стр: 191-261).
- Хејвуд, Е. (2004). *Политика*. Београд: Сlio (стр: 502-537).

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

СТАТИСТИКА

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Шести
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	6
Наставник:	Припремио: проф. др Јасмин Комић
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Употреба статистичке анализе је врло распрострањена у анализи друштвених феномена. Савремена научна истраживања су незамислива без статистичког закључивања. Циљ изучавања овог предмета је да се студенти упознају и савладају основе дескриптивне и инференцијалне статистике, како би се оспособили за рјешавање научних, али и практичних проблема уз помоћ статистике.

Исходи учења (стечена знања)

Након завршетка овога предмета студенти ће бити оспособљени да употребљавају статистичку методологију и да је примјењују да би у различитим анализама и истраживачким процедурама могли да добију резултате на основу којих се, у даљем, могу извести валидни закључци и адекватне одлуке.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Дескриптивна анализа
- Вјероватноћа
- Мјере централне тенденције
- Теоријски распореди
- Узорковање и узорачке дистрибуције
- Интервали повјерења
- Тестирање статистичких хипотеза
- Анализа варијансе
- Хи квадрат тест
- Проста линеарна регресиона и корелациона анализа
- Вишеструка линеарна регресиона и корелациона анализа
- Корелација и каузална веза
- Индексни бројеви

- Анализа временских серија
- Закључивање у статистици

Методe извођења наставe

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Комић, Ј. (2000). *Методи статистичке анализе кроз примјере: збирка задатака*. Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци.
- Ловрић, М.; Комић, Ј. и Стевић, С. (2017). *Статистичка анализа – методи и примјена, II измијењено и допуњено издање*. Бања Лука: ЈУ Народна и универзитетска библиотека Републике Српске.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

МЕДИЈИ И ПОЛИТИКА

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Шести
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	6
Наставник:	Припремио: доц. др Александар Врањеш
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Циљ предмета „Медији и политика“ јесте упознавање студената са концептом медијализоване политике, односно приближавање концепта медијски посредоване политике будућим политиколозима. Улога медија у политичком процесу мијењала се током времена, да бисмо данас, на почетку двадесет и првог вијека, могли констатовати да су медији политички извор моћи, те из односа политичког садржаја и имица у политици и њихове презентације у медијима, произилази наше поимање политике. Управо ова међузависност медија и политике, те конкретни ефекти настали из ове релације као што су спиновање, паковање политика, продаја политичара, итд., основни су фокус овог предмета.

Исходи учења (стечена знања)

Очекује се да студенти стекну основна теоријска и практична знања која омогућују како стручно праћење и валоризовање односа медија и политике, тако и професионално укључивање у аналитички приступ политици посредованој масовним медијима.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Увод - медији као "огледало" стварности
- Однос садржаја и имица у политици
- Медији као извор моћи
- Медијализација политике
- Медији, новац, моћ и политика
- Управљање утисцима у политици
- Улога медија у либералној демократији
- Однос новинара и политичара
- Спиновање
- Продаја политичара и стварање звијезда
- Продаја политике и увјерења
- Продаја рата - продаја мира

- Медији и тероризам
- Медији и међународни односи
- Закључак - политика заснована на промоцији.

Методe извођења наставe

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Баћевић, Љ. (2004). *In media res*. Београд: Институт друштвених наука.
- Лоу, П. Е. (2013). *Медији и политички процес*. Београд: Факултет политичких наука Универзитета у Београду.
- Михаиловић, В. (1984). *Пропаганда и рат*. Београд: Војноиздавачки завод.
- Шушњић, Ђ. (1999). *Рибари људских душа*. Београд: Чигоја штампа.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

СРПСКА ПОЛИТИЧКА МИСАО

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Изборни
Семестар:	Шести
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	6
Наставник:	Припремио: проф. др Ђорђе Вуковић
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Да бисмо политиколошки разумијевали и тумачили друштвено-политичке процесе у БиХ и њеном балканском окружењу, сложене унутарнационалне и међуетничке односе, обиљежја српског политичког идентитета, политичке традиције и културе, неопходно је упознати се са фундаменталним политичким идејама, националним тежњама и државотворним програмима Срба у протекла два стољећа. Гдје су коријени савремених (не)споразума са собом и другима, какви су идеали покретали државнике, дипломате, политичке вође и партије, како су највећи политички и културни мисилоци гледали на унутрашње државно уређење, какву спољашњу политику водили, како су замишљали регионално удруживање, каквим изазовима и искуствима посвједочили, какве политичке тестаменте оставили насљедница? Може ли се препознати оно српско становиште у сваким идеолошким и геополитичким тенденцијама, какав је културни контекст узроковао политичке активности, како се формирао, обликовао и кроз историју манифестовао национални образац? Која савремена политичка питања су остала отворена, који планови витални? Предмет *Српска политичка мисао* обухвата интердисциплинаран поглед на истраживање и анализирање политичких феномена и процеса на простору бивше Југославије.

Исходи учења (стечена знања)

Упознавање студената са разноврним политичким идејама, плановима и акцијама које су обиљежиле савремену политичку историју српског народа, мислима и дјелима најзначајнијих личности из националне политичке баштине, у циљу продубљивања знања о савременим политичким процесима и регионалним односима. Очекивани исход је веће и темељитије познавање настанка и развоја политичких идеја и културних задатака српског народа, националних стајалишта и искушења, поука знаменитих државника, интелектуалаца, програма партија и сл. те критичко разумијевање прошлости.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Развој српске политичке мисли до почетка 19. вијека
- Ослободилачки покрети и политичке идеје Срба у првој половини 19. вијека

- Развој конзервативне политичке мисли у Србији
- Политички либерализам код Срба – Јован Ристић и Владимир Јовановић
- Социјалистичке идеје Светозара Марковића и Димитрија Туцовића. Идеологија и политика Николе Пашића
- Слога Србо-Хрвата. Југословенски програм – политичке и идеолошке основе уједињења
- Национални покрет Срба у Хабсбуршкој монархији – Светозар Милетић. Уједињена омладина српска
- Српска политичка мисао у БиХ. Борба за аутономију. Просвјетни и национални рад
- Српска народна организација. Босански сабор
- Политички идеализам и револуционарна мисао чланова Младе Босне
- Демократска стајалишта Љубомира Љубе Давидовића и Милана Грола
- Комунизам и национализам
- Распад СФРЈ
- Република Српска
- Дејтонски споразум. Политика идентитета и национална мисао у БиХ.

Методe извођења наставе

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Вуковић, Ђ. (2018). *Предстража славе и плача, српско питање у БиХ прије и после Југославије*. Бања Лука: Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци и Београд: Институт за политичке студије.
- Ковић, М. (2015). *Срби 1903–1914: Историја идеја*. Београд: Сlio.
- Симеуновић, Д. (2003). *Нововековне политичке идеје код Срба*. Београд: Институт за политичке студије.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

ИСЛАМСКА ДРУШТВЕНО-ПОЛИТИЧКА МИСАО

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Изборни
Семестар:	Шести
Фонд часова:	3 + 1
Број ECTS бодова:	6
Наставник:	Припремио: проф. др Душко Трнинић
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Кроз предмет *Исламска друштвено-политичка мисао* настоји се приказати међуоднос исламског учења и његовог утицаја на политику и социјално уређење исламских друштава. Студенти ће се упознати с историјским условима у којима настаје ислам, његовим основним теолошким учењима и доктринарним прописима. Акцент је стављен на свакодневни живот исламске заједнице, као и везу ове религије са друштвено-политичким и социјалним уређењем. Такође, настоји се указати на историјске изазове са којима су се суочавала исламска друштва и приказати реакције ове религије на колонијализам, модернизацију, секуларизацију и глобализацију. Због тога се посебно обраћа пажња на исламске учењаке и мислиоце који су настојали понудити одговор на питање: Како одговорити на изазове модернизације, а истовремено сачувати изворно исламско учење и вјерничку праксу?

Исходи учења (стечена знања)

Студенти треба да овладају основним појмовима из динамичне области религијско-политичке интеракције, да се оспособе за разумијевање конкретних видова испољавања тог међуодноса и успостављање неоптерећеног критичког и објективног става према феноменима значајним за друштвени и политички живот, а који су, неријетко интенционално, оптерећени високим степеном манипулације и тенденциозне инструментализације.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Религијско, друштвено и политичко у изворима ислама
- Првобитна политичка пракса и утемељење политичке мисли у исламу
- Класичне теорије о односу између халифата и политичке моћи
- Сунитски и шитски приступ у политици
- Шеријатска ограничења и политички прагматизам у исламу
- Исламска мисао у сучељавању са модерним Западом и колонијализмом
- Развојне фазе и видови исламског реформизма

- Реформистичке идеје на прелазу из XIX у XX вијек – изазови модернизације и секуларизације
- Политичка мисао муслиманских „модерниста“ (Џемалудина Афганија, Мухамеда Абдухуа, Алија Абдурафика, Касима Амина, Сејида Ахмеда Кана, Мухамеда Икбала и других)
- Реформистички заокрет ка фундаментализму и исламизму (Рашид Рида); Институционализовање политичког ислама – Хасан ал-Бана (*Муслиманска браћа*) и Абул Ала Мевдуди (*Džemaati islami*)
- Револуционарни исламизам Сејида Кутба
- Исламска политичка мисао пред искушењима национализма, социјализма и демократије
- Политичка доктрина имама Хомеинија и Исламска револуција у Ирану; Допринос Алија Шаријатија
- Фундаменталистички редуccionизам радикалних исламиста
- Перспективе исламске политичке мисли и праксе; Ислам у XXI вијеку: Ислам и глобализација.

Методe извођења наставе

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Карчић, Ф. (1990). *Друштвено-правни аспекти исламског реформизма*. Сарајево: Исламски теолошки факултет (одабрани дијелови).
- Куленовић, Т. (2008). *Политички ислам: основни појмови, аутори и скупине једног модерног политичког покрета*. Загреб: ВБЗ (одабрани дијелови).
- Танасковић, Д. (2018). *Ислам: догма и живот*. Београд: СКЗ (одабрани дијелови).
- Трнинић, Д. (2010). *Религија пред изазовима глобализације*. Бања Лука: Удружење за филозофију и друштвену мисао (одабрани дијелови).
- Шабел, М. (2017). *Речник заљубљеника у ислам*. Београд: Службени гласник (одабрани дијелови).

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

ГЕОПОЛИТИКА

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Седми
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	5
Наставник:	Припремио: проф. др Срђа Трифковић
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Упознавање са појмом геополитике и са класицима геополитичке мисли, уз систематску примјену геополитичких концепата и аналитичких метода у студијама случајева кроз историју, са циљем сагледавања трајних законитости дјеловања физичко-географских и друштвено-географских фактора на међународнополитичке појаве и процесе.

Исходи учења (стечена знања)

Студент ће стећи основна знања из предмета као дисциплине и као начина сагледавања свијета. Такође ће да стекне увид у значај интеракције просторних константи и људског фактора кроз студије конкретних случајева кроз историју. Циљ је да теоретско геополитичко утемељење буде спојено са практичном способношћу сагледавања просторних компоненти у анализи спољнополитичких феномена и процеса од старог вијека па све до наших дана.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Појам и дефинисање Геополитике
- Немачка органицистичка школа геополитике и француски посибилизам
- Класична англо-америчка школа геополитике, Мехен, Макиндер и Спајкман.
- Руска геополитичка школа: (нео)евроазијска, континенталистичка и атлантистичка.
- Геополитичка доктрина ваздушне моћи, Дует и Северски
- Кина као „централно царство“; Персија као светска империја; Грчка, Македонија, Рим
- Исламска експанзија, Византија, Крсташки ратови, Османско царство, Венеција
- Кина на прагу глобалне пројекције моћи
- Настанак европског система равнотеже снага
- Енглеска и Француска пре 1789; Наполеон, Метерних, Бизмарк; „Велика игра“ у Азији
- Realpolitik, Weltpolitik, Wehrpolitik. Геостратегије сила од јулске кризе до Версаја
- Геостратегије зарађених сила 1939-45 и „геополитика“ као нацистичка метафизичка визија.
- Од Кенана и Труманове доктрине до распада СССР: постхумни тријумф Макиндера и

Спајкмана

- Република Српска и Србија - савремени геополитички и геостратегијски положај
- Глобализација, детериторијализација, миграције и демографски трендови, мултиполаризација свијета

Методe извођења наставe

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Defarges, M.P. (2006). *Geopolitički rječnik*. Zagreb: CPI.
- Вуковић, Н. (2007). *Логика Империје, Николас Спајкман и савремена америчка геополитика*. Нови Сад: Нација прес-Конрас.
- Дугин, А. (2004). *Основи геополитике II.: Просторно мислити*. Зрењанин: Екопрес.
- Дугин, А. (2004). *Основи геополитике I.: Геополитичка будућност Русије*. Зрењанин: Екопрес.
- Степић, М. (2016). *Геополитика – идеје, теорије, концепције*. Београд: Институт за геополитичке студије.
- Трифковић, С. (2017). *Континуитет Хладног рата*. Београд: Геополитика.

Допунска литература:

- Dodds, K. (2009). *Geopolitika*. Sarajevo/Zagreb: Šahinpašić.
- Бжежински, З. (2001). *Велика шаховска табла*. Бања Лука: Романов и Подгорица: ЦИД.
- Макиндер, Х. (2009). *Демократски идеали и стварност*. Београд: Метафизика.
- Матић, Б. и Балкана, Т. (1995). *Монографија о геополитици*. Београд: СКЦ.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

УВОД У СТУДИЈЕ МЕЂУНАРОДНЕ БЕЗБЈЕДНОСТИ

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Седми
Фонд часова:	3 + 1
Број ECTS бодова:	5
Наставник:	Припремио: проф. др Милош Шолаја
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Разумијевање процеса у међународним односима и њихов све сложенији облик у савременом свијету. Историјски преглед и периодичне промјене у међународним односима, настанак и развој дисциплине с посебним освртом на 20. и 21. вијек. Анализа структуре, процеса и законитости у међународним односима кроз посматрање и анализу основних елемената система међународних односа – система држава и међународних организација и њихових циљева, понашања држава и интеграционих процеса, утицај других субјеката међународних односа - народа, недржавних покрета, и религиозних организација, невладиних и антивладиних покрета, међународног јавног мњења, као и фактора попут географског, технолошког, војног. Анализа улоге моћи и силе у међународним односима, приступ националној и међународној безбједности, конфликтима у међународним односима с посебним освртом на рат. Анализа типова међународних односа укључујући опис пост-хладноратовског међународног система, различитим виђењима будућности и распоредом моћи.

Исходи учења (стечена знања)

Оспособљеност за разумијевање процеса и дешавања у међународним односима, теоријске и политичке основе, утицаја субјеката и фактора међународних односа у тим процесима. На основу тога оспособљеност за анализу ситуација и предвиђање процеса. Обученост за самостално бављење појавама из ове области, развијање способности за истраживања и критичко посматрање међународних односа и примјену основних знања у пракси.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Увод и историјски преглед развоја проучавања међународних односа, развој дисциплина које су претходиле успостављању научног приступа изучавању међународних односа; основни појмови и категорије и разликовање појмова: међународни односи – међународно право; разлика приступа међународни односи - спољна политика, дипломатија, предмет изучавања у међународним односима
- Основи изучавања међународних односа, дефиниција МО, појава науке о МО, одређење и предмет науке о МО,

- Методологија истраживања и анализа у међународним односима
- Субјекти међународних односа - однос субјеката и праксе; основе аналитичког оквира
- Фактори међународних односа - однос субјеката, фактора и праксе
- Моћ, сила и интереси у међународним односима
- Теоријски приступ међународним односима: општи приступ изучавања теорија и значај теорија
- Међународни поредак, појам и испољавање типова међународног поретка;
- Утицај глобалних односа и процеса: промјене у међународном систему или промјена система – глобализација свјетске политике
- Структура и распоред моћи у међународним и глобалним односима: географски, демографски, еколошки, војни фактор у савременим међународним односима.
- Национална и међународна безбједност и главни безбједносни изазови и пријетње у међународним и глобалним односима: тероризам, ширење оружја за масовно уништавање, климатске промјене, енергетска безбедност, пандемије...;
- Међународни односи и глобалне кризе: утицаји савремених економских, финансијских, еколошких и других криза
- Савремено међународно право и међународни односи
- Међународна етика и њена улога у међународним односима
- Пројекција предвиђања и прогнозирања будућности у међународним односима

Методe извођења наставе

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Аћимовић, Љ. (1987). *Наука о међународним односима: Теорије и истраживачки правци*. Београд: Научна књига-Институт за међународну политику и привреду.
- Вукадиновић, Р. (2004). *Међународни политички односи*. Загреб: Политичка култура (претходно издање Загреб: Барбат 1998).
- Димитријевић, В. и Стојановић, Р. (1996). *Међународни односи*. Београд: Службени лист.
- Иблер, В. (1971). *Међународни односи*. Загреб: Напријед.
- Нај, Ц. (2006). *Како разумевати међународне сукобе*. Београд: Стубови културе.

Допунска литература:

- Кегли, Ч. и Виткоф, Ј. (2004). *Светска политика, тренд и трансформација*. Прометеј, Земун
- Симић, Р.Д. (1999). *Поредак света*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се

исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

МЕЂУНАРОДНО ЈАВНО ПРАВО

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Седми
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	5
Наставник:	Припремио: доц. др Матеј Савић
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Предмет се бави међународним јавним правом као посебном правном граном. Предмет се бави теоријским проблемима науке о међународном праву, историјским развојем међународних односа и међународног јавног права, као и његових подграна, те савременим међународноправним поретком и позитивно-правним међународним актима. Предмет међународно право обједињује теоријско-правне, упоредно-правне, емпиријске, историјске, философске, социолошке, политиколошке и правно-политичке аспекте изучавања материје међународног јавног права.

Исходи учења (стечена знања)

Исход учења је стицање знања из области међународног јавног права и синтетизовање савладане материје са предходним знањима из других предмета које је студент апсолвирао. Такође, један од битних исхода је и изградња сопственог мишљења у вези предметне материје, као и савладавање теоријских дилема у кореспонденцији са практичним приступом, те савладавање методолошких основа у изучавању предмета уопште, како би студент могао користити стечена знања и вјештине у самосталном изучавању ове сложене и динамичне дисциплине.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Појам, међународног права и одређење међународноправног поретка
- Однос међународног и унутрашњег права; теорија и пракса
- Извори међународног права
- Међународно уговорно право
- Територија у међународном праву
- Појам субјеката међународног права
- Држава у међународном праву
- Права и дужности држава, признање држава и влада, сукцесија држава
- Квазидржаве као субјекти међународног права
- Међународне организације

- Организација уједињених нација, Европска унија, Савјет Европе
- Мирно рјешавање спорова у међународном праву; дипломатска средства и међународни судски органи
- Међународна заштите људских права
- Међународно кривично право и међународно кривично правосуђе
- Феномен рата и међународно право

Методe извођења наставe

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Аврамов, С и Крећа, М. (2008). *Међународно јавно право*. Београд: Правни факултет Универзитета у Београду.
- Деган, В. Ђ. (2000). *Међународно право*. Ријека: Правни факултет Универзитета у Ријеци.
- Кривокапић, Б. (2017). *Међународно јавно право*. Београд: Факултет Унион и Институт за упоредно право.
- Мијовић, Љ. (2019). *Основе међународног јавног права 1.* Бања Лука: Comesgrafika.
- Мијовић, Љ. (2019). *Основе међународног јавног права 2.* Бања Лука: Comesgrafika.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

ОСНОВЕ ДИПЛОМАТИЈЕ

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Седми
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	5
Наставник:	Припремио: проф. др Срђа Трифковић
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Разматрање дипломатије као професионалне активности кроз историју, са специфичним задацима, правилима понашања и институционалним оквирима, биће првенствено фокусирано на европско наслеђе, уз краћи осврт на традицију Истока и на наглу деградацију класичне дипломатије у савременом свету.

Исходи учења (стечена знања)

Изучавањем дипломатија као интеракција и интерсекција спољне политике држава представиће студентима мотивације и стратегије доносилаца одлука и значај њихових вредносних ставова и перцепције националних и државних интереса у артикулисању дипломатских стратегија и њима сходних тактичких потеза.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Дипломатија у Старом вијеку
- Дипломатија Византије као интегрални део стратегије опстанка у ненаклоном окружењу
- Дипломатија у ренесансој Италији - настанак и рани развој концепта мултиполарне равнотеже снага
- Вестфалски систем - Верски ратови 16. века и Тридесетогодишњи рат као темељ савременог дипломатског поретка и међународног система суверених држава
- Дипломатија XVIII века као кључно оруђе балансирања међу силама сродног вредносног система
- Од „европског концерта“ до епохе „реалполитике“ и учесталих криза уочи краха система 1914.
- Дипломатија у сенци постбизмарковске „светске политике“ Кајзер-рајха и параван за унапред зацртане исходе.
- Версајски споразум - Крах „отворене дипломатије“ и слабост концепта колективне безбиједности оличеног у Друштву народа

- Субординација дипломатије идеологији у тоталитарним системима, сличности дипломатије СССР-а, Мусолинијеве Италије и нацистичке Немачке.
- Дипломатија за време Другог светског рата, конференције које су направиле структуру послератног поретка у свету
- Биполарност и монополарност – Релативна стабилност биполарног система, предвидивост дипломатског дискурса у вријеме хладног рата, УН као реторички форум.
- Берлинска и Кубанска криза – Два примјера Хладноратовске дипломатије, која су промијенила дипломатску праксу Хладног рата
- Улога и природа дипломатије у глобализованом свијету 21. вијека
- Дипломатија данас – Жељени исходи су унапред зацртани (Рамбује), дипломате постају активни учесници у политичком процесу земље-домаћина (Мајкл Кирби).
- Правци развоја дипломатије XXI вијеку – Питање будућности дипломатије као вјештине и научне дисциплине.

Методe извођења наставe

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Бериц, Ц. (2008). *Дипломатија - теорија и пракса*. Београд: „Филип Вишњић“.
- Кисинџер, Х. (1999). *Дипломатија I-II*. Београд: Верзалпрес.
- Митић, М. (1999). *Дипломатија: делатност, организација, вештина, професија*. Београд: Завод за уџбенике.
- Фромкин, Д. (2008). *Последње лето Европе*. Београд: Жагор.

Допунска литература:

- Berković, S. (1996). *Diplomacija i diplomatska profesija*. Zagreb: FPZ.
- Дјурант, В. (2005). *Ренесанса: Историја италијанске цивилизације 1304-1576. (одломци)*. Београд: Одбрана.
- Мичел, С. (2010). *Историја позног Римског царства*. Београд: Слио.
- Оболенски, Д. (1996). *Византијски комонвелт*. Београд: Просвета.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Поседна назнака

ПРАКТИЧНА НАСТАВА ИЗ МЕЂУНАРОДНИХ ОДНОСА 1

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Седми
Фонд часова:	
Број ECTS бодова:	5
Наставник:	Припремио: проф. др Милош Шолаја
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Циљ предмета Практична настава 1 је стицање практичног знања из области међународних односа како би студенти били оспособљени за практични рад по завршетку студијског усмјерења које су одабрали.

Исходи учења (стечена знања)

Студенти ће кроз предмет Практична настава 1 да се упознају са радом у институцијама које се баве међународним односима и које остварују међународну сарадњу. По завршетку практичне наставе студенти ће бити оспособљени за практични рад у оквиру усмјерења за које се школују.

Садржај предмета

Предвиђено је да се практична настава реализује кроз волонтирање у одговарајућим јавним институцијама и предузећима, приватним компанијама и невладином сектору. По завршетку практичне наставе студенти су обавезни да доставе потврду о волонтирању у трајању од 25 сати. Преосталих 5 сати предвиђених за практичну наставу, студенти ће искористити тако што ће водитељу практичне наставе и колегама са студија представити стечено знање и искуства са практичне наставе коју су похађали. Практична настава се одвија у временском оквиру трајања семестра дефинисаном академским календаром.

Методe извођења наставе

Предмет Практична настава 1 подразумијева припремну наставу и вјежбе на првом часу семестра, затим практичан волонтерски рад у трајању од 25 сати и његову презентацију у преосталих 5 сати предвиђених за практичну наставу. Током трајања практичне наставе студенти ће се редовно сусретати са водитељем практичне наставе који ће да координише њихову праксу, рад и да у коначноме да описну оцјену о њиховом практичном ангажману

Литература

/

Облици провјере знања и оцјењивање

Студенти су обавезни да присуствују на најмање 80% сати од укупног броја сати волонтирања (25 сати), као и 5 сати организованих сусрета са наставником и сарадницима, на којима ће представљати активности које су обављали током волонтирања, разматрати послове којима су се бавили и израђивати задатке у складу са предвиђеним исходима учења.

Студенти су обавезни доставити Дневник волонтерског рада у којем су јасно наведени датуми и сати волонтерског рада.

Студенти су обавезни написати Извјештај који треба да садржи сљедеће:

1. Кратак опис организације у којој је обавио/ла волонтерски рад у трајању од 25 сати.
2. Опис послова које је обављао/ла током волонтирања
3. Детаљан опис и анализу радних задатака
4. Личне приједлоге у вези са могућностима унапређења рада институције у којој су били на пракси

Посебна назнака

Оцјена из предмета није бројчана

АНАЛИЗА ПОЛИТИКА ВЕЛИКИХ СИЛА

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Изборни
Семестар:	Седми
Фонд часова:	3+ 1
Број ECTS бодова:	5
Наставник:	Припремио: проф. др Милош Шолаја
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

СТИЦАЊЕ ЗНАЊА И УСВАЈАЊЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ ЗА АНАЛИЗУ СПОЉНИХ ПОЛИТИКА ВЕЛИКИХ СИЛА У САВРЕМЕНОМ СВИЈЕТУ. АНАЛИЗА КОНЦЕПЦИЈА И СТРАТЕГИЈА СПОЉНИХ ПОЛИТИКА ВЕЛИКИХ СИЛА И НАЧИНИ ЊИХОВОГ ФОРМУЛИСАЊА. АНАЛИЗА НАЦИОНАЛНИХ ИНТЕРЕСА У ОДНОСУ НА СПОЉНЕ ПОЛИТИКЕ ВЕЛИКИХ СИЛА И ОДНОС ДОМАЋИХ (УНУТРАШЊИХ) ПОЛИТИКА ПРЕМА СПОЉНИМ ПОЛИТИКАМА ВЕЛИКИХ И ДРУГИХ ВАЖНИХ АКТЕРА У МЕЂУНАРОДНОЈ ПОЛИТИЦИ. ОДНОСИ ДОМАЋИХ АКТЕРА У ПРОЦЕСУ КОНЦИПИРАЊА И ФОРМУЛИСАЊА СПОЉНИХ ПОЛИТИКА. ОДНОС СОПСТВЕНЕ СПОЉНЕ ПОЛИТИКЕ И СПОЉНИХ ПОЛИТИКА ВЕЛИКИХ СИЛА И СПОЉНИХ ПОЛИТИКА ДРУГИХ ЗЕМАЉА ВАЖНИХ ЗА СОПСТВЕНУ ЗЕМЉУ. КОНТЕКСТУАЛНА АНАЛИЗА КОНКРЕТНИХ СПОЉНИХ ПОЛИТИКА ВЕЛИКИХ СИЛА И ДРУГИХ ЗЕМАЉА УТИЦАЈНИХ У МЕЂУНАРОДНИМ ОДНОСИМА У ЗАВИСНОСТИ ОД АКТУЕЛНИХ ПРОЦЕСА У МЕЂУНАРОДНИМ ОДНОСИМА. АНАЛИЗА ПОЛИТИКА МЕЂУНАРОДНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА У ЗАВИСНОСТИ ОД ПОЛИТИКА ВЕЛИКИХ СИЛА.

Исходи учења (стечена знања)

СТИЦАЊЕ ЗНАЊА О КОНКРЕТНИМ СПОЉНИМ ПОЛИТИКАМА ВЕЛИКИХ ЗЕМАЉА И ОДНОСИ СОПСТВЕНЕ ЗЕМЉЕ У КОНТЕКСТУ ТИХ ПОЛИТИКА. РАЗУМИЈЕВАЊЕ ПРОЦЕСА И МЕТОДОШКИ РАЗВОЈ АНАЛИТИЧКИХ СПОСОБНОСТИ ЗА САГЛЕДАВАЊЕ, ОЦЈЕНУ И ПРОЦЈЕНУ ДАЉИХ КРЕТАЊА У СПОЉНИМ ПОЛИТИКАМА ВЕЛИКИХ СИЛА, РАГИОНАЛНИХ СИЛА И СУСЈЕДНИХ ЗЕМАЉА. КОНТЕКСТУАЛИЗАЦИЈА СПОЉНЕ ПОЛИТИКЕ СОПСТВЕНЕ ЗЕМЉЕ У СВЈЕТЛУ ПОЛИТИКА ВЕЛИКИХ СИЛА – РАЗВОЈ СПОСОБНОСТИ КОНЦИПИРАЊА И ДЕФИНИСАЊА СПОЉНОПОЛИТИЧКИХ СТРАТЕГИЈА КАО И ПРОЈЕКТОВАЊЕ СПОЉНОПОЛИТИЧКИХ АКЦИЈА.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Међународни односи у савременом свијету, међународни поредак, међузависност и моћ у односима великих сила
- Односи великих сила и других јаких земаља међусобно, као и у оквирима међународног поретка, односи моћи и спољне политике
- Како анализирати политике великих сила, спољне политике малих држава и суб-државних ентитета у односу на политике великих и важних држава

- Дефинисање спољних политика великих сила – актери формулације тих политика, домаћи одговори на те спољне политике
- Контекстуализација спољних политика – историјски, емотивни и политички контекст
- Однос унутрашњих и спољних политика – анализа актера у формулисању спољних политика с нагласком на улогу индивидуа као субјеката спољних политика
- Америчко-руски односи: спољне политике САД и Русије у контексту међународног поретка
- Кина у савременим политичким и економским односима, мека моћ Кине
- Спољне политике великих сила у процесу јачања утицаја – Индија, Пакистан, Бразил, Иран, Нигерија
- Европска унија као спољнополитичка сила и унутрашњи односи између чланица – Њемачка и Француска, Италија, земље Бенелукса, однос унутрашњих и спољних политика, ЕУ са двије брзине, мале државе у ЕУ
- Постсоцијалистичке земље на путу јачања утицаја – Пољска и остале земље В-4 (Чешка, Словачка, Мађарска)
- Евроазијски интеграциони процеси – Евроазијска унија, Шангајска организација за сарадњу, ОДКБ, ЗНД
- Трансатлантске безбједносне интеграције и диференцирана улога чланица – САД, Велика Британија, Турско-Грчки односи
- Турска и политике према сусједним регионима – Балкан, Кавказ, Медитеран, Блиски Исток
- Велике силе и савремени оружани сукоби између малих држава и унутрашњи оружани сукоби

Методe извођења наставе

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Вукадиновић, Р. (2001). *Међународни односи од хладног рата до глобалног поретка*. Загреб: АКД.
- Гедис, Ц.Л. (2003). *Хладни рат: ми данас знамо*. Београд: Слио.
- Кенеди, П. (2003). *Успон и пад великих сила*. Цетиње: ЦИД и Београд: Службени лист.
- Нај, Ц. (2006). *Како разумевати међународне сукобе*. Београд: Стубови културе.
- Симић, Р.Д. (1999). *Поредак света*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
- Шолаја, М. (2013). *Америка у вртлогу Балкана*. Бања Лука: Центар за међународне односе.

Допунска литература:

- Бжежински, З. (1999). *Велика шаховска табла*. Подгорица: ЦИД.

- Вукадиновић, Р. (2007). *Вањска политика САД*. Загреб: Политичка култура.
- Вукадиновић, Р. (2005). *Нуклеарне стратегије суперсила*. Загреб: Политичка култура.
- Кауфман, П.Ц. (2010). *Кратка историја спољне политике САД*. Бања Лука: Центар за међународне односе.
- Кисинџер, Х. (2011). *Треба ли Америка спољну политику*. Београд: Клуб плус.
- Лонгворт, Ф. (2000). *Стварање источне Европе*. Београд: Слио.
- Шолаја, М. (2006). *Балкан у трансатлантској пукотини*. Бања Лука: Центар за међународне односе.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

РЕГИОНАЛНЕ СТУДИЈЕ БЕЗБЈЕДНОСТИ

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Изборни
Семестар:	Седми
Фонд часова:	3 + 1
Број ECTS бодова:	5
Наставник:	Припремио: проф. др Милош Шолаја
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Познавање активности субјеката и утицаја фактора међународних односа на безбједност Југоистока Европе (Балкана). Познавање политичких система, безбједносних стратегија и безбједносних политика земаља Региона. Улога земаља појединачно у остваривању регионалне безбједности и стабилности. Познавање свих облика и нивоа регионалне сарадње и могућности регионалне сарадње. Познавање изазова безбједности савременог доба и одговора земаља Региона на те изазове. Региони и земље појединачно у интеграционим процесима. Безбједност и безбједносне стратегије у постосоцијалистичким и транзиционим процесима на Југоистоку Европе. Позиција регионалних актера у међународној безбједности.

Исходи учења (стечена знања)

Познавање могућности регионалних играча у односу на савремене изазове безбједности. Оспособљеност за креирање стратегија безбједности и доношење политика безбједности као и дефинисање конкретних активности у циљу реализације тих политика, оспособљеност за ангажовање у интеграционим процесима као и у институцијама законодавне и извршне власти, медијима, академским, невладиним и другим организацијама. Способност анализе и могућности процеса у сфери безбједности у међународним односима.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Традиционални изазови безбједности на Балкану: национални етнички, политички, економски, политички, оружани и други конфликти
- Историјска искуства регионалне сарадње и савезништво од античког доба до хладног рата
- Геополитичке карактеристике Региона и фактори међународних односа и међународне безбједности
- Компаративни политички системи држава Југоистока Европе
- Југоисточна Европа у односу на Источну и Средњу Европу

- Постхладноратовске геополитичке, геоекономске и геостратешке промјене на Балкану
- Савремени изазови безбједности на Балкану
- Утицај великих и важних држава и других геополитичких играча на безбједност Балкана
- Функционално регионално повезивање у сфери безбједности
- Спољне политике и стратегије безбједности земаља Балкана
- Друштвене и политичке промјене, политичко организовање и процеси на Југоистоку Европе
- Национално питање и националне политике у безбједносним процесима у Региону
- Стратегије безбједности у односу на источне и западне безбједносне интеграционе процесе, концепте неутралности и несврстаности; демилитаризација
- Изградња мира и повјерења у Региону
- Регионална безбједност у контексту глобалних изазова и појаве нових актера у сфери међународне безбједности (Кина, Иран, Бразил, Индија и др.)

Методe извођења наставе

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Вудворд, С. (1996). *Балканска трагедија*. Београд: „Филип Вишњић“.
- Калдор, М. (2005). *Нови и стари ратови*. Београд: Београдски круг.
- Мазовер, М. (2003). *Балкан: кратка повијест*. Загреб: Средња Еуропа.
- Нишић, С. (1999). *Велике силе и Балкан*. Београд: Војноиздавачки завод.
- Шолаја, М. (2006). *Балкан у трансатлантској нукотини*. Бања Лука: Центар за међународне односе.

Допунска литература:

- Кремптон, Р. (2002). *Балкан после другог светског рата*. Београд: Слио.
- Павловић, С.К. (2004). *Историја Балкана*. Београд: Слио.
- Тиндемманс, Л. (1996). *Недовршени мир: Извјештај међународне комисије за Балкан*: Загреб: ХХО за људска права и Сарајево: Правни центар ФОД БиХ.
- Шушић, С. (2001). *Балкански геополитички кошмар*. Београд: НИУ „Војска“.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из

цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

САВРЕМЕНЕ СТРАТЕГИЈСКЕ СТУДИЈЕ

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Седми
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	5
Наставник:	Припремио: проф. др Срђа Трифковић
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Упознавање са класичном и савременом стратегијском мишљу, примјена стратегијских метода планирања. Истраживање развоја стратегијске мисли од вјештине управљања војском до вјештине управљања државом. Испитивање теорије стратегије као моста између војне моћи и политичких циљева. Разматрање феномена рата од античког периода до хибридног рата данас. Анализа великих државних стратегија кроз историју.

Исходи учења (стечена знања)

Студент ће стећи основна знања из теорије стратегије као дисциплине која не припада само војним наукама, већ и политичкој реалности савремене државе. Кроз стратегијска начела и методе моћи ће да разумије дугорочно државно пројектовање којим се обезбјеђују друштвене вриједности и достижу највиши национални интереси. Кроз анализу глобалних стратегија великих сила студент ће боље сагледати стратегијске законитости у међународној политици. Постићи ће се и боље разумијевање нуклеарних стратегија као опасности по свјетски мир.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Појам, дефинисање и извори стратегије
- Класична стратегијска мисао Истока и Запада
- Теорија стратегије Карл фон Клаузевића
- Стратешка култура као логика стварности
- Трансформација рата
- Утицај великих технолошких промена на стратегијске доктрине
- Велика стратегија у Првом и Другом свјетском рату
- Глобална стратегија САД и СССР за вријеме Хладног рата
- Нуклеарне стратегије у XXI вијеку
- Однос између класичне и нуклеарне стратегије

- Стратегија нергуларног ратовања
- Стратегија и географија
- Развој српске стратешке мисли
- Посредне стратегије
- Стратегијско планирање у политици

Методe извођења наставe

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Арон, Р. (2001). *Мир и рат међу нацијама*. Сремски Карловци: Издавачка књижарница Зорана Стојановића.
- Божић, Н. (1974). *Послератна глобална стратегија САД*. Београд: Институт за међународну политику и привреду.
- Давутоглу, А. (2014). *Стратегијска дубина*. Београд: Службени гласник.
- Крга, Б. (2017). *Стратегија националне безбедности у теорији и пракси*. Београд: Медија центар и Одбрана.
- Кревелд, В.М. (2012). *Трансформација рата*. Београд: Службени гласник.
- Сен, Ц. (2012). *Умеће ратовања*. Београд: Бабун.

Допунска литература:

- Каполи, Г. (2008). *Уметност победе*. Београд: Факултет безбедности Београд и ЈП Службени гласник.
- Мирковић, Т. (2003). *Стратегије и ратне доктрине суперсила и блокова*. Београд: Војно издавачки завод.
- Мишић, Ж. (1993). *Стратегија – вештина ратовања (репринт)*. Београд: Војно издавачки и новински центар.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

ОСНОВЕ СПОЉНЕ ПОЛИТИКЕ

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Осми
Фонд часова:	3 + 1
Број ECTS бодова:	5
Наставник:	Припремио: проф. др Милош Шолаја
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Познавање спољне политике као једне од јавних политика (policy) која настаје у контексту унутрашње и међународне политике (politics). Циљ је разумијевање процеса доношења и спровођења спољне политике у савременим условима међународних односа, као и схватање историјског развоја концепта спољне политике, доношење стратегија и посебности доношења спољнополитичких стратегија и одлука. Дефинисање интереса, детерминанти, фактора, извора и ограничења за стварање и спровођење спољне политике, уз препознавање ових појава у стварним ситуацијама. Изучавање се усмјерава и ка одређењу и утврђивању особености субјеката спољне политике – државе и других, подржавних и надржавних актера. Анализа конкретних спољних политика држава и других субјеката у стварним околностима (с обзиром на изворе, одреднице, интересе и ограничења), настојање да се дефинише критичка оцјена тих политика посматрајући их на више нивоа, од унутрашњег, преко регионалног до глобалног.

Исходи учења (стечена знања)

Развијање способности за самосталну анализу спољних политика појединих држава и активности других субјеката у међународним односима који утичу на спољну политику. Разумијевање и анализа односа унутрашње и спољне политике – улоге извршне и законодавне власти, улога администрације. Разумијевање процеса одлучивања у спољној политици. Развијање способности давања доприноса креирању спољнополитичких концепција, спољнополитичких стратегија, спољнополитичких акција и вођења спољнополитичких активности. Способност самосталног креирања ставова у спољној политици и разрада примјене инструмената спољне политике.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Основи теорије спољне политике – дефиниција, упознавање са силабусом, методологија истраживања у спољној политици
- Субјекти и фактори спољне политике, однос унутрашње и спољне политике

- Стратегије и концепције спољне политике
- Детерминанте и лимити спољне политике
- Анализе и одлучивање у спољној политици
- Разлике у спољној политици великих и малих држава
- Спољна политика Сједињених Америчких Држава
- Спољна политика Русије
- Спољна политика Кине
- Заједничка спољна и безбједносна политика Европске уније
- Спољна политика Њемачке
- Спољна политика Турске
- Спољна политика Француске
- Спољна политика држава Источне и Централне Европе
- Спољне политике Југоисточне Европе, БиХ и Републике Српске

Методe извођења наставe

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Kaufman, P. Dž. (2010). *Kratka istorija spoljne politike SAD*. Banja Luka: Centar za međunarodne odnose.
- Kissinger, H. (2005). *Treba li Amerika vanjsku politiku*. Zagreb: Goleden maketing.
- Vukadinović, R. (2005). *Teorije vanjske politike*. Zagreb: Politička kultura.
- Висковић, И. (2008). *Детерминанте спољне политике Србије*, у: Зборнику *Елементи стратегије спољне политике Србије*. Београд: Институт за међународну политику и привреду (стр. 17 – 31).

Допунска литература:

- Kisindžer, H. (2000). *Diplomatija I i II*, Beograd: Verzal Press.
- Kovačević, Ž. (2009). *Amerika i raspad Jugoslavije*. Beograd: „Filip Višnjić“.
- Šolaja, M. (2006). *Balkan u transatlantskoj pukotini*. Banja Luka: Centar za međunarodne odnose

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Поседна назнака

ЕВРОАЗИЈСКЕ СТУДИЈЕ

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Осми
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	5
Наставник:	Припремио: проф. др Срђа Трифковић
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Евроазија је у физичко-географском смислу “суперконтинент” од 55 милиона квадратних км, али је предмет изучавања панрегион у ужем смислу који чине “срце копна” и азијско-пацифички “рубни појас”: Русија, Кина и Централна Азија. Циљ је упознавање студената са географијом, историјом и културом водећих народа и панрегије као целине и са изгледима за развој њених потенцијала као новог економског и војно-политичког стожера света.

Исходи учења (стечена знања)

Студенти ће стећи увид у битне карактеристике једног од кључних панрегиона савременог света и у његов значај као “изазивача” таласократске глобалне хегемоније САД, уз посебан акценат на успон Кине као настајуће силе првог реда и повратак Русије на светску сцену. Такође ће бити упознати са теоретском основом “евроазијства” као појмовног оквира и као идеологије; и оспособљени да разматрају значај и употребљивост концепта у формулисању и приоритизацији циљева доносилаца одлука водећих сила тог панрегиона.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Географија ширег Срца копна, од Карпата и Босфора до “првог острвског ланца” на азијско-пацифичком рубу, од Арктичког океана до Хималаја: региони, климатске зоне, морфологија, природни ресурси, популација, транспортни коридори
- Пут свиле, од античких времена до данас: његов настанак, периоди процвата и прекида и стратегије заинтересованих сила кроз векове.
- Савремени значај и улога концепцијског модела пута свиле за кинеску развојну стратегију “пута и појаса”
- Геополитички вектори: притисак степена етаблиране цивилизације
- Ширење Русије ка истоку од 16. века и ка југоистоку у 19. веку
- “Век понижења” и опоравак Кине, изазов трајног ускраћивања стожерног простора таласократији.
- Русија и Кина: партнерство супротности;

- Централна Азија: историјски корјени, јединство и разноликост друштава од Каспијског мора до Манџурије и од Сибира до Хиндукуша;
- Евроазијство као идеологија и као матрица велике стратегије државе у Русији/СССР-у од половине 19. вијека до данас;
- Изазови политичког ислама, како шиитског (Иран) тако и сунитског (Турска);
- Индија и Индијски океан као зона сусрета „мора и копна“;
- Евроазија као изазивач глобалног поретка: од економског повезивања и партнерства ка војно-политичком савезништву;
- Геополитичка логика савезништва са једне, културне и стратешке препреке трајној алијанси са друге стране;
- Спољне претње и унутрашње слабости Евроазије;
- Актуелности теорија о Евроазији Николаса Спакмана и Хелфорда Макиндера

Методe извођења наставе

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Дугин, А. (2004). *Основи геополитике I, Геополитичка будућност Русије*. Зрењанин: Екопрес.
- Жарне, Ж. (2007). *Кинески свет*. Београд: Слио.
- Мухареми, А. (2016). *Темељне поставке вањске политике Индије*. Загреб: Меандар медија.
- Нарочницакаја, Н. (2008). *Русија и Руси у светској историји*. Београд: СКЗ
- Симић, П. (2003). *Кина – кратка историја*. Београд: Неа д.о.о.
- Хантингтон, С. (1999). *Сукоб цивилизација*. Цетиње: ЦИД и Бања Лука: Романов.

Допунска литература:

- Бжежински, З. (2009). *Америка – Кина, судбина света, Велика шаховска табла*. Београд: Албатрос.
- Бжежински, З. (2001). *Велика шаховска табла*. Бања Лука: Романов и Подгорица: ЦИД.
- Вуковић, Н. (2007) *Логика Империје, Николас Спајкман и савремена америчка геополитика*. Нови Сад: Нација прес-Конрас.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из

цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

ДИПЛОМАТИЈА У 21. ВИЈЕКУ

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Осми
Фонд часова:	3 + 1
Број ECTS бодова:	5
Наставник:	Припремио: проф. др Милош Шолаја
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Академско и практично изучавање дипломатских активности у контексту међународних односа и процеса од краја хладног рата до данас. На основу познавања дипломатске историје до почетка 21. вијека треба разумјети глобализацијске промјене, промјене у односима моћи и реално сагледавати средства за реализацију спољних политика. Утицај савремених процеса на функцију традиционалне дипломатије, проучавање нових облика дипломатских активности и дипломатских функција у свјетлу класичног позитивног дипломатског права. Разумијевање дипломатије средњих, малих и микро земаља као и регионалних, аутономних, локалних и других субдржавних, политичких ентитета.

Исходи учења (стечена знања)

Оспособљавање за аналитички приступ глобалним, регионалним и сусједским међународним односима. Разумијевање позиције, спољно-политичких и дипломатских активности сопствене земље. Познавање међународног поретка, утицаја мултилатералног организовања, улоге традиционалне билатералне дипломатије као и нових облика дипломатије развијених почетком 21. вијека. Припрема за конципирање дипломатског комуницирања и дипломатских активности као једног од начина реализације спољнополитичких концепција и стратегија.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Међународни односи крајем и након хладног рата и улога дипломатије
- Глобализација, пост-социјалистичка транзиција и концепти дипломатског комуницирања
- Униполаризам и дипломатија: развој концепата „меке моћи“ у односу на дипломатију у традиционалним концептима „тврде моћи“; „паметна моћ“ и улога „дипломатије принуде-притиска“ (coercive diplomacy)
- Промјене у дипломатским приступима и развој концепата јавне дипломатије, економске дипломатије, софт-дипломатије, пара-дипломатије, алиби-дипломатије, културне дипломатије, спортске дипломатије, шатл дипломатије, народне дипломатије и друштвене дипломатије

- Јавна дипломатија као облик комуницирања влада према влади (G2G), влада према народу друге државе (G2P) и народ према народу друге државе (P2P). Детерминанте и фактори јавне дипломатије. Концепти и стратегије јавне дипломатије.
- Економска дипломатија као организовани институционални приступ политичких ентитета дипломатском комуницирању, креирање концепата и дефинисање стратегија економске дипломатије.
- Спортска и културна дипломатија – улога државе и институција у развоју ових облика дипломатије и остваривању конкретних друштвених и спољно-политичких циљева; пројектовање стратегија културне и спортске дипломатије
- Међународно преговарање у мултилатералним и билатералним форматима почетком трећег миленијума
- Дипломатија у односу на глобализацију, глобални институционализам, међународне организације у реализацији мултилатералне и билатералне дипломатије у постхладноратовском периоду
- Информационо-комуникационо друштво у односу на класичне и савремене дипломатске технике
- Међународно-правни положај и међународно-правна заштита дипломатских активности и дипломатског особља почетком трећег миленијума
- Дипломатија великих држава у постхладноратовском окружењу и условима повећаног броја актера
- Дипломатија малих држава у постхладноратовском окружењу и условима повећаног броја актера
- Дипломатија субдржавних ентитета и локалних заједница у постхладноратовском окружењу и условима повећаног броја актера
- Примјена дипломатско-конзуларног права, дипломатски протокол у односу на вишеструко повећан број актера у дипломатским активностима

Методe извођења наставe

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Дашић, Д. (2013). *Економска дипломатија*. Београд: Алтерс.
- Дашић, Д. (2015). *Историја дипломатије*. Београд: Институт за међународну политику и привреду.
- Кисинџер, Х. (2000). *Дипломатија 1 и 2*. Београд: Верзал прес.
- Ковачевић, Ж. (2004). *Међународно преговарање*. Београд: „Филип Вишњић“ – Дипломатска академија.
- Стефановић, Ј. (2008). *Дипломатија у међународним односима*. Београд: Чигоја штампа.

Допунска литература:

- Berridge, G.R. (2004). *Diplomacija: teorija i praksa*. Zagreb: FPZ.
- Јелисић, Ј. (2012). *Јавна дипломатија: ка европском гласу у глобалном дијалогу*. Сарајево: Добра књига.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

ПРАКТИЧНА НАСТАВА ИЗ МЕЂУНАРОДНИХ ОДНОСА 2

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Осми
Фонд часова:	
Број ECTS бодова:	5
Наставник:	Припремио: проф. др Милош Шолаја
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Циљеви изучавања предмета

Циљ предмета Практична настава 2 је стицање практичног знања из области међународних односа како би студенти били оспособљени за практични рад по завршетку студијског усмјерења које су одабрали.

Исходи учења (стечена знања)

Студенти ће кроз предмет Практична настава 2 да се упознају са радом у институцијама које се баве међународним односима и које остварују међународну сарадњу. По завршетку практичне наставе студенти ће бити оспособљени за практични рад у оквиру усмјерења за које се школују.

Садржај предмета

Предвиђено је да се практична настава реализује кроз волонтирање у одговарајућим јавним институцијама и предузећима, приватним компанијама и невладином сектору. По завршетку практичне наставе студенти су обавезни да доставе потврду о волонтирању у трајању од 25 сати. Током преосталих 5 сати предвиђених за практичну наставу, студенти ће водитељу практичне наставе и колегама са студија представити стечено знање и искуства са практичне наставе. Практична настава се одвија у временском оквиру трајања семестра дефинисаном академским календаром.

Методe извођења наставе

Предмет Практична настава 2 подразумијева припремну наставу и вјежбе на првом часу семестра, затим практичан волонтерски рад у трајању од 25 сати и његову презентацију у преосталих 5 сати предвиђених за практичну наставу. Током трајања практичне наставе студенти ће се редовно сусретати са водитељем практичне наставе који ће координисати њихову праксу, рад и коначно дати описну оцјену о њиховом практичном ангажману

Литература

/

Облици провјере знања и оцјењивање

Студенти су обавезни да присуствују на најмање 80% сати од укупног броја сати волонтирања (25 сати), као и 5 сати организованих сусрета са наставником и сарадницима, на којима ће представљати активности које су обављали током волонтирања, изнијети своја размишљања о послу који су радили и израђивати задатке у складу са предвиђеним исходима учења.

Студенти су обавезни доставити Дневник волонтерског рада у којем су јасно наведени датуми и сати волонтерског рада.

Студенти су обавезни написати Извјештај који треба да садржи сљедеће:

1. Кратак опис организације у којој је обавио/ла волонтерски рад у трајању од 25 сати.
2. Опис послова које је обављао/ла током волонтирања
3. Детаљан опис и анализу радних задатака
4. Личне приједлоге у вези са могућностима унапређења рада институције у којој су били на пракси.

Посебна назнака

Оцјена из предмета није бројчана

СТУДИЈЕ МИРА

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Изборни
Семестар:	Осми
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	5
Наставник:	Припремио: проф. др Срђа Трифковић
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Студије мира се баве проучавањем узрока рата и успостављењем и очувањем мира. Након завршетка Хладног рата и избијањем читавог низа унутардржавних и међудржавних сукоба јавила се израженија потреба за студијама о миру. Зато је важно да се студенти упознају са теоријама мира, главним дјелима и ауторима утемељивачима из ове области, а и са сискуством самог рата. Ова дисциплина треба да пружи теоријске основе за разумијевање питања рата и мира, начина рјешавања сукоба, изградње мира, као и начина на који се то постиже. Само сагледавањем искуства ратног насиља, било у свјетским ратовима или локалним, може се разумјети вриједност мира и напора за његово очување.

Исходи учења (стечена знања)

Изучавње основних теоријских поставки о Студијама мира, истраживање главних опасности по мир, тражење начина за његово очување и јачање. Овакав увид је могућ само кроз интердисциплинарни приступ питањима као што су међународни поредак и систем, главни актери, питања моћи у међународној политици, историја односа између великих сила. Тиме се стичу знања и способности за рјешавање међународних конфликта, а искуство рата указује на опасност насилног остваривања политичких циљева. Разумијевање других, тражење компромиса и дијалог су основ процеса трагања за миром који, и поред сталне опасности од рата, остаје циљ којем се у политици мора тежити.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Предмет, појам и основне карактеристике дисциплине;
- Историјски преглед развоја и теоријски корјени;
- Основне теорије и теоретичари Студија мира;
- Теоријски приступ рату;
- Хладни рат као специфични мир;
- Постхладноратовски интервенционизам као пријетња по свјетски мир;
- Хуманитарне интервенције, насиље у име мира;
- Трансформација сукоба и процеса за достизање мира;

- Спречавање сукоба кроз историју;
- Ненасиље кроз учење Гандија и Мартина Лутера Кинга;
- Мировни покрети у 21. вијеку;
- Мировни актери: ОУН и ОЕБС;
- ЕУ као могући нови мировни актер;
- Очување мира у новом Хладном рату;
- Мир као идеал.

Методe извођења наставe

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Основна литература:

- Галтунг, Ј. (2009). *Мирним средствима до мира - Мир, сукоб и развој цивилизација*. Београд: Службени гласник и Југоисток.
- Кант, И. (1995). *Вечити мир*. Београд: Гутенбергова галаксија.
- Нај, Џ. (2006). *Како разумевати међународне сукобе*. Београд: Стубови културе.
- Симић, Д. (1993). *Позитиван мир*. Београд: Нова академија.
- Хантингтон, С. (2004). *Војник и држава*. Београд: Прометеј.

Допунска литература:

- Арон, Р. (2006). *Мир и рат међу нацијама*. Сремски Карловиц: Издавачка књижарница Зорана Стојановића.
- Волцер, М. (2010). *Праведни и неправедни ратови*. Београд: Службени гласник.
- Кристон А. и др (2006). *Светска историја ратовања*. Београд: Alexandria Press.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

ДИПЛОМАТСКО - КОНЗУЛАРНО ПРАВО

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Изборни
Семестар:	Осми
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	5
Наставник:	Припремио: доц. др Матеј Савић
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Предмет обухвата подграну међународног јавног права која уређује дипломатске и конзуларне односе између држава, као и положај функција, привилегија и имунитета дипломатских представника и конзуларних функционера. Циљ предмета је да студенти спознају карактеристике, правну природу и оквир примјене норми садржаних у оквиру дипломатско-конзуларног права, те да на основу мултидисциплинарног приступа изврше синтезу формалног и материјалног аспекта ове подгране међународног јавног права у односу на праксу дипломатских односа и конзуларних послова уопште.

Исходи учења (стечена знања)

Исход учења је такав да ће се студенти упознати са појмом, садржином, правном природом и примјеном дипломатско-конзуларног права, при чему ће савладати градиво из научне области међународног права. Исчекује се да ће студенти стећи знања неопходна за разумјевање односа између држава и држава и међународних организација, као и положај физичких лица као акредитованих представника, а у смислу формалног, материјалног и практичног сазнавања правила дипломатско-конзуларног права која уређују исте.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Појам дипломатско-конзуларног права
- Општи појмови дипломатије и дипломатско-конзуларног права
- Историјски развој дипломатско-конзуларног права
- Појам Кодификације и одређење извора дипломатско-конзуларног права
- Појам унутрашњих органа за представљање државе у иностранству
- Дипломатско-конзуларно право у XIX вијеку
- Модерно дипломатско конзуларно право
- Стални дипломатски односи и сталне дипломатске мисије; БКДО
- Функције, имунитети и привилегије сталних дипломатских мисија
- Ad hoc дипломатија и специјалне мисије; ЊКСМ
- Представљање држава у њиховим односима са међународним организацијама;

БКПД

- Конзуларни односи и конзуларне мисије; БККО
- Функције, имунитети и привилегије конзулата
- Дипломатско-конзуларно право у оквиру Савјета Европе
- Статус међународних организација у смислу дипломатског и конзуларног права.

Методe извођења наставe

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Крећа, М. (2014). *Међународно право представљања*. Београд: Правни факултет Универзитета у Београду
- Лопичић, Ђ. Н. (2006). *Дипломатија – зборник радова*: Београд: Ваша књига.
- Митић, М. и Ђорђевић, С. (2007). *Дипломатско-конзуларно право*. Београд: Правни факултет Универзитета у Београду
- Савић, М. (2016). *Дипломатско-конзуларно право и међународноправни поредак – развојни пут међуржавних односа*. Бања Лука: Comesgrafika.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

ИЗБОРИ И ИЗБОРНИ СИСТЕМИ

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Седми
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	5
Наставник:	Припремио: проф. др Здравко Злокапа
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Циљ учења овога предмета јесте да се студенти детаљно упознају са различитим изборним системима који су данас у употреби у свијету, са теоријским и историјским исходиштима изборног права те са свим аспектима избора почевши од изборних кампања до изборног инжињеринга. Посебан је циљ овога предмета да се студенти врло детаљно упознају са основним карактеристикама изборног система и изборног закона Босне и Херцеговине.

Исходи учења (стечена знања)

Када одслушају наставу и положе завршни испит, студенти ће имати одређен ниво теоријског знања о изборним системима у свијету и висок ниво познавања практичних аспеката избора (ово важи и за домаћи изборни систем). Другим ријечима, студенти ће знати како би избори требало да се одвијају, знаће гдје и зашто у пракси долази до одступања од нормативног модела, знаће да анализирају изборне процесе и препоруче рјешења за одређене проблеме.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Зашто проучавамо изборне системе и зашто је важно познавати их. Изборни и уставни инжењеринг; шта се изборима жели, а шта се може постићи.
- Кратак историјат избора. Избори и референдум. Избори и политичке партије.
- Дистинкција: изборно право – бирачко право - право гласа; Еволуција бирачког права.
- Елементи изборног система.
- Већински изборни систем
- Пропорционални изборни систем
- Избори и изборни системи у појединим земљама
- Политичке последице изборних система
- Изборна реформа и изборни дизајн у БиХ
- Изборни систем БиХ: обнова вишепартизма и избори 1990.
- Изборни систем БиХ: избори 1996-97.

- Изборни систем БиХ: Изборни закон из 2001.
- Изборни закон БиХ: Структура и садржај
- Изборни закон БиХ: Могућности доградње

Методe извођења наставe

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Reynolds, A. i Reilly Б.(1999). *Oblikovanje izbornog sistema*. Sarajevo: Rabic.
- *Изборни закон БиХ* (2001).
- Јовановић, Н.М. (2006). *Обликовање изборне демократије*. Београд: Институт за политичке студије и Службени лист СЦГ.
- Пајванчић, М. (1997). *Избори. Правила и прорачуни*. Нови Сад: Фининвест.
- Пухало, С. (приредио) (2008). *Идеолошки профил гласача и апстинената у БиХ*. Бања Лука: Арт принт.

Списак литературе се освјежава на предавањима одговарајућим дјелима.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

ЛОКАЛНА САМОУПРАВА

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Седми
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	5
Наставник:	Припремио: доц. др Невенко Враћеш
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Циљ изучавања предмета Локална самоуправа је да студенти овладају знањима као што су појам, облици, врсте и модели локалне самоуправе у домаћем правнополитичком систему и упоредно. Такође, кроз изучавање Европске повеље о локалној самоуправи, европског регионализма те упознавање са европским институцијама и организацијама из области локалне самоуправе студенти ће бити у стању да препознају најновије институте из области локалне самоуправе и локалне демократије који ће моћи примјенити у будућем раду. Изучавањем организације, надлежности, контроле и дјелатности локалне самоуправе студенти ће моћи обављати највећи дио послова из надлежности јединица локалне самоуправе.

Исходи учења (стечена знања)

Стечена знања из предмета Локална самоуправа омогућиће студентима обављање послова и задатака из надлежности јединица локалне самоуправе у домаћем правном систему. Конкретније, студенти ће бити у стању да самостално креирају локалне политике, акте јединица локалне самоуправе, да усклађују домаћи са компаративним европским моделима локалне самоуправе, да буду субјекти и објекти управног надзора над радом јединица локалне самоуправе, те да примјењују и проводе облике непосредне демократије у локалним само(управама).

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Теоријско и нормативно одређење локалне самоуправе; настанак локалне самоуправе; положај локалне самоуправе у систему подјеле власти и основни појмови и институти везани за локалну самоуправу
- Европска повеља о локалној самоуправи и институције и организације локалне самоуправе у Европи
- Историјски развој локалне самоуправе
- Послови локалне самоуправе
- Територијална организација и локална самоуправа (општине, градови и велики

градови)

- Организација локалне самоуправе у Републици Српској
- Организација локалне самоуправе у Федерацији БиХ
- Компаративни осврт на локалну самоуправу
- Облици непосредне демократије у локалној самоуправи
- Надзор над радом јединица локалне самоуправе
- Финансирање и економска развијеност локалне самоуправе
- Акти јединица локалне самоуправе
- Кадрови јединица локалне самоуправе
- Јавне службе и заштита људских права у локалној самоуправи
- Европски регионализам и реформа локалне самоуправе

Методe извођења наставе

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Влатковић, М. (2008). *Право локалне самоуправе*. Бања Лука: БЛЦ и Бесједа.
- Димитријевић, П. и Вучетић, Д. (2011). *Систем локалне самоуправе*. Београд: Службени гласник Републике Србије.
- Ђорђевић, С. (2012). *Ренесанса локалне власти – упоредни модели*. Београд: Факултет политичких наука и Чигоја штампа.
- *Европска повеља о локалној самоуправи*. Савјет Европе, Канцеларија у Босни и Херцеговини.
- *Закон о локалној самоуправи*. „Службени гласник Републике Српске“, бр. 97/16. и 36/19.
- *Закон о принципима локалне самоуправе у Федерацији БиХ*. „Службене новине Федерације БиХ“, бр. 49/06. и 51/09.

Допунска литература:

- Блажић, Ђ. (2011). *Систем локалне самоуправе*. Подгорица: Факултет за државне и европске студије.
- Милосављевић, Б. (2009). *Систем локалне самоуправе у Србији*. Београд: Стална конференција општина и градова и др.
- *Модел одлуке о облицима учешћа грађана у остваривању локалне самоуправе*. (2012). Савез општина и градова Републике Српске.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова

(два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМ И ИНСТИТУЦИЈЕ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Седми
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	5
Наставник:	Припремила: доц. др Мања Ђурић Цакић
Условљеност другим предметима	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Студенти ће у оквиру овог предмета стећи знања и детаљније се упознати са радом институција Европске уније (политичких, финансијских и правних), са њиховом организацијом, структуром и надлежностима. Предмет обухвата и заједничке политике у оквиру којих Европска унија доноси заједничке одлуке о различитим питањима. Знање о бројним заједничким политикама, надлежностима институција те начинима функционисања система Европске уније омогућиће студентима бољу припремљеност за интеграционе процесе који тек предстоје Босни и Херцеговини.

Исходи учења (стечена знања)

Овај предмет даје значајан допринос сагледавању цјелокупне слике функционисања политичког система Европске уније. Студенти ће стећи знања и моћи разумјети природу процеса европских интеграција, савремене изазове у ЕУ, институционални систем ЕУ као и заједничке политике у оквиру којих се доносе многе тешке одлуке.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Теорије европских интеграција: Федерализам, Неофункционализам, Теорије међувладине сарадње (интергавернализам), Институционализам, Рационални избор, Јавни избор
- Европски парламент
- Савјет Европске уније
- Европски савјет
- Европска комисија
- Европски суд правде, Општи суд, Ревизорски суд
- Европска централна банка, Европска инвестициона банка, Европска банка за обнову и развој; Буџет ЕУ
- Европски омбудсман
- Агенције
- Интересне групе (лобирање у Европској унији)

- Заједничке политике Европске уније: царине, трговина, заједничка пољопривредна политика, политика конкуренције, индустријска политика, европска монетарна политика, спољна трговина, пореска политика, буџет Уније, регионална политика, социјална политика, унутрашња и спољна политика Уније, политика заштите животне средине, риболов, енергетика, саобраћај, биотехнологија, образовање и професионални тренинг, истраживање и технолошки развој
- Кризе у Европској унији
- Политика проширења Европске уније
- Будућност интеграције Европе
- Рекапитулација

Методe извођења наставе

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература за школску 2022/2023. школску годину:

Обавезна литература

- Глодић, З.Д. и Џакић, Т. (2009). *Политичке институције Европске уније*, Бања Лука: Графомарк.
- Грбић, В.; Антевски, М. и Тодић, Д. (2013). *Финансирање и заједничке политике Европске уније*. ИМПП, Београд
- Офе, К. (2016). *Европа у замци*. Београд: Службени гласник.
- Тодић, Д.; Грбић, В. и Антевски, М. (2014). *Придруживање Европској унији и одрживи развој*. Београд: ИМПП.
- Фуше, М. (2009). *Европска унија пола века касније: стање и сценарији обнове*. Београд: Службени Гласник.
- Џакић-Ђурић, М. (2017). *Мигрантска криза и слобода кретања у Европској унији*. Бања Лука: БПГ.

Електронски извори:

- Европска инвестициона банка: <https://www.eib.org/en/index.htm>
- Европска комисија: https://ec.europa.eu/commission/index_hr
- Европска централна банка: <https://www.ecb.europa.eu/ecb/html/index.hr.html>
- Европски парламент: <http://www.europarl.europa.eu/portal/hr>
- Европски савјет: <https://www.consilium.europa.eu/hr/european-council/>
- Европски суд правде: https://curia.europa.eu/jcms/jcms/j_6/hr/
- Савјет ЕУ: <https://www.consilium.europa.eu/hr/council-eu/>

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова

(два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

ЕВРОПСКИ УПРАВНИ ПРОСТОР

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Седми
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	5
Наставник:	Припремио: доц. др Невенко Врањеш
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Циљ изучавања овог предмета је да студенти стекну основна знања о организацији и надлежностима те значају кључних институција јавне управе Европске уније као и о начелима њиховог дјеловања и о практичним импликацијама на остваривање права и испуњавање обавеза грађана.

Исходи учења (стечена знања)

Изучавањем овог предмета студенти ће спознати институционални оквир Европске уније у области јавне управе те стећи потпуну визију концепта европског управног простора, европских политика, стандарда и принципа у домену јавне управе чиме ће бити оспособљени да имплементирају европски на национални управни простор.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Настанак и развој институција Европске уније
- Организација јавне управе Европске уније
- Појам и принципи европског управног простора
- Савјет Европе и европски управни простор
- Европски парламент и европски управни простор
- Европска комисија и европски управни простор
- Европски суд за људска права и европски управни простор
- Европски суд правде и европски управни простор
- Омбудсман Европске уније и европски управни простор
- СИГМА принципи и европски управни простор
- Примјена концепта европског управног простора у интеграционим процесима
- Јавне службе и европски управни простор
- Јавни службеници и европски управни простор
- Јавне политике у Европској унији
- Босна и Херцеговина и европске интеграције

Методe извођења наставe

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Копрић, И.; Лалић Новак, Г. и Иванишевић, С. (2012). *Еуропски управни простор*. Загреб: Институт за јавну управу.
- Лилић, С. и Голубовић, К. (2011). *Европско управно право с освртом на управно право Србије у контексту европских интеграција*. Београд: Правни факултет Универзитета у Београду.
- Мешкић, З. и Самарцић, Д. (2012). *Право Европске уније I*. Сарајево: ТДП, Deutsche Gesellschaft für Internationale (GIZ) GmbH и Отворени Регионални Фонд за југоисточну Европу – Правна реформа.

Допунска литература:

- Вукашиновић, З. (2013). *Европски службенички систем*. Београд: Криминалистичко-полицијска академија.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

ПРАКТИЧНА НАСТАВА ИЗ ЈАВНЕ АДМИНИСТРАЦИЈЕ 1

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Седми
Фонд часова:	
Број ECTS бодова:	5
Наставник:	Припремио: доц. др Невенко Враћеш
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Циљ предмета Практична настава 1 је стицање практичног знања из области јавне администрације како би студенти били оспособљени за практични рад по завршетку студијског усмјерења које су одабрали.

Исходи учења (стечена знања)

Студенти ће кроз предмет Практична настава 1 да се упознају са радом у институцијама јавне управе и локалне самоуправе. По завршетку практичне наставе студенти ће да буду оспособљени за практични рад у оквиру усмјерења за које се школују.

Садржај предмета

Предвиђено је да се практична настава реализује кроз волонтирање у одговарајућим јавним институцијама и предузећима, приватним компанијама и невладином сектору. По завршетку практичне наставе студенти ће да буду обавезни да доставе потврду о волонтирању у трајању од 25 сати. Преосталих 5 сати предвиђених за практичну наставу, студенти ће да водитељу практичне наставе и колегама са студија представе стечено знање и искуства са практичне наставе коју су похађали. Практична настава се одвија у временском оквиру трајања семестра дефинисаном академским календаром.

Методe извођења наставе

Предмет Практична настава 1 подразумијева припремну наставу и вјежбе на првом часу семестра, затим практичан волонтерски рад у трајању од 25 сати и његову презентацију у преосталих 5 сати предвиђених за практичну наставу. Током трајања практичне наставе студенти ће се редовно сусретати са водитељем практичне наставе који ће да координише њихову праксу и рад и који ће на крају дати описну оцјену о њиховом практичном ангажману.

Литература

/

Облици провјере знања и оцјењивање

Студенти су обавезни да присуствују на најмање 80% сати од укупног броја сати волонтирања (25 сати), као и 5 сати организованих сусрета са наставником и сарадницима, на којима ће представљати активности које су обављали током волонтирања, рефлектирати и израђивати задатке у складу са предвиђеним исходима учења.

Студенти су обавезни доставити Дневник волонтерског рада у којем су јасно наведени датуми и сати волонтерског рада.

Студенти су обавезни написати Извјештај који треба да садржи следеће:

1. Кратак опис организације у којој је обавио/ла волонтерски рад у трајању од 25 сати.
2. Опис послова које је обављао/ла током волонтирања
3. Детаљан опис и анализу радних задатака
4. Личне приједлоге у вези са могућностима унапређења рада институције у којој су били на пракси

Посебна назнака

Оцјена из предмета није бројчана

ПОЛИТИЧКИ МЕНАѢМЕНТ

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Изборни
Семестар:	Седми
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	5
Наставник:	Припремио: доц. др Александар Врањеш
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Упознавање студента са основним категоријалним системом и појмовима који се односе на политички менаѢмент, упознавање са новим парадигмама савременог политичког маркетинга, претпоставкама и ограничењима креирања ефективног политичког менаѢмента, те основама управљања политичким процесима.

Исходи учења (стечена знања)

Успјешним завршетком предмета Политички менаѢмент и савладавањем градива студент ће стећи основна теоретска и практична знања о политичком менаѢменту, потребна за управљање политичким партијама и другим организацијама, вођење изборних кампања, управљање политикима и сл.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Уводна расправа;
- Нове парадигме политичког менаѢмента;
- Претпоставке и ограничења креирања ефективног политичког менаѢмента;
- Комуникација као базични инструмент политичког менаѢмента;
- Управљање политичким партијама и организацијама;
- Управљање невладиним организацијама;
- Општа карактеристика савремених покрета;
- Распад идеје о држави благостања;
- Маркетинг основа и програм друштвених организација;
- Истраживање маркетинга друштвених група;
- Управљање политичким процесима;
- Брендирање држава;
- Управљање националним идентитетом;
- Лобирање и заговарање;
- Управљање кризама

Методe извођења наставe

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Johnson, D. W. (ed.) (2009). *Routledge Handbook of Political Management*. New York: Routledge.
- McNair, B. (2003). *Uvod u političku komunikaciju*. Zagreb: Fakultet političkih znanosti.
- Burton, M.J.; Miller, J.W. and Shea, M.D. (2015). *Campaign Craft: The Strategies, Tactics, and Art of Political Campaign Management*. Praeger Fifth Edition.
- Церфас, А., Радојковић, М. (2011). *Менаџмент политичке комуникације*. Београд: КАС.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈАМА У ЈАВНОМ СЕКТОРУ

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Изборни
Семестар:	Седми
Фонд часова:	3 + 1
Број ECTS бодова:	5
Наставник:	Припремила: доц. др Жељана Јовичић
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Основни циљ предмета је да се студентима објасне и на изабране начине илуструју значајни проблеми везани за управљање јавним финансијама. Успјешност рјешавања дилема у области јавних финансија зависи од квалитета финансијских и инвестиционих одлука и њихове међусобне интеракције, али и вјештине и знања финансијског менаџера да те одлуке ефикасно, економично и ефективно реализује. Наглашавају се специфичности управљања финансијама у јавном сектору, са циљем усмјеравања пажње на примјену општих и посебних анализа, техника и метода у процесу припреме, извршења и контроле буџета и реализацији пројеката у јавном сектору.

Исходи учења (стечена знања)

Савладавање основа вјештине самосталног и тимског рада у области финансијског менаџмента, као предуслова учешћа у рјешавању конкретних задатака из области јавних финансија. Након завршетка изучавања ове области, студенти треба да посједују основна теоријска знања, разумијевање и способност да демонстрирају значај и улогу финансија у јавном сектору, као и вјештину примјене основних метода и техника финансијског менаџмента.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Појам и значај финансијске функције; мјесто и улога финансијског менаџмента у јавном сектору.
- Улога државе и јавних финансија у економији друштва: тржишни и државни механизми економске координације.
- Стабилизациона и развојна функција државе, државни програми јавне потрошње, економски аспекти опорезивања.
- Јавно добро и рјешавање дилеме јавно или приватно: анализа трошкова и користи
- Фискална политика.
- Инструменти и мјере фискалне политике: јавни расходи.
- Инструменти и мјере фискалне политике: јавни приходи.

- Појам и карактеристике буџета.
- Буџетска начела и буџетска процедура.
- Израда и доношење буџета.
- Извршење и контрола буџета.
- Планирање и буџетирање пројеката у јавном сектору.
- Инвестициони критеријуми за оцјену пројеката у јавном сектору; анализа извора финансирања пројеката.
- Управљање квалитетом пројеката у јавном сектору: управљање пројектним ризицима.
- Контрола и ревизија јавних пројеката.

Методe извођења наставе

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Stiglitz, J.E. (2013). *Економија јавног сектора*. Београд: Економски факултет.
- Микеревић, Д. (2018). *Финансијски менаџмент*. Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци и Финрар.
- Радичић, М. и Раичевић, Б. (2011). *Јавне финансије – теорија и пракса*. Београд: Data Status.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

ЈАВНЕ ПОЛИТИКЕ

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Осми
Фонд часова:	3 + 1
Број ECTS бодова:	5
Наставник:	Припремио: проф. др Здравко Злокапа
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Јавне политике су предмет у оквиру којег студенти треба да стекну темељна знања о томе ко и како ствара јавне политике, каква је сврха јавних политика и гдје је њихово мјесто у односу на друге начине креирања практичне политике. Кроз предавања и проучавање одговарајуће литературе студенти треба да стекну теоријска знања о јавним политикама и начинима њихове елаборације, а кроз писање властитих policy анализа и кроз њихову јавну презентацију треба да се обуче у практичној примјени теоријских знања.

Исходи учења (стечена знања)

По завршетку овога семинара очекује се да студенти: - добро познају теоријске основе јавних политика; - добро познају одвијање policy процеса тако да могу креативно да размишљају о јавним политикама; - довољно добро познају употребу policy алата да могу самостално да раде елементарне политичке студије и детаљне policy анализе (било студије политике било анализе за политику)

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Политика, политички систем, политички процес, власт, влада, јавна политика, политичка анализа
- Формулисање јавних политика
- Процес и методе анализе јавних политика
- Типови политичких анализа
- Јавни проблеми и алтернативне политике
- Предвиђање резултата јавних политика
- Мониторинг
- Advocacy
- Економска и пореска политика
- Еколошка и енергетска политика
- Образовна политика
- Здравствена политика

- Социјална политика
- Политика правде
- Политика људских права

Методe извођења наставe

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Grdešić, I. (2006). *Osnove analize javnih politika*. Zagreb: Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu.
- Hal, K.C. (2004). *Policy*. Zagreb: Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu.
- Hill, M. (2010). *Proces stvaranja javnih politika*. Zagreb: Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu.
- Marsh, D. i Stoker, G. (2005). *Teorije i metode političke znanosti*. Zagreb: Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu. (стр. 61-105, 147-166).
- Ђорђевић, С. (2008). *Власти у акцији. Свет јавних услуга*. Београд: Факултет политичких наука Универзитета у Београду и Чигоја штампа (информативно читање).
- Ђорђевић, С. (2009). *Анализе јавних политика*. Факултет политичких наука Универзитета у Београду и Чигоја штампа (стр. 1 до 179).

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

УПРАВНЕ ПРОЦЕДУРЕ

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезан
Семестар:	Осми
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	5
Наставник:	Припремио: доц. др Невенко Враћеш
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Циљ изучавања овог предмета је да студенти стекну основна и практично примјенљива знања о управним процедурама у јавној управи. У том смислу, студенти ће овладати основним начелима и поступцима израде управних аката уз примјену важећих процесних начела. Такође, студенти ће овладати и основним знањима из домена судске заштите права странака из управног поступка. Крајњи циљ је оспособити студенте да самостално израђују управне акте.

Исходи учења (стечена знања)

Студенти ће овладати основним појмовима, начелима и институтима управних процедура. Такође, студенти ће бити у стању самостално да израђују управне акте из надлежности органа јавне управе и да се користе редовним правним средствима. У домену судске заштите студенти ће овладати основним знањима заштите права странака у управном спору.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Појам и значај и историјски развој управних процедура код нас и у свијету
- Појам и основна начела управног поступка, однос између општег и посебних управних поступка
- Надлежност за одлучивање у управном поступку
- Странка и њено заступање у управном поступку
- Рокови и достављање
- Покретање управног поступка и поступак до доношења рјешења
- Доказивање и доказна средства
- Рјешење (појам, саставни дијелови и врсте рјешења) и закључак
- Жалба и поступци органа по жалби странке
- Ванредна правна средства
- Извршење управних аката

- Врсте контроле рада јавне управе
- Појам и врсте управних спорова
- Процесна начела европског управног простора
- Реформа управних процедура

Методe извођења наставe

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- *Закон о општем управном поступку*. „Службени гласник Републике Српске“, бр. 13/2002, 87/2007 - испр., 50/2010 и 66/2018.
- *Закон о управним споровима*. „Службени гласник Републике Српске“, бр. 109/05 и 63/11.
- Рађеновић, М. (2016). *Право општег управног поступка и управног спора*. Бања Лука: Правни факултет.

Допунска литература:

- Кунић, П. (2010). *Управно право – друго измијењено и допуњено издање*. Бања Лука: Правни факултет Универзитета у Бањој Луци и Управа за полицијско образовање.
- Милков, Д. (2010). *Управно право I, II, III*. Нови Сад: Правни факултет Универзитета у Новом Саду.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

ЗАЈЕДНИЧКА СПОЉНА ПОЛИТИКА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Осми
Фонд часова:	3+1
Број ЕCTS бодова:	5
Наставник:	Припремила: доц. др Мања Ђурић Цакић
Условљеност другим предметима	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Циљ изучавања предмета Заједничка спољна политика Европске уније је упознавање са основним принципима функционисања једне од најзначајнијих политика у политичком систему ЕУ. ЗСП је заснована на међународном систему који подразумева мултилатералну сарадњу, одржив економски, друштвени и еколошки развој, обезбеђивање сигурности, независности и интегритета Уније те подстиче интеграцију свих земаља у свјетску економију. Студенти ће се кроз овај предмет упознати са дјеловањем Европске уније у свијету како би боље разумјели савремена али и будућа кретања.

Исходи учења (стечена знања)

Студенти ће након слушања овог предмета стећи основна знања о настанку и развоју заједничке спољне политике кроз институционалну мрежу Европске уније и моћи ће разумјети актуелна дешавања у оквиру ове политике. Што се тиче практичних знања којима ће студентио владати, она се односе на боље разумијевање политичких одлука на нивоу Уније и бољу процјену будућих дешавања у оквиру исте. Студенти ће се оспособити и за самосталне писмене анализе.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Европска унија као стратешки актер;
- Свјетски интереси – односи (ЕУ-Русија, ЕУ-САД, ЕУ-Кина);
- Развој заједничке спољне политике ЕУ (покушаји успостављања колективне одбране прије Хладног рата, Бриселски уговор, Западноевропска унија, ЕОЗ, План Фуше, науспјешна Европска политичка сарадња);
- Заједничка спољна политика од Рима до Европског устава;
- ЗСП у Уговору о БЕЗ;
- ЗСП у Јединственом европском акту;
- ЗСП у Уговору из Мастрихта;
- ЗСП у Уговору из Амстердама;

- ЗСП у уговору из Нице;
- ЗСП у Уговору о Уставу за Европу;
- Институционализација заједничке спољне политике ЕУ (циљеви, инструменти, доношење одлука, органи, финансирање, безбједносна димензија);
- Дјеловање ЕУ у рату у бившој Југославији;
- ЗСП и Лисабонски уговор;
- ЗСП након Брегзита;
- Војни капацитети Европске уније (операције на Балкану, операције у Африци, цивилне мисије на Балкану, Африци, Блиском истоку, подручју јужног Кавказа и Азији);

Методe извођења наставе

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература:

Обавезна литература:

- Вукичевић, Д. (2013). *Европска унија као стратешки актер*. Београд: ИПС.
- Вукичевић, Д. (2015). *Војни капацитети Европске уније – тешкоће и перспективе, Војно дело бр.2/2015*. Београд: Војноиздавачки завод.
- Јањевић, М. (2007). *Спољна политика Европске уније*. Београд: Службени гласник.

Допунска литература:

- Missiroli, A. (ed.) (2016). *The EU and the world: Players and Policies Post-Lisbon*. Paris: European Union Institute for Security Studies.
- Грбић, В.; Антевски, М. и Тодић, Д. (2013). *Финансирање и заједничке политике Европске уније*. Београд: ИМПП.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

МЕНАЏМЕНТ ЉУДСКИХ РЕСУРСА У ЈАВНОЈ АДМИНИСТРАЦИЈИ

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Осми
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	5
Наставник:	Припремила: доц. др Бранка Золак Пољашевић
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Упознати студенте с теоријским основама менаџмента људских ресурса. Основни циљ предмета јесте да се студенти упознају са савременим концептом, циљевима и задацима МЉР и савладају управљачке методе и технике, које подстичу организациону успјешност и мотивацију појединаца. Развити способност студента за ефикасно управљање људима на послу, смисао за етику и јак осјећај друштвене одговорности.

Исходи учења (стечена знања)

Упознавање менаџмента људских ресурса у контексту јавне администрације. Способност сагледавања организационих промјена. Вјештине примјењивања основних активности менаџмента људских ресурса. Анализа појава, закључивање и рјешавање проблема у области менаџмента људских ресурса. Студенти ће научити како да поступају са људима у организацији, како да их уведу у процес рада, да их мотивишу, развијају, награђују, да би постигли што боље радне резултате. Оспособиће се за рјешавање практичних проблема из области менаџмента људских ресурса.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Разлике између персоналног менаџмента и менаџмента људских ресурса
- Менаџмент људских ресурса у јавној администрацији: контекст и изазови
- Стратегијски аспект менаџмента људских ресурса;
- Анализа и обликовање посла;
- Планирање људских ресурса;
- Регрутовање кандидата: од пасивног оглашавања до е-регрутовања;
- Професионална селекција у јавној администрацији;
- Обука запослених;
- Развој запослених: могућности и ограничења јавне администрације;
- Управљање радном успјешношћу као алтернатива формалној процјени радне успјешности;
- Мотивација запослених;

- Компензације;
- Радни односи;
- Колективно преговарање: фазе, тактике и пожељни исходи преговарања;
- Здравље и безбједност на раду.

Методe извођења наставe

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Berman, E.M.; Bowman, J.S.; West, J.P. and Van Wart, M.R. (2016). *Human Resource Management in Public Service: Paradoxes, Processes, and Problems*, 5th Edition. USA: SAGE Publications, Inc.
- Daly, J.L. (2015). *Human Resource Management in the Public Sector: Policies and Practices*, Routledge, London and New York
- Илић, Г. (2014). *Основи менаџмента људских ресурса*. Бања Лука: Економски факултет.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

ПРАКТИЧНА НАСТАВА ИЗ ЈАВНЕ АДМИНИСТРАЦИЈЕ 2

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Обавезни
Семестар:	Осми
Фонд часова:	
Број ЕCTS бодова:	5
Наставник:	Припремила: доц. др Мања Ђурић Цакић
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Циљ предмета Практична настава 2 је стицање практичног знања из области јавне администрације како би студенти били оспособљени за практични рад по завршетку студијског усмјерења које су одабрали.

Исходи учења (стечена знања)

Студенти ће кроз предмет Практична настава 2 да се упознају са радом у институцијама јавне управе и локалне самоуправе. По завршетку практичне наставе студенти ће бити оспособљени за практични рад у оквиру усмјерења за које се школују.

Садржај предмета

Предвиђено је да се практична настава реализује кроз волонтирање у одговарајућим јавним институцијама и предузећима, приватним компанијама и невладином сектору. По завршетку практичне наставе студенти су обавезни да доставе потврду о волонтирању у трајању од 25 сати. Преосталих 5 сати предвиђених за практичну наставу, студенти ће водитељу практичне наставе и колегама са студија представити стечено знање и искуства са практичне наставе коју су похађали. Практична настава се одвија у временском оквиру трајања семестра дефинисаном академским календаром.

Методe извођења наставе

Предмет Практична настава 2 подразумијева припремну наставу и вјежбе на првом часу семестра, затим практичан волонтерски рад у трајању од 25 сати и његову презентацију у преосталих 5 сати предвиђених за практичну наставу. Током трајања практичне наставе студенти ће се редовно сусретати са водитељем практичне наставе који ће координисати њихову праксу и рад те на крају дати описну оцјену о њиховом практичном ангажману.

Литература

/

Облици провјере знања и оцјењивање

Студенти су обавезни да присуствују на најмање 80% сати од укупног броја сати волонтирања (25 сати), као и на 5 сати организованих сусрета са наставником и сарадницима; у оквиру ових 5 сати студенти ће представљати активности које су обављали током волонтирања, износити своја размишљања о пословима које су радили и израђивати задатке у складу са предвиђеним исходима учења.

Студенти су обавезни доставити Дневник волонтерског рада у којем су јасно наведени датуми и сати волонтерског рада.

Студенти су обавезни написати Извјештај који треба да садржи сљедеће:

1. Кратак опис организације у којој је обавио волонтерски рад у трајању од 25 сати.
2. Опис послова које је обављао током волонтирања
3. Детаљан опис и анализу радних задатака
4. Личне приједлоге у вези са могућностима унапређења рада институције у којој је обављао праксу.

Посебна назнака

Оцјена из предмета није бројчана

ЕВРОПСКА УНИЈА И ЗАПАДНИ БАЛКАН

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Изборни
Семестар:	Осми
Фонд часова:	3+1
Број ECTS бодова:	5
Наставник:	Припремила: доц. др Мања Ђурић Цакић
Условљеност другим предметима	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Кроз овај предмет студенти ће се упознати са најважнијим принципима развоја односа Европске уније са државама региона Западног Балкана. Неке од земаља које чине овај регион су на почетку изградње односа са Европском унијом тек биле изашле из рата и у њима је било неопходно промовисати демократију, владавину права, подстицати економску трансформацију, унаприједити регионалну сарадњу те дефинисати принципе односа са Европском унијом. Циљ изучавања предмета јесте упознавање студената са низом регионалних и билатералних активности како између земаља региона тако и са Европском унијом како би се обезбиједила стабилизација и омогућило придруживање Унији као и са критеријумима које је на том путу неопходно испунити.

Исходи учења (стечена знања)

Студенти ће након слушања предмета Европска унија и Западни Балкан моћи самостално пратити литературу и анализирати актуелна дешавања из ове области. Разумјеће процес стварања трајног мира у региону и његове главне инструменте попут Споразума о стабилизацији и придруживању, његове одредбе, финансијску помоћ за спровођење реформи у циљу демократизације друштва и његове стабилизације те важност добросусједских односа у региону у које је Европска унија уложила највише напора кроз изградњу мреже регионалних иницијатива. Студентима ће знање из овог предмета олакшати будући рад због тога што су питања којима се предмет бави и више него актуелна и изузетно важна, како за БиХ тако и за остатак региона.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Развој идеје о европској интеграцији;
- Односи на Балкану – између сукоба и интеграције;
- Процес и етапе проширења Европске уније;
- Компаративни приступ Европске уније према другим регионима у свијету;
- Проширење Европске уније и Западни Балкан;
- Европска перспектива региона (Самит у Португалу, Самит у Загребу, Самит у

Солуну, Декларација из Софије)

- Претприступни критеријуми;
- Процес стабилизације и придруживања;
- Споразум о стабилизацији и придруживању (основне карактеристике Споразума о стабилизацији и придруживању између Европске уније и земаља региона Западног Балкана);
- Случај Косова у европској интеграцији;
- Економска и финансијска сарадња Европске уније са Западним Балканом;
- Регионалне иницијативе на Западном Балкану;
- Регионална сарадња на Западном Балкану као инструмент за одржавање мира и развоја
- Перспектива проширења ЕУ на Западни Балкан;
- Будућност Европске уније;

Методe извођења наставe

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература:

Обавезна литература:

- *Европска комисија: Вјеродостојна перспектива проширења за Западни Балкан и појачано ангажовање ЕУ на Западном Балкану.* (2018). Стразбур: Европска комисија.
- Лопандић, Д. (2007). *Реформа Европске уније, Западни Балкан и Србија – закаснела интеграција.* Београд: Европски центар за мир и развој.
- Лопандић, Д. (2017). *Европска унија и Србија – ново време и ново окружење.* Београд. Европски покрет у Србији.
- Самарцић, С. (2009). *Србија у процесу придруживања Европској унији.* Београд: Службени гласник.
- *Спољнополитичке свеске 3, Будућност Европске уније и Западни Балкан – поглед из Србије,* (2016). Београд: ФЕС, ЕПС, ФМО.
- Тодић, Д.; Грбић, В. и Антевски, М. (2014). *Придруживање Европској унији и одрживи развој.* Београд: ИМПП.

Електронски извори:

- Дирекција за европске интеграције БиХ: <http://www.dei.gov.ba>
- Министарство европских послова Црне Горе: <http://www.mep.gov.me/ministarstvo>
- Министарство за европске и спољне послове Албаније: <http://punetejashtme.gov.al/en/integrimi-ne-be/>
- Министарство за европске интеграције и међународну сарадњу Републике Српске: <http://www.vladars.net/sr-SP-Cyrl/Vlada/Ministarstva/meoi/Pages/default.aspx>
- Министарство за европске интеграције Косова: <https://www.mei-ks.net/sr/>
- Министарство за европске интеграције Србије: <http://www.mei.gov.rs/>
- Секретаријат за европске послове Сјеверне Македоније: <http://www.sep.gov.mk/en/>

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

ЕЛЕКТРОНСКА УПРАВА

Тип студија:	Академске студије првог циклуса
Студијски програм:	Студијски програм политичких наука са усмјерењима: Међународни односи и Јавна администрација
Статус предмета:	Изборни
Семестар:	Осми
Фонд часова:	3 + 1
Број ECTS бодова:	5
Наставник:	Припремио: доц. др Невенко Враћеш
Условљеност другим предметима:	
Облик условљености:	

Циљеви изучавања предмета

Предмет Електронска управа је неопходан у процесу оспособљавања студената за рад у савременој управи. Његов је циљ да се студенти упознају са степеном развоја и значајем електронске управе у савременим политичким системима. То подразумијева стицање теоријског знања о електронској управи, затим софтверског знања и на крају правног оквира који регулише ову област.

Исходи учења (стечена знања)

Студенти ће по завршетку овог предмета бити оспособљени за рад у систему електронске управе, затим ће бити оспособљени да креирају и одржавају електронски систем јавне управе и локалне самоуправе.

Садржај предмета

Садржај предмета по недјељама:

- Појам и структура јавне управе
- Појмови: информатика, информациони системи, базе података, рачунарске мреже и интернет с ослонцем на правно значење
- Појам електронске управе и електронске владе
- Модели електронског пословања и модели е-управе
- Пројектовање информационог система е-управе
- Европски стандарди за е-управу
- Дигитализација и дигитална трансформација
- Е-сервиси
- Развој електронске управе у БиХ и Републици Српској
- Упоредни преглед развоја е-управе
- Перспективе развоја е-управе
- Е-управа и грађани
- Е-управа и приватни сектор

- Е-управа на локалном нивоу
- Перспективе е-управе

Методе извођења наставе

Предавања и вјежбе са интерактивним учењем. Интерактивно учење по групама. Приказивање видео материјала и документарних филмова. Семинари из литературе. Писани семинарски радови. Усмени коментари и краће презентације на часу. Консултације.

Литература

Обавезна литература:

- Рољић, Л. (2010). *Електронско пословање јавног сектора-еУправа, књиге 01-04 - електронско издање*. Бања Лука: Апеирон.
- Тепшић, М. (2009). *Електронска управа*. Бања Лука: Удружење информатичара Републике Српске.
- Тепшић, М.; Радивојевић, М. и Новаковић, Н. (2013). *Информатика у јавној управи*. Бања Лука: Бања Лука Колеџ и Бесједа.

Облици провјере знања и оцјењивање

Провјеравање знања и утврђивање колико су студенти активни у настави врши се током читавог семестра. Знање се провјерава помоћу два колоквија, а активност студената се исказује кроз писање семинарских радова, уредно похађање наставе, учешће у дебатама, припрему презентација и кроз друге облике креативног учешћа у наставном процесу. На тај начин студенти испуњавају предиспитне обавезе кроз које могу да стекну 50 бодова (два колоквија по 20 бодова, семинарски рад 5 бодова те уредно и активно похађање наставе 5 бодова). Завршни испит обавља се усмено и на њему се провјерава знање из цијелог градива, а носи највише 50 бодова. Коначна оцјена се изводи сабирањем бодова из предиспитних обавеза и бодова са испита.

Посебна назнака

7. Прилози

7.1. Одлука о утврђивању приједлога за лиценцирање новог студијског програма

7.2. Одлука о именовану Комисије за израду и побољшање студијског програма

7.3. Одлука о утврђивању Радног задатка за израду и побољшање студијских програма

Број: 08/3.1458-3/19
Дана: 18.12.2019. године

На основу чланова 22. и 71. Закона о високом образовању Републике Српске („Службени гласник Републике Српске” број 73/10, 104/11, 84/12, 108/13, 44/15, 90/16, 31/18 и 26/19) и чланова 54. и 102. став (2) Статута Универзитета у Бањој Луци, Наставно-научно вијеће Факултета политичких наука на 116. сједници одржаној 18.12.2019. године, доноси

ОДЛУКУ о утврђивању приједога за лиценцирање новог студијског програма

I

Усваја се приједлог за лиценцирање новог студијског програма I циклуса студија, на Факултету политичких наука Универзитета у Бањој Луци, под називом „**Студијски програм политичких наука, са усмјерењима Међународни односи и Јавна администрација**“.

II

Саставни дио ове Одлуке је Елаборат о оправданости оснивања новог студијског програма са наставним планом и програмом студија.

III

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења.

Достављено:

1. Сенат Универзитета
2. а/а

ПРЕДСЈЕДНИК
Наставно-научног вијећа
Проф. др Здравко Злокапа

Број: 08/3.972-2/19

Дана: 18.09.2019. године

На основу члана 71. Закона о високом образовању Републике Српске („Службени гласник Републике Српске” број 73/10, 104/11, 84/12, 108/13, 44/15, 90/16, 31/18 и 26/19 и члана 54. Статута Универзитета у Бањој Луци, а у складу са Упутством за израду и побољшање студијских програма на Универзитету у Бањој Луци, Наставно-научно вијеће Факултета политичких наука на, на 113. сједници одржаној 18.09.2019. године, усвојило је

ОДЛУКУ

о утврђивању Радног задатка за израду и побољшање студијских програма

I

Радни задатак Комисија за израду и побољшање студијских програма на Факултету политичких наука Универзитета у Бањој Луци састоји се у обавези Комисија да доставе приједлоге нових студијских програма или измјене постојећих, израђене у складу са друштвеним и технолошким трендовима развоја, савременим трендовима у високом образовању, захтјевима тржишта рада и стратегијама развоја Универзитета у Бањој Луци и Факултета политичких наука.

II

Обавеза Комисија из претходног става је да у складу са Радним задатком, у року од 30 дана доставе приједлоге нових или измијењених постојећих студијских програма.

III

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења.

Достављено:

1. Комисијама
2. а/а

ПРЕДСЈЕДНИК
Наставно-научног вијећа
Проф. др Здравко Злокаца

Број: 08/3.972-3-3/19

Дана: 18.09.2019. године

На основу члана 71. Закона о високом образовању Републике Српске („Службени гласник Републике Српске” број 73/10, 104/11, 84/12, 108/13, 44/15, 90/16, 31/18 и 26/19 и члана 54. Статута Универзитета у Бањој Луци, а у складу са Упутством за израду и побољшање студијских програма на Универзитету у Бањој Луци, Наставно-научно вијеће Факултета политичких наука на, на 113. сједници одржаној 18.09.2019. године, усвојило је

ОДЛУКУ

о именовану Комисије за израду и побољшање студијског програма

I

Именује се Комисија за израду новог или измјену постојећег студијског програма Политикологија, у следећем саставу:

1. Проф. др Здравко Злокапа, предједник,
2. Доц. др Владе Симовић, члан,
3. Доц. др Невенко Враћеш, члан,
4. Доц. др Мања Бурић Шакић, члан,
5. Мр Жељко Будимир, члан,
6. Милорад Којић, представник спољне заинтересоване стране (Републички центар за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица Владе Републике Српске)
7. Ања Мудреновић, студент студија другог циклуса;

II

Обавеза Комисије из претходног става је да у складу са Радним задатком, у року од 30 дана достави приједлог новог или измјену постојећег студијског програма.

III

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења.

Достављено:

1. Именованим
2. а/а

